

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. február 11.

41. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Színház a színház körül

A szubotici városi tanács megint honmentő kötelességeket vállal a gondjaira bízott szegény polgárokkal szemben. Megint kulturpolitikát folytat, megint tényezőjévé válik a nemzetiségi küzdelmeknek. A városi tanács tárgyalta a színházigazgató kérelmét, amelyben a szubotici színházvezetője arra kérte a tanácsot, változtassa meg azt a tilalmat, amelyben betiltotta a műkedvelő társulatok magyar nyelvű előadásait. A színház igazgatója látta, hogy az ő kérelmére hozott tilalom sokkal többet árt a színháznak, mint amennyi javítást a legvérmesebb délutáni álmaiban várt tőle. Az itt élő magyarságnak színházbajáró része olyan megbántottnak érzi magát a hozott határozat által, hogy a színház további látogatására nem tudja magát rászánni. Az eredmény már megmutatkozott: a határozat óta volt olyan nap, amikor a részvétlenség miatt a színház nem tartotta meg az előadását, mert összesen csak hatan jelentek meg a nézőtérén.

Nem beszélünk arról, hogy a városi tanács a színházigazgató akaratára ellenére védi meg a színházat. A szegény színházigazgató már kézzel-lábbal tiltakozik az ilyen védelem ellen. Pedig arról is lehetne szó, hogy ennek a kérelmetlen álláspontnak mi lehet az indoka most a színház szezon vége felé, amikor ugyanis több hetes vidéki turnéra megy a színház. Igaz, hogy van egy husz eszterdős szabályrendelet, mely az előadások engedélyezésétszabályozza. Am minden korábbi jogszabályt *mutatis mutandis* alkalmaznak. Miért tesznek most ezzel az egygyel kivételt, amikor már hónapokon keresztül túlhaladtának tartották? A magyar nyelvű színházat védte meg a magyar nyelvű műkedvelő előadások ellen ez a szabályrendelet, amire való hivatkozással most a szláv színházat — nyomorítják meg a magyar műkedvelők elleni védekezés címén.

Mi úgy gondoljuk, nemcsak a kultura iratlan s a szabályrendelet tévesen magyarított jogszabályait sérti a városi tanács. Ha valaminek egységesnek s a végrehajtó hatalom kezelői érzésvilágától függetlennek kell lenni, az bizonyára a *kultúrpolitika*. Nem lehet sikeres az a kulturpolitika, nem lehet eredményes az a nemzetiségi politika, melynek irányát nem a kormányzó hatalom szabja meg az egész ország testére egységes elvek alapján egységes módszer szerint, hanem amelyik hivatali szobák, járások, rendőrkapi-

tányok és városi tanácsok szerint. Az nem mutat egészséges állapotra s nem vezethet kívánatos eredményekre, ha szolgabírók ötletei és rendőrkapitányok mentalitása tördeli szét a kormányzat kulturpolitikáját. Ha az egyik járásban a nemzetiségi béke dul, a másikban a nemzetiségi türelmetlenség tép föl sebeket.

A nemzetiségi politika irányítását, a kulturpolitika vezetését ne végezzék azok a kicsi emberek, akik nem tudnak kilábolni a faji elfogultság gőzéből s nem látnak messzebbre az első fenyegető plakátnál. Nem mondjuk azt, hogy a kormány a türelmetlenségben s a megértés mézében fürdeti meg a nemzetiségeket s hogy a közoktatásügyi kormányzat a kulturliberalizmus álláspontján áll. De még mindig több kilátást nyújt az, ha a kormánynál kell orvoslást kérnünk sérelmeinkre, mint ha minden járás és minden község rendészeti, közigazgatási és

politikai vezetőjét kell meggyőzni nagy igazainkról.

A szubotici színház körül folyó háboru frontjelentéseit mi ezekben a perspektívákba helyezzük bele. Keressük a célszerűségi, keressük a gyakorlati, keressük a törvényes magyarázatot — nem találjuk. A türelmetlenség nagy, közös nevezőjével tudjuk csak ennek az egyenletnek ismeretlenét is megtalálni. Pedig — miből fognak a politika növendékei élni, ha a türelmetlenség levegőjét is elszívják előlük a közigazgatás vénei. A bíróságnak az a feladata, hogy a törvényt kiméletlenül hajtsa végre, de a közigazgatásnak méltányossággal, az ellentétek lefokozására irányuló törekvéssel, a szegények gyámolításával, a gyöngék istápolásával, megértést, békét, türelmet hirdetve és megvalósítva kell végezni feladatait. Ezt tanítja legalább a tudomány. Követik-e ezeket az elveket a szubotici városi tanács urai?

A jelöltek küzdelme

Kettészakadt a horvát jogpárt — Erős rendszabályokat kezdenek alkalmazni Radics ellen

Már csak alig egy hét választ el a jelölő listák lezárásának határnapjától. Ennek megfelelően a jelölési küzdelmek mindenütt a legkritikusabb fázisba jutottak. A pártvezetőségek minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy az önjelölteket leszereljék és a pártszakadásoknak elébe vágjanak. A pártok legtekintélyesebb vezetői egyebet sem tesznek, mint utazgatnak azokba a kerületekbe, hol pártszakadás fenyeget, hogy személyes tekintélyükkel simítsák el a kényes kérdéseket. Ez itt ott sikerül is, a kisebbségben maradt önjelöltektől becsületszavas kötelezvényt vesznek, hogy visszalépnek a jelöltségtől.

Legjobban még a radikális pártnak sikerül a személyi ellentéteket elsimitani, néhány esetben a demokratáknak is sikerült ez, de az önjelöltek nagy tömegét vissza szorítani mindenütt még sem lesz lehetséges.

Ketté szakadt a Frankpárt

Zagrebból jelentik: A horvát jogpártban éles ellentétek merültek fel a pártvezérek között, ami végül is szakadásra vezetett. — Horvát és Preber dr. ellenezték, hogy a párt listájára munkás jelölteket is felvegyenek. *Kossutics* viszont ragaszkodik ahhoz, hogy a munkásság képviselőjét is jelöljék a párt listáján. Minthogy ebbe a pártvezetőség nem ment bele, *Kossutics* kijelentette, hogy külön listával megy bele a választási

küzdelembe.

A jogpárt szakadása erősen növeli a blokk választási esélyeit Zagreb városában, ahol az egy séges jogpárt legalább egy mandátumra biztosan számíthatott.

Választási mozgalmak Horvátországban

Zagrebból jelentik: *Radics* István vasárnapra Linára nagy népgyűlést hívott egybe. Attól tartanak, hogy ezen a gyűlésen a Kosztajnicai-i véres tüntetéshez hasonló jelenetek fognak lejátszódni, mert a környékbeli szerb falvakban erős izgatás indult meg *Radics* ellen. Különösen *Radics* legújabb proklamációját használják ki erősen ellene, melyben erősen hangsúlyozza programjának köztársasági jellegét.

A *Radics*-párt programját közlő horvát lapokat különben a zagrebi rendőrség elkobozta, csak a Hrvát-ot nem, mert az csak kivonatot közölt a programból.

Jelölnek a muzulmán-pártok

Szara'evóból jelentik: A muzulmán Maglajlics-csoport vasárnapra országos konferenciát hívott össze, amelyen véglegesen dönteni fognak a párt listavezetőiről. Ugyanekkor a már megejtett járási jelöléseket is revízió alá veszik.

Travnikban a napokban a párt népgyűlést tartott, amelyen a listavezető, *Korkut Sahib* mondott beszédet. A gyűlés nagyon jól

sikerült, több mint 1500 ember vett rajta részt. Elhatározták, hogy 2-3 nap múlva kerületi pártkonferenciát tartanak, melyre a Spaho-csoportot is megfognák hívni. A két csoport közötti meg egyezésre azonban kevés a kilátás.

Mint Beogradból jelentik, a radikális párt *Szupilo Dzsivo* földmivelési minisztert, akinek Horvátországban való megválasztására semmi kilátás sincs, Hercegovinában fogja jelölni *Markovics Laza* igazságügyminiszter listáján járási jelöltként és pedig a lyubuski és moszkvai járásokban.

A radikálisok jelölései

Zemunből jelentik: Pénteken délután a zemuni radikális párt konferenciát tartott, amelyen fölmerült az az eszme, hogy járási jelöltek hagyják meg *Miladnovics* volt postaügyi minisztert, akit a kerületben már a rumai járásban is jelöltek. Hosszabb vita után azonban ezt az indítványt elvetették. Járási jelöltté *Markovics Dusan* zemuni lelkészt, helyettesül *Popovics Dusan* ügyvédet választották meg.

Pasics miniszterelnök szombat délelőtt hosszabb tanácskozást folytatott *Jovanovics Ljuba* és *Szupilo Dzsivo* miniszterekkel a választási agitációról.

A földművespárt frakcióinak harca

Beogradból jelentik: Vasárnap Pozsarevacon a földművespárt nagy jelölő gyűlést tart, amelyen eliminálni akarják a pártban felmerült ellentéteket. Erre azonban nincs sok kilátás, mert a három szembenálló csoport már el is készült a jelöléseivel. Valószínű, hogy a három részre szakadt párt még eddigi mandátumait sem fogja megtartani.

Kosztics Mirko dr., a földművespárt becskeréki listavezetője egy beogradi lapban megcáfolja azt a hírt, mintha ő a pártnak intrazingensebb *Awamovics* csoportjához tartozna. *Kosztics* az opportunusabb képviselő klub csoportjához tartozik.

Szervezkednek az elbocsájtott tisztviselők

Beogradból jelentik: A kormányváltozás óta tömegesen elbocsájtott és nyugdíjazott tisztviselők érdekeik védelmére szervezetet akarnak létesíteni. Az ideiglenes szervező bizottság felhívást bocsájtott ki, melyben vasárnapra gyűlésre hívja össze az érdekelteket. A felhívás élesen támadja a Tisztviselő Szövetség vezetését, amely semmiféle védelmet és támogatást sem nyújtott az elbocsájtottaknak és éhező családjaiknak.

Helyreáll a béke

a suboticei gimnáziumban

Orvosolni fogják a bunyevácok sérelmeit

A suboticei gimnáziumban uralkodó anarchisztikus viszonyok már odáig fajultak, hogy maga a tanítás is válságban van. A súlyos ellentétek, amelyek Szekenderovics Antal hitoktató felváltásával robbantak ki, még csak fokozódtak az utóbbi időben egyes tanárok által a bunyevácokkal szemben tanúsított türelmetlen magatartás folytán és a katolikus szülők sérelmeiket memorandum foglalta legutóbb már át nyújtották Pletikoszits Andrást dr. főispán-polgármesternek, orvoslást kérve. Ennek a memorandumnak tartalmát már főbb vonásaiban ismertettük és megírtuk, hogy a bunyevác szülők Borovnyák Tibor igazgató Suboticáról való sürgős eltávolítását követelték, mert szerintük ő felelős azokért a sérelmekért, amelyek a katolikus tanulókat érik az intézetben.

A memorandum ügyében Pletikoszits Andrást dr. főispán már tárgyalta Beogradban. A kormány már első ízben is megütöközött fogadta azt a jelentést, amit a főispán tett a hitoktató felváltásának következményeiről és már akkor ígéretet tett maga Pasics miniszterelnök, a katolikus hívőket kielégítő tulajdonságokkal rendelkező hitoktató kinevezésére, esetleg Szekenderovics Antalnak visszahelyezésére vonatkozólag. A sérelmeket azonban mindmáig nem orvosolták.

A kormány végre mégis erélyes lépésekre határozta el magát. A közoktatásügyi minisztériumban még csak a látszatát is el akarják kerülni annak, hogy a jelenlegi kultusz-kormány is folytatni kívánja a Pribicevics-féle iskola-politika és ezért kilátásba helyezték a katolikus sérelmek sürgős orvoslását.

Értesülésünk szerint a közoktatásügyi minisztérium a jelenlegi hitoktatót, akit a suboticei vezető-lelkész minden egyházi funkciótól el-

tiltott, már a legközelebbi napokban fel fogja váltani és helyette a bunyevácok kívánságainak megfelelő papot nevez ki. A panaszba foglalt többi sérelem ügyében pedig vizsgálat fog megindulni a subotical gimnáziumban és az esetben, ha bebizonyosodik, hogy a tanári kar valamelyik tagja, vagy az iskola igazgatója a bunyevác-tanulókkal szem-

ben igazságtalanul és szabályellenesen jár el, úgy ezeket a tanárokat is el fogják helyezni Suboticáról.

A kormány részéről meg van az a határozott szándék, hogy a suboticei gimnáziumban a békét helyreállítsa, csak az a kívánatos, hogy az ígért intézkedések minél előbb történjenek meg, hogy végre ez a kínos kérdés lekerüljön a napirendről.

A városi tanács újra betiltotta

a magyar műkedvelők előadásait

A városi tanács a miniszteri engedélyeket sem respektálja

A suboticei városi tanácsnak a műkedvelő előadások ellen hozott határozata a legáltalánosabb megítélésben részesült nemzetiségre való tekintet nélkül. A közvéleménynek erre az általános felzúdulására, mint tegnap jelentettük, maga Dimulovics Radivoi szinigazgató újabb beadványban arra kérte a városi tanácsot, változtassa meg betiltott végzését, mert a szinársulat sem kéri, hogy olyan alapszabályokkal rendelkező műkedvelő társulatoktól vonják meg a látszati engedélyt, amelyeknek erre kormányengedélyük van.

A látszat pénteken már az volt, hogy a városi tanács szívesen fogja a szinigazgató beadványa alapján sérelmes határozatát korrigálni, annál inkább, mert a tanács tagjainak egyrésze már arra a felátásra jutott, hogy ez a rendelkezés csak árthat a színház érdekeinek.

A suboticei hatóság azonban logikus határozottsággal kitart tévedése mellett. Erre vall a városi tanács szombaton hozott határozata, amely minden ellenvélemény ellenére is fenntartja a szerdán hozott rendelkezését.

A városi tanács szombati ülésén foglalkozott a szinigazgató beadványával, amely a sérelmes határozat megváltoztatását kérte. A tanácsban a kérdéssel szokatlanul heves vita fejlődött ki, mert a tanácsnak azok a tagjai, akik tisztában vannak a szerdai határozat céltűvesztő hatá-

sával, a leghatározottabban követelték, hogy épp a színház érdekeire való tekintettel, változtassák meg a műkedvelő előadások betiltására vonatkozó határozatot, legalább is úgy, amint azt a szinigazgató újabb beadványában javasolja. A tanács többsége azonban a »csak azért is« elve alapján mereven kitartottak jogfosztó határozatuk mellett és így a városi tanács teljes egészében fenntartotta a műkedvelő előadások betiltására vonatkozó határozatot és úgy döntött, hogy még a kormány engedéllyel bíró műkedvelő társulatok se rendezhetnek a szinüdüny tartama alatt előadásokat.

Igy tehát a suboticei városi hatóság a magyar kulturmozgalmak elfojtására vonatkozó határozata véglegessé vált — a tanács részéről. Az ügy azonban semmiesetre se maradhat ennyiben. Már a színház eminens érdekei fel fogva sem, mert nem is beszélve a magyar közönségnek ilyen körülmények között kialakult hangulatáról, tudni kell azt is, hogy a Müpártolók Köre teljesen díjmentesen engedte át a szezon kezdeté óta a szinársulat részére teljes díszlet-, kellék- és ruhátárát, amit a színház azóta állandóan használ is és ennek ellenszolgáltatásul adták át a színház bizonyos napokon a magyar műkedvelő előadások részére. Ha ez a szinársulat részére nagyon is kedvező szerződés most a tanács határozata következtében felbomolnék, úgy a színház a

legsúlyosabb helyzetbe kerülne, mert a szinársulatnak nincs semmi felszerelése. A szinársulat helyzete ma Suboticán már amugyis olyan reménytelen, hogy ilyen változás megpecsételne sorsát.

De ezenkívül a Müpártolók Köre és a Katolikus Legényegylet meg is felebbezi a sérelmes határozatot a közgyűléshez és bizonyosra vehető, hogy a kiszélesített tanács nem fogja jóváhagyni a városi hatóság rendelkezését. Végső fokon azonban a belügyminiszter döntése van még hátra és semmiképpen se tételizhető fel, hogy a kormány hozzájárulna a városi tanács olyan végzéséhez, amely épp egy miniszteri engedély ellen irányul.

Megsemmisített jelölés

Elkeseredés a délbánáti demokraták közt

A demokratapártnak nemcsak a suboticei jelöléssel van bajuk, hanem éles ellentétek vannak a pan-csevo-hélaerkvai jelölések körül is.

A délbánáti kerületben nagy szó-többséggel dr. Boskovics Dusan pancsevői ügyvédet, volt országgyűlési képviselőt jelölték a demokratista lista vezetőjéül. Boskovics-csal szemben szemben Miatovics volt képviselő hívei Miatovicsnak szerették volna a listavezetőséget biztosítani. Minthogy a kerületben, ahol Boskovics a népszerűbb, nem érték célt, Beogradba fordultak a demokratapárt főbizottságához és kieszköztették, hogy a bizottság megsemmisítette a jelölést.

A párt főbizottsága arra utasította a délbánáti demokratákat, hogy február 15-én Alibundron új jelölő gyűlést tartsanak.

Ezzel a döntéssel persze a Boskovics-párt nincs megelégedve s a Novisadra érkező Pribicevicshez népes demokrata küldöttség utazik, megkérni, hogy tekintsem el az alibunari gyűléstől s egyezzek bele, hogy Boskovics maradjon a listavezető.

Akármi legyen a döntés, biztosra vehető, hogy alsó Bánátban is két demokrata lista lesz.

Katona

Ita: Csűrös Zoltán

A család március már kicsalogatta az ifolyákat a Városliget rügyező fái között. Minden tele volt vígsággal és napsugárral. Az ibiszek és flamingók, a kőcsagok és nádi gémekek bögösen tollszókdoktak a zöld gyepen s a víztől porzó szárnyukat meglibbentették.

És mindezek között, a napfény ragyogásától, platánfák, virágcsokrok illatától körülvéve, az ezerele állati hang, madárfütty, oroszlanordítás, tigrisbögés, kecskemekedés között, komoly filozófiai gondolatokkal foglalkozva egykedvűen és méltósággal, mint egy indiai bölcs, állott Timbuktu, a szelid elefánt. Apró szemével hunyorogta, ide-oda lóbalta az ormányát, mint egy óriás brangát, oszlopos lábát megemelte s a füle rezgett, mint két pálmalevél mit nyugtalanít a szél. Tarkabarkán öltözött, csipkés hölgyek sétáltak el Timbuktu ormánya előtt, szép, kacér, nevető pesti lányok, asszonyok, fontoskodó vagy fölhevült képi gavallérok társaságában de Timbuktu nem hederített rájuk, mert nem ezek voltak az ő barátai. Timbuktu az apró embereket szerette, az indiánusokként visító gyerekeket, mely bízadva és mégis repesve az ismerkedés vágyától, rajongta körül a fekete óriást, hogy feljuthasson a széles nyeregbe, hol nyolc gyerek helyét foglalhatott. Ő tündéri gyönyörűség volt ott trónolni főt, a magasban. Ibrahim, a barnaarcú gangeszi hajcsár, meglóbálta az ostarát. Ez fel volt az indulásra. És Timbuktu, mint egy vastagbőrűz állik, lassu cammogással megindult a fehér úton.

A rövid séta véget ért, a nyereg utasai leszállottak. És Ibrahim kiáltozni kezdett a gyerekek felé hogy bátor-ságot gyujtson a kis szivekben

— Pista, lovagolni. Timbuktu szereti Pistát... Timbuktu jó.

Ibrahim többször hangoztatta, hogy Timbuktutól nem kell félni. Lenézett az elefánt nyakáról a nyüzsgő csoportra és egy zöldruhás babát pillantott meg az ormány előtt. A kis lányt egy nagy lány tartotta kézenfogva, a nagy lány szöke volt és igen takaros. Szobalánynak vagy bonnenak látszott és Ibrahim igen-igen csinosnak találta. Ezért még jobban megeresztette a hangját, csabítóan harsogva:

— Juliskát szereti Timbuktu, szereti... Timbuktu jó.

A kis lány s a nagy lány felkapaszkodtak a nyereghátsón és megindult a társaság. Ibrahim izgatottan gondolta ell hogy mily rövidre is szabta a körutat az igazgatóság fukar üzleti szíve, mely ridegen számításán kívül hagyta érzékeny gyermeki kedély kívánságait. Az idő kurta, tehát tenni kell.

Mosolyogva fordította vissza az arcát s behizelgően jegyezte meg:

— Juliskát szereti Timbuktu nagyon... nagy Juliskát még jobban szereti elefánt.

A szöke szobalány elnevette magát. Hetykén ült a széken, mint egy lovagló amazon és Ibrahim tetőtől-talpig végigmérve, így szólt csendesén:

— Ibrahim is szereti nagy Juliskát.

— Magát, fekete bácsi, Ibrahimnak hívják?

— Bizony.

A leány kacéran a szemébe nézett.

— Ibrahim is tetszik a Juliskának.

A csöppség erővel cukrot akart adni az elefántnak. Ibrahim zsebre vágta az adományt és bizalmaskodva kérdezte:

— Holnap Juliska lovagol elefánton?

— Nem lehet — mondta a nagy Juliska — csak minden vasárnap délután.

Célnál voltak s amint lemásztak a gyerekek és kísérők, a nagy Juliska még egyszer visszanezett bucsuzól.

Ibrahim megpödrötte a bajuszát önérettel s ráütött a Timbuktu széles fejére.

— Nye bum vodir — jelentette ki szilárdan, ami gangeszi nyelven annyit tesz, hogy: szép az élet.

Aztán este lett. Az állatkert látogatói eltávoztak, az állatok pihenni tértek. Minden elcsendesült, Timbuktu is bekocogott az elefántok, vizilovak és más vastagbőrűek kvártélyába, mely kecses pagodához volt hasonlított. Ibrahim odaadta a paripájának a cukrot, hozzáfűzve:

— Elefánt jó volt, elefánt cukrot kapott.

Timbuktu megelégedett hangot hallatott és álomra hajította a fejét. A hajcsárt ellenben elkerülte a nyugalom. A nagy némaságban, mely körülvette, a szöke nagy Juliskáról merengett. Hej, de messze van a másik vasárnap!

Robotmunkában teltek el a hét napjai. Csigaléptekkel másztak egymás után, mint a lajhárok, libasorban. Vasárnap fénylött az Ibrahim arca mint a réztányér, ha rástít a napsugárka.

— Hopp — mondta füttyürészve — Timbuktu jó, elefánt cukrot kap Juliskától.

Délután a kis Juliska és a nagy Juliska megérkezett. Az indus nézte a nagy Juliskát és így elmélkedett hangosan:

— Ibrahim bus volt, mint ciprus... Ibrahim most boldog, mint maharadzsa.

A kis Juliska ismét cukrot hozott és a nagy Juliska, riszálva karcsu derekát, intett a kezével:

— Pá pá, a viszontlátásra, Ibrahim.

A harmadik vasárnap a hajcsár fel-sóhajtott.

— Napok hosszúnak, mint ut a dzsungelben... Északak Ibrahimnak ke-servesek.

— Isteneim — felelte a nagy Juliska — hétköznap munka van otthon, surolás,

ablakpucolás, nem jöhetünk akkor az állatkertbe.

A negyedik vasárnap Ibrahim vallo-mást tett a lelki tusáiról.

— Ibrahim csak a nagy Juliskára gondol... Ibrahim szereti a nagy Juliskát.

A szöke szobalány incselkedően fel-nevetett.

— Én is sokszor gondolok magára — vetette vissza dévaján. — Viszontlátásra, Ibrahim. Itt a cukor az elefántnak.

És Timbuktu negyedszer is megkapta akkor este a maga vasárnapi cukorporcióját. Már érezte, hogy ez neki ünnepnap dukál és röfögő hangon adott kifejezést az örömeinek.

Az ötödik vasárnap sokáig kellett várni a Juliskára. Ibrahim nyugtalan volt izgatott és ideges. Végre, alkonnyat felé, amikor már a tóparton bengáli tüzek kezdtek violaszínű és narancsvörös sugarakat eresztelni s az állatkert vendéglői villámlámpákat gyújtogattak, hirtelen feltűnt a sétáló tömegben az elefánt-felszállóhely előtt a kis Juliska és a nagy Juliska. A kicsi Timbuktu felé tapsolt a kezecskéjével, de a nagy Juliska nem fordította arra a fejét. Délcegyjárásu, kékmundéros, kifényesített gombu, huszárkardos vitéz ur haladt a nagy Juliska oldala mellett. Egy-máshoz simulva lépkedtek bizalmasan.

Elhaladtak. Az indus sápadtan bámult utánuk, míg csak láthatta őket a szürkületben. Azután pihenőre terelt az elefántot. Ott, a vastagbőrűek házában csüggedten álldogált. Timbuktuval együtt árvának és elhagyottknak érezte magát. Timbuktu szintén nyugtalanodott. Esdeklő morgással megdöfögette az indus hátát, mintha azt kérdezte volna: Mi lesz? Az apóloja megértette az állatot. Megsimogatta a vastag ormányát és halkán mondta:

— Ma nincs cukor Timbuktnak... nincs soha... cukrot elvitte a katona.

Hamburg felé . . .

A franciák megakarják szállni Hamburgot

Már nem lehet többé Ruhr-válságról beszélni, mert ami nyugaton történik, az az egész német birodalom válságát jelenti. Evés közben jön meg az étvágy. — és Franciaország már nem elégszik meg azzal, hogy a Ruhr-vidék bányáit zálogul lefoglalja, nem tartja elegendőnek, hogy Németországot erőszakkal kényszerítse az elmulasztott szén-szállítások teljesítésére és hogy a jóvátételi kötelezettségek kiterjesztésére végezt a legfontosabb ipari gócpontokat elszakítsa. A francia csapatok már behatoltak Baden területére is és világosan meg lehet állapítani Poincarénak azt az igyekezetét, hogy a nyugati német vasúti forgalmat francia ellenőrzés alá helyezze, most pedig arról értesül a német kormány, hogy Franciaország újabb szankciókat a legnagyobb német kikötővárost, Hamburgot meg akarja szállni. Berlinben úgy tudják, hogy már folynak az előkészületek ennek a súlyos és mélyreható következményekkel járó intézkedésnek a végrehajtására és rövid időn belül megjelenik a francia flotta a régi Hanzaváros előtt, csapatok szállnak partra és Hamburg a Ruhr-vidék sorsára fog jutni.

Ennek az intézkedésnek német kormánykörök véleménye szerint az az oka, hogy egy a német kormány, mint a német nagyiparosok, köztük Stinnes is, szerződést kötöttek az angol bányatulajdonosokkal nagymennyiségű szén és kőszén szállítására, amivel a német ipar, vasút és hajózás számára az elszakított ruhr-vidéki bányák szenét akarják pótolni.

Berlinben informálva vannak a legújabb francia szankció tervéről és előkészületeket tesznek arra, hogy ezt a fegyveres támadást is passzív rezisztenciával fogadják. A német kormány arra számít, hogy a franciák nem záriák el a hamburgi kikötőt abból a célból, hogy megakadályozzák az angol szén kirakását. — a szénnek Németország belsejébe való továbbszállítását azonban meg fogják gátolni. Poincaré több nem hivatalos kísérletet tett az angol kormánynál, hogy ezzel a bányatulajdonosoknak megtöltsa a Németország számára való szén-szállítást. Angol részről azonban visszautasították ezt a francia kívánságot, mert annak teljesítése Angliának a Ruhr-kérdés tekintetében elfoglalt semleges álláspontjának feladását jelentette volna, ez pedig annál súlyosabb következményekkel járhatott volna, mert Franciaország és Németország között nem áll fenn a nyílt hadállapot. Angol hajóknak Hamburg kikötőjébe való befutását sem tilthatja, vagy akadályozhatja meg Franciaország, mert a német kikötők blokádját nem rendelte el a francia kormány és nem is rendelheti el mindaddig, amíg — legalább papíron — a békeállapot áll fenn Franciaország és Németország között.

A francia csapatoknak Hamburgban való megjelenése új fázist jelent a német válságnak. Bár a Cuno-kormány nem állítja magát azzal a reménnyel, hogy az amerikai Unió Németország érdekében beavatkozik ebbe a konfliktusba, mégis élesen foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy ez a két hatalom, amelynek oly nagy és fontos érdekei fűződnek a hamburgi kikötőhöz, milyen álláspontot foglalnak el a város megszállása esetén. Az bizonyos, hogy mélyen sértene az angol szén-termelést, ha az angol szénnek Németország belsejébe való elszállítását a franciák megakadályoznák. A széntermelés Angliában az utóbbi időben rendkívüli módon fokozódott

és gy lényegesen csökkent a munkanélküliek száma. A munkanélküliek kérdése uralja még ma is az angol politikát és nehéz lesz Bonar Law kormánya számára, hogy nyugodtan szemlélje a francia rendszabályokat, amelyek közvetve súlyosbítanák az angol munkanélküli problémát. Ezzel szemben Párisban minden körülmények közt meg akarják bénítani a külföldi szénnek Németországba való szállítását, mert enélkül a Ruhr-vidék megszállása és az ottani szénnek lefoglalása nem éreztetné a német iparban és vasúti forgalomban a franciák által kívánt hatását.

A francia akció a nemzetközi for-

A suboticei demokraták nem egyeztek meg

Két demokrata lista lesz a választáson

A demokrata párt mindent elővetett, hogy a suboticei kerületben megemtsa a párt egységét s a választási küzdelemben egy listával menjen, amelynek Mátics Ivó eddigi képviselő lenne a listavezetője. Csütörtökön a demokrata szervezetek, mint megirtuk, a Lloydban értekezletet tartottak, amelyen, mint a kommuniké jelentette, meg is egyeztek. A listavezető Mátics Ivó lett volna, helyettesül és egyik suboticei kerület jelöltjéül Létics Gergelyt választották, a demokrata kis emberek és földművesek vezetőjét.

Ma felkeresett bennünket Létics Gergely s kijelentette, hogy a csütörtöki értekezlet határozatát nem veszi tudomásul, az ő csoportja letelelenül külön listával lép fel a választáson. Szerdán tartják meg jelölő értekezletüket s akkor az egész suboticei kerület részére állítanak jelölteket.

Létics Gergely, aki feltűnően jóeszű, politikailag képzett, egyszerű földműves ember, a maga és párt-társainak állásfoglalásáról a következőket mondotta:

— A csütörtöki értekezleten 39 szervezet szavazata szolt amellett, hogy dr. Mátics Ivó legyen a listavezető, 29 szavazat pedig ez ellen

galomban is egyre jobban érezteti hatását, annál is inkább, mert Bajorország nem enged egy nemzetközi vonatot sem területein keresztül. A Nyugat és Kelet között Németországon keresztül vezető nemzetközi vonatok forgalma megbénult és megszűnt a Páris—Varsó, Páris, Bukarest, Beograd és Konstantinápoly közt közlekedő vonatok közvetlen forgalma is. A francia kormány részéről tett kijelentés szerint a bajor kormánynak ez az intézkedése szolgáltatott okot Baden megszállására és Párisban el van annak szánya, hogy ha Bajorország továbbra is megbénítja a forgalmat, úgy újabb szankciókat léptetnek életbe és mindaddig folytatják a megszállás kiterjesztését, míg a bajor kormányt engedékenységre nem kényszerítik.

szavazott. A szavazásban azonban olyanok is résztvettek, akiknek nem volt szavazati joguk, nem létező és még meg nem alakult szervezetek küldöttei, soha nem látott idegen emberek szavaztak.

— Mi tiszta demokrata listát akarunk s nem vagyunk hajlandók együtt dolgozni a nacionalistákkal, akik üldözik a magyarokat, holott mi bunyevác kisgazdák évszázadok óta testvéri egyetértésben élünk a magyarokkal s a demokrata elvek is azt követelik, hogy tovább is együtt éljünk és együtt dolgozzunk.

— A demokratapárttól elválaszt bennünket az agrárreform kérdése is. Az agrárreform végrehajtása körül sehol sem történt annyi igazságtalanság, mint a suboticei kerületben.

— Olyan képviselőket akarunk, akik igazán demokraták, s akik ismernek bennünket és akiket mi is ismerünk. Lehetetlen, hogy idegenek, akiknek érdeke idegen a miénk, vezessenek bennünket.

Létics Gergely elmondta még, hogy a rokkantak nemzetiségi külföldiség nélkül velük tartanak s hogy a szerdai jelölő értekezlet a demokratapárti magyarság számára is megfelelő helyet ad a jelöltek listáján.

„Amikor a birákat is elragadja a választási izgalom . . .“

A „Radikal“ támadása a suboticei törvényszék választási tanácsa ellen

A suboticei törvényszék csudálatos határozata, amely, ha orvoslatlan marad, lehetetlenné teszi a január 6. után a választói névjegyzékbe felvett választók részvételét a márciusi választásokon, beogradi politikai és jogász körökben is általános feltűnést keltett.

Protics lapja, a Radikal is hosszabb cikket szentel a suboticei bíról döntésnek A suboticei törvényszék jelesleges határozata és A választói névjegyzékek önkényes kiigazítása címek alatt, melyben többek között a következőket írja:

— Olvassuk egy suboticei újságban, hogy a törvényszék az állandó választói névjegyzékek hitelesítése alkalmával, amelyeket pedig hivatalos uton a törvény 2. §-a alapján igazítottak ki, olyan határozatot hozott, hogy a március 18-iki választásokon csak azok szavazhatnak, akiket január 6-ig vettek fel a névjegyzékbe.

— Már korábban kimutattuk, hogy a bíróságnak nincs joga határozni arról, hogy ki fog szavazni március 18-ikán, hanem csak az a kötelessége, hogy február 29-ig hitelesítse a névjegyzékeket, amely-

ket a községi hatóságok beküldtek hozzá. Csak egyetlen esetben nem szavazhatnak azok, akiket január 1-től 31-ig vettek fel a névjegyzékbe: ha a képviselőválasztás január 1-től február 25-ig terjedő időre esnek.

— A választóknak január 31-ig hivatalból kiigazított névjegyzékét a választás napján át kell adni a választási bizottságnak, hogy az annak alapján lefolytassa a választást, a parlament pedig az igazoló-bizottság javaslatára határozni fog arról, hogy a választás szabályszerűen folyt-e le. Eszerint a suboticei törvényszék határozatának semmiféle érvénye sincs és az irattárban jog maradni, mint a törvények nem ismerésének emléke olyan korból, amikor még néhány bíró is elragadt a választási láz.

— Még csak nagyon szeretnénk azt tudni, hogy meg fogják-e tenni a bíróságok a törvény szerint a kötelességüket a községi hatóságokkal szemben, amelyek nem akarták mindenütt felvenni a választókat a névjegyzékbe. Néhány vádasként közlésben valóságos pánv üttek a névjegyzékek összeállításából. Ahol

2000 választót kellett volna felvenni, csak 340-et vettek fel, ahol 3000-et, ott csak 450-et és így tovább. Ez azt jelenti, hogy nálunk többé nem tisztelik a törvényeket és hogy szörnyű önkény folyik az uralkodó párt érdekében. Ezért figyelmeztetjük a bíróságokat a választói névjegyzékekről szóló törvény 15. §-ára, amely szerint mindenkit meg kell büntetni, aki szándékosan kihagyott olyan személyeket a névjegyzékekből, akiknek választójoguk van. Azok a polgárok, akiknek választójogát ilyen módon kijátszoták, tegyenek feljelentést a bíróságnál, hogy a bűnösöket 3 havi fogságra és 3000 dinár pénzbüntetésre ítéljék.

Betegsegélyző szövetkezetet alapítanak a suboticei iparosok

Figyelemreméltó terv keresztülvitelére indult mozgalom a suboticei iparosok körében. Arról van szó, hogy az iparosok, akik a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok között az orvosi költségeket nehezen tudják megfizetni, egy betegsegélyző szövetkezetet alakítanak, amely beteg tagjainak segélyt és ingyenes orvosi kezelést biztosítana. A mozgalom kezdeményezői szerint az üdvös alapítást minden különösebb akadály nélkül létre lehet hozni és működése sem ütközne semmiféle nehézségbe, mert a heti, illetőleg havi járulékokkal minden tekintetben fedezni lehetne azokat a kiadásokat, amelyeket a szövetkezet normális működése megkövetelne.

A szövetkezetet, mint értesülünk az állami betegpénztárak mintájára alakulna. Elsősorban tehát orvosokat alkalmazna a szövetkezet, akik egy bizonyos honoráriumért vállalják a szövetkezet tagjainak kezelését. Az ingyenes orvosi kezelés mellett a betegség tartamára — a mennyiben a beteg tag anyagi viszonyai megkövetelik — pénzbeli segélyt utalának ki meghatározott összegben, hogy az iparosok megélhetési viszonyait a betegség ideje alatt megkönnyítsék.

A terv végleges kidolgozása és megbeszélése az iparosok hétfőn gyűlést tartanak az Ipartestület helyiségében, amelyen döntenek arról, hogy a betegsegélyző szövetkezetet milyen formában valósítsák meg.

Kétezerkétszáz

új szavazót utasított vissza a novisadi törvényszék

Novisadról jelentik: Novisad város polgármesteri hivatala február 6-án, kedden tette át a törvényszékhez a január 31-ig hivatalból kiigazított választói névjegyzéket. Összesen kilenc névjegyzéket terjesztettek be a törvényszékhez, amelyekben összesen 7200 szavazó volt fölvéve.

A törvényszék választási tanácsa Lucics Ivo törvényszéki elnök elnökletével tárgyalta a választói névjegyzékeket. A tanács tagjai voltak Gyukics és Skibljin törvényszéki bírek.

A tanács úgy határozott, hogy a betérjesztett kilenc választói névjegyzékből hatot hitelesített és három visszautasított. A visszautasított három névjegyzékben volt a város által hivatalból fölvevett 2200 új szavazó.

A választási tanács azzal indokolta a 2200 hivatalból fölvevett választó elutasítását, hogy nem voltak mellékelve a jegyzékhez azok a bizonylatok — állampolgárság, hat

havi helybenlakás, büntetlen előélet stb. — amelyek a felvett választók választói jogosultságot indokolták volna.

A visszautasítás folytán az idej névjegyzékben mindössze kétszáz szavazóval van több, mint a tavalyiban volt.

A városi hatóság a múlt évben is éppen olyan módon — vagyis igazoló irások melléklete nélkül — terjesztette be a névjegyzéket a törvényszékhez, mint az idén és akkor a törvényszék elfogadta és hitlesítette a névjegyzékeket, anélkül, hogy követelte volna az igazoló iratokat.

Mikor a nők a hangosabbak...

Miért szűnt meg egy subotica dalárda

Nemcsak a nagy politikának vannak meg a maga apró kulissza titkai, nemcsak a világrengető események háttérben működnek a látszólag kicsiny, de sokszor mégis kormánybuktató, rendszerváltozást hozó, felfordulást okozó csekélységek. És kis dolgoknak is nagy háttérük van sokszor. Hogy valami jó hasonlatot kerítsünk hamarosan: mondjuk például, akármilyen libuti egyesület is tegyünk fel a Vilmosbajuszviselő Özeveg Cipőpuccolók Irodalompartoló Köre, mégis történhetnek kebelében forradalmi események. Természetesen nem az Emberiség, vagy a nagyáttant szempontjából szenzációs dolgok, de tegyük fel az özeveg cipőpuccolók szempontjából. Mert ha igaz is, hogy Poincaré vagy a subotica városi kávéház törzsvendégeit nem is érdeklik valami túlságosan a cipőpuccolók irodalompartolási törekvései, viszont a cipőpuccolók sem izgatja különösképpen, hogy mondjuk az angol miniszterelnök miket felel össze vissza Lloyd Georgeval. Ily módon aztán rendszerben is van a dolog. Mindkét részből kvittek a felek.

Am azért mégis érdekes, hogy sokszor milyen furcsa esetek okoznak nagy felfordulást a különféle egyesületekben és körökben. Direkt megörökítésre vár az alább következő apróság is, amely éppen pont Suboticán esett meg és amelynek szomorú vége lett: az apró, cseprő ügyből származott nagy házi forradalom felrobbantott egy törekvő, derék egyesületet.

Az a bizonyos egyesület egy ismert, szép multtal és sok sikert aratott dalárda volt, értékes és becsületes multtal rendelkezett és szép jövőnek nézett elébe. Közbejött azonban az előre nem látott véletlen. A véletlen az volt, hogy a karnagy ki akarta bővíteni a dalárdát és azt a forradalmi újítást léptette életbe, hogy a csak férfiakból álló dalárdát kibővítette — nőekkel. A vegyes karra való átszerelés eleinte hangos örömet keltett a férfiakban, a lelkes hangulat azonban később megszűnt. A derék tenor-ok tudniük úgy találták, hogy a nők vékony szopránja túlértékli őket és ezáltal a legszebb tenor sem érvényesülhet. A próbákon és a hangversenyeken ezentúl nem az érces tenorok, hanem a csengő, finom, de éles szopránok voltak a hangadók és ezt a közönség is észrevette, mert azóta más hangnemben beszélt a tenoristákkal.

Az elkészedett tenoristák erre teljesen szokatlan és ravasz csúszás folytatódtak. Felkeresték a baritonisták feleségeit és figyelmeztették őket, hogy ne engedjék el az urukat az énekpróbaóra, mert a baritonisták egy hurok pendülnék a női tagokkal, a szopránokkal, meg az alt-okkal, sőt már annyira össze vannak stimmelve, hogy kotta nélkül is megértik egymást. A szegény baritonistákat egészen lehangolta ez a hír, hogy valóságos zenebonát csapnak otthon is, meg a dalárdai próbáin is. A gyengébb szívű baritonisták rögtön elmaradtak az énekpróbaóról, a vi-

tézebbek még próbáltak egy ideig énekelni, de a nagy hangzavar vége az lett, hogy a feleségek szava mégis csak elnémított minden más hangot.

Nos, hát ilyen tenorban folyták le a további események is. Most már a tenoristák feleségei is bántó hangon kezdtek diskurálni a női dalárdistákról. Ugyanazt fogták rá a tenorista-férfjakra, amivel ezek gyanúsították meg az ártatlan baritonistákat. Az általános

Pancsevón szavazhatnak a január 6-ika után felvett nemzetiségi választók is

Az ország korteskedéstől, jelöltek és ellenjelöltek versengésétől hangos s a Vajdaságban még ma sem tudják, hogy kinek lesz március 18-án szavazati joga, ki dönthet szavazatával a nagy vitában, mely most folyik.

A subotica törvényszék tudvalevőleg úgy határozott, hogy nem szavazhatnak azok, akiket január 6-ika után vettek fel a névjegyzékbe. Minden ok meg van annak a feltételezésére, hogy ez a döntés *prejudikálás kívánt lenni* a többi törvényszék számára, de úgy látszik, a többi törvényszék nem hajlandók a subotica példát követni.

A vajdasági törvényszékek közül eddig értesülésünk szerint, még csupán a *pancsevői* törvényszék döntött a választói névjegyzék hitlesítéséről s a pancsevői törvényszék ellentétben a suboticaival, kimondta, hogy

azok, akiket a névjegyzék hivatalos kiegészítése alkalmával január 31-ig a választók közé felvettek, március 18-ikán gyakorolhatják szavazati jogukat.

Legalább is ezt jelenti az, hogy a pancsevői törvényszék a kiegészített, a nemzetiségi választókat is magában foglaló névjegyzéket küldte vissza az előjáróságoknak, hogy azok alapján ejtsék meg a választásokat.

A nagybecskereki törvényszék még nem határozott, de a törvényszék elnöke ismételen úgy nyilatkozott a Bácsmegyei Napló tudósítója előtt, hogy a január 31-ikéig felvett választóknak *március 18-ikán van joguk szavazni*.

Valószínűleg az a szempont vezet a subotica törvényszék választási tanácsát, hogy a névjegyzékeket még nem küldte vissza, holott azokat a törvény értelmében *közszemlére kellene tenni*, hogy maga is látja annak a helyzetnek abszurd voltát, hogy egyik kerületben más-

hangzavarban a karmester végre is letele a dirigens-palcát

— Nő ebből a szerencsétlen dalárdából sem lesz énekeshalott! — mondta dühösen a karmester.

Ez a jobb sorsra érdemes subotica dalárda szomorú nótája, amelyből az a tanulság, hogy jaj annak az egyesületnek, ahol a tagok túl akarják kiabálni egymást és már a kezdet kezdetén torkig vannak egymással.

fajta névjegyzék alapján szavaznak, mint a másokban. Nem tartjuk valószínűtlennek, hogy a választási khaosz elkerülése végett maga a subotica törvényszék keresni fogja a módot, hogy határozatát reparálja.

Mert lehet ugyan olyan határozatot hozni, aminőt a subotica törvényszék hozott, sőt olyat is, aminőt a novisadi utasította el az ujonan felvett választókat, azonban bajos feltételezni, hogy az új parlament az ilyen alapon lefolytatott választásokat érvényesnek ismerne el s *azok megsemmisítése érdekében a kisebbségi pártok mindent meg ne tennének*. Még ha csupán a magyar választók kihagyásáról volna szó, akkor feltételezhető volna, hogy elmúlik a parlamenti ciklus, míg a petíciókat elintézik. *A kihagyott választókat azonban minden kisebbségben maradt párt a sajátjának reklamálja* s az ellenzékben feltétlenül lesz annyi erő, hogy a *nem szabályszerű választások* kérdését felvesse és felszinen tartsa.

A pancsevői törvényszék, amely a vajdasági bíróságok közül az egyetlen, amelynek határozatát a törvényszék szellemének és betűjének megfelelőnek kell tartanunk, Pancsevón kívül a következő kisebbségek névjegyzékeit záradékolta: Szamos, Glogony, Rudolfsgrád, Farkasdin, Báranda, Javor, Crpaja, Ilondos, Hertelendiálva, Dubrica, Jabuka, Csenta, Ferdin, Szakule.

Hogy pedig felesleges minden erőszakos törvénymagyarázat, a nemzetiségi választók többségétől nem kell félni, mert az összeírók gondoskodtak róla, hogy ne legyenek többségben, azt éppen Pancsevó város névjegyzéke igazolja. Pancsevón a hitlesített névjegyzék szerint 4488 választó van. Ezek közül szerb 2675, német 1519, zsidó 140, magyar 75, horvát 33, tót 34, román 9.

Kis emberek a nagy konferencián

Lausanne, február elején.

Mint deliinek a hajót, úgy követik a nemzetközi konferenciákat városról-városra ugyanazok a furcsa és mulatságos alakok. Eleinte senki sem ismerte őket a nemzetközi megbízottak közül, ma már közismertek. Bátran lehet mondani, hogy hozzájárultak a konferenciához, ők a konferencia sleppje. Egy előkelő angol diplomata mondotta róluk, hogy nélkülök már el sem lehet képviselni a konferenciákat.

Alább felvonultatjuk őket sorra. Szines, tarka gyülekezet, férfiak és nők, egyetlen csoportban, ahogy körülfonták és körülbástyázták a diplomatákat, akik — végül is mit tehetnek egyebet — meghallgatják őket és befogadják őket maguk közé. De álljanak itt a szereplők, a nagy konferencia kis embereikkel, a fotografáló gép dolgozik, hogy megörökítse őket — huszon-négy órára.

Az informátor.

Az informátor az újságíró és Rém között terül el. Nem tudni, hogy fog meghalni, azt se, hogy tudni, hogyan

országba, a szmokingtalan csak a hotel Savoyban marad, kosztot, kvártélyt kap, zsebpénzt nem. Ő kíséri Csicsorint.

A katonai szakértő.

A delegátusok között neki van a legnagyobb keze. Ha angol, akkor az arca és orra el van fagyva, ha török, akkor a bárban iszik. Az angol jól táncol fox-trotot, a tangót már nem tudja. Sok svájci frankot dobál bele a roulette-gépekbe, amelyeken csak veszteni lehet.

Az amerikai újságíró.

Csakugyan rövid pipája van és viskít iszik szódával. Hangos és felül a zongorára, mikor valaki Chopint játszik. Télen fehér gamasnit visel kabát nélkül, zsebre teszi kezét. Hangtalan író, gépen ír, szívesen táncol és csak bolti-lánnyal. Demokrata. A pénzt a nadrágzsebében hordja, azelőtt hajóinas volt. Pesten csak a kommun alatt volt és Kun Bélát meg Apponyit ismeri.

A francia daktűlő.

Piros a szája, fitos az orra, perfekt gépiró és levelező. Könnyen táncol és ismerkedik, selyem a harisnyája. Sajnos, hetenkint csak egy szabad napja van: a hétfő és nem igaz, hogy viszonya van egy török delegátussal. Párisi címét megadja.

A valutában nem válogatós, kölcsönös megegyezés alapján dinárt is elfogad. Bámulatosan mindenhol minden esetben kitart.

A vig özeveg.

Ő is itt van. Neki mindegy hol költi a pénzt és itt jó társaság van. Ismeri a delegátusokat, bricscet játszik, táncol, jappánokkal, mezopotámiaikkal, törökökkel, perzsákkal, egyiptomiakkal, palesztinaiakkal barátkozik. A cigaretát hosszú berostyánszipkából szítja, sok pudert használ és túl van a harmincötön.

A karikatúraíró.

Fellelhető mindenütt. Mesélték neki, hogy az ő megjelent albumán kívül Lausanneban egy fontos konferencia is van, de nem hitte el.

(k. l.)

Központi kezelésbe veszi a város a gázgyárat

Redukálják a gyár kiadásait

A subotica városi gázgyár, amint ismeretes, a legnagyobb nehézségekkel küzd és már többször fenyegetett az a veszély, hogy kénytelen lesz a város a gyár üzemét megszüntetni. A tanács azonban mindenkor állást foglalt az üzembeszűntetés ellen, aminek következtében a város utcai teljes sötétségben maradnának és így a legnagyobb áldozatok árán mégis sikerült eddig a gázgyár üzemét fenntartani.

A város azonban olyan sokat fizet rá erre az üzemre és a gázgyár olyan súlyos deficitet dolgozik, hogy a tanács most újabb módon próbálkozik a gyár költségeit redukálni és az üzem fenntartását biztosítani.

A városi tanács nyanis elhatározta, hogy a gázgyárat *központi kezelésbe veszi* és a gyár irodáját is a városházára helyezi át. A gyárigazgatóság irodája ezek szerint már a jövő héttől kezdve a városháza első emeletén a városi takarékpénztár helyisége mellett jog működni és a takarékpénztár fogja ezt a városi üzemét is finanszírozni.

A tanács igyekezni fog a városi gázgyár minden fölösleges kiadását eltörölni és a lehetőség szerint fedezetet keres az üzem átalakítására, mert új berendezés mellett lényegesen olcsóbb gázt lehetne előállítani. A városi tanács reméli, hogy a gyár központi kezelésbe vétele és az ügymenet ellenőrzése mellett a gázgyár üzemé kisebb áldozattal lesz fenntartható.

Hogy azonban ezt a reménykedést hogy fogja beváltani az az egyetlen intézkedés, hogy a gázgyár iroda helyiségét áthelyezik, arra a gázgyár sötét jövője fog csak feleletet adni.

él. Beszél afgánul, perzsául, néha levelet és telegrammot ír. A »Cercle de la Presse«-be tanyázik és bárkivel szemben iratokkal tudja magát igazolni. Nagy figyelemmel kíséri a zürichi jegyzést és mindig ellenbolsevikli.

Azerbadjan, Georgia követel, hinduk, gazdag egyiptomiak.

Őket senki se hívta, Maguktól jöttek és nemlétező államokat, nemlétező kormányokat képviselnek. Egymáson kívül csak újságírókkal érintkeznek és bemutatkozáskor átnyújtják névjegyeiket, amin rajta áll, hogy Delegate de... Feketék, csokoládé- és mokkaszinüek, illa nyakkendőjük van és naponként az ótörái teán egy új államot alakítanak.

Önképzőkörli manifesztumot adnak ki a perfid Albion ellen és önállóságot követelnek.

A gazdag egyiptomi ugyanis a Svájcban van, ő csak beszélgetni jött egyiptomul. Faraó sírva fakadna, ha táncolni látná.

A bolsevikli.

Kétféle van. Az egyik felülről zúfított lefelé, a másik alulról felfelé. Az elsőnek kecskeszakálla és jó szmokingja van, a másik villanyszerelő volt. A szmokingos bálba jár és meghív Orosz-

Ujabb állatszallitmány érkezett

Magyarországtól a jóvátételi számlára
Kedden lovakat árvereznek Suboticán

A trianoni békeszerződés értelmében a S. H. S. királyságnak jóvátétel fejében járó élő állatok szállítását, — ami az ősz óta szünetelt, — Magyarország ismét megkezdte és ezúttal lovakat szállít Jugoszláviába, jóvátételi számlára. A reparációs bizottsággal történt megállapodások alapján rövid időn belül kétszáz lovat küld a magyar kormány, amely szállitmány első részlete, 17 ló szombaton megérkezett Suboticára. Az állatokat a beogradi jóvátételt elosztó bizottság határozata értelmében az ország különböző részeiben a lakosság közt árverés útján áruba bocsátják; a ma érkezett első szállitmányt a helyi jóvátételi bizottság közbenjöttével Suboticán fogják elárverezni.

A 17 hátsó- és igásló nyilvános elárverezése kedden délelőtt 9 órakor fog megtörténni a suboticei városi raktárnál (Trumbiceva-utca) darabonként 1000 dinár kiküldtási ár mellett. Bánatpénzt nem kell letenni; az árverezők a megvett állatokat azonnal tartoznak átvenni.

Az ősszel Magyarországból jóvátétel fejében érkezett juhok és szarvasmarhák árverezése alkalmával a jóvátételt elosztó bizottság rendelkezése értelmében előnyben részesülnek azok, akik a háború alatt hadikárt szenvedtek; ez a rendelkezés a mostani árverésnél már nem áll fenn.

Az árverésen befolyó összeg az állam jóvátételi pénztárát illeti.

HIREK

•••

Finta Zoltán;

BOGLÁR

Áldott asszonyok mellére tűzöm

Nézzetek: arcomon halálvirág van, perzselt szépsége tűnt éveimnek — s utolsó óráim megszépített emlékezeit én már kívártam.

Ezer év köde esett szememre: voltam — mert voltam — nyíl után néző

csillagimádós seblázban égő, napáldozáskor áldozó levante.

Multak titkába így látok vissza: aranyművesek bozontos, szittya fejemért boglárók kövére vésnek.

Áldott asszonyok mellükre tűztek s éjszemű, táltos gyermeket szültek, hogy ha meghalok is, örökre éljek...

— **Javul a királyné állapota.** Beogradból jelentik: A gyengélkedő Mária királyné állapota anynyira javult, hogy orvosai véleménye szerint két nap múlva már elhagyhatja betegszobáját.

— **A király a lausannei konferencia munkájáról tájékozódik.** Beogradból jelentik: Szombat délelőtt Rakics Milán, aki elnöke volt a lausannei jugoszláv delegációnak, kihallgatáson jelent meg a királynál és részletesen beszámolt a konferencia munkájáról.

— **A román követ estélye.** Beogradból jelentik: Emandi román követ szombat este bankettet adott, amelyen az egész diplomáciai kar és a külügyminisztérium vezető tisztviselői is jelen voltak.

— **Szocialista népgyűlés Suboticán.** A jugoszláv szocialista párt vasárnap, február 11-ikén délelőtt 10 órakor népgyűlést tart Suboticán a Hungária-szálló helyiségében.

— **Pribicsevics Szvetozár Novisadon.** Novisadról jelentik: Szombaton este Zagrebből Novisadra érkezett Pribicsevics Szvetozár volt miniszter, aki résztvesz a vasárnapi kerületi demokrata gyűlésen, amelyen beszédet fog mondani.

— **A katonadiákok szabadságolása.** A hadügyminisztérium utasította valamennyi katonai parancsnokságot, hogy a katonai szolgálatot teljesítő diákoknak vizsgájuk esetén a szükséges szabadságot engedélyezzék.

— **Huszonnyolc oldal.** Ugy érezzük, hogy a Bácsme gyei Napló vasárnapi száma olyan stáció az újság történetében, amelyről meg kell emlékeznünk. A lap mai, vasárnapi száma huszonnyolc oldal. Huszonnyolc oldalas újság nem régiben karácsonyi lapnak is kivételes teljesítmény volt s a mai 28 oldalas Bácsme gyei Napló-ból már »helyszűke miatt» közleményeket és hirdetéseket kellett kihagyni. Az újság népszerűségének, olvasottságának olyan bizonyítéka ez, amelynek láttán lehetetlen meghatódott hála nélkül gondolni a velünk együtt-érző, mellettünk kitartó közönségre. A Bácsme gyei Napló ára a 28 oldalnyi terjedelem ellenére is két dinár, amely összeget a suboticei napilapok közös megegyezéssel állapították meg a vasárnapi szám áráként.

— **A második udvari bál.** Beogradból jelentik, hogy a második ez évi udvari bált február 18-ikán fogják rendezni, amely az előkészületekből ítélve, az elsőt minden tekintetben felül fogja mulni.

— **Ismét közlekedik a Simplon-expressz.** A romániai hófúvások miatt Bukarestből Zombolyán át csütörtökön és pénteken nem érkezett meg a Simplon-expressz. Szombatra a román vonalakon sikerült a forgalmat helyreállítani és a szombat esti vonat már rendszeresen közlekedett.

— **Trifkovics miniszter agitációs körúton.** Szivácra jelentik: A radikális párt Szivácra agitációs népgyűlést hívott egybe, amelynek szónoka a körúton levő Trifkovics miniszter volt. Terzin képviselő is beszélt a népgyűlésen.

— **Uj jugoszláv konzulátusok Amerikában.** Beogradból jelentik, hogy a külügyminisztérium az amerikai Egyesült Államokban Pittsburg és Cleveland városokban konzulátusokat fog létesíteni.

— **Eljegyzés.** Glosanszki Dragolyub, a Minerva-nyomda szedője eljegyezte Tonkovics Erzsit a Minerva r.-t. alkalmazottját.

— **Házipari cikkek a novisadi kiállításán.** Novisadról jelentik: A novisadi országos ipari és gazdasági kiállítás rendező bizottsága elhatározta, hogy a gyáripár termékei mellett, házipari cikkek kiállítását is programba veszik. Eddig legtöbb kiállító Beeskerekről és a Bánáthból jelentkezett.

— **Házasság.** Szabados Margit és Dr. Szegő Ferenc folyó hó 8-án Suboticán házasságot kötöttek.

— **Nyugdíjazott tanerők.** Dégay Kálmán, az okánizsai magyar polgári iskola igazgatója nyugdíjaztatását kérte azon a címen, hogy nem tudja eléggé az államnyelvet. A nyugdíjazást a közoktatásügyi miniszter el is rendelte s kinevezte helyébe Szaghmeiszter Gyula volt hódásági polgári iskolai tanárt. Dégayt nemcsak mint kitűnő fizikust ismerik, hanem Okánizsa aprajagya becsüli a város érdekében tett önzetlen és hasznos szolgálataiért. — Nyugdíjazta a közoktatásügyi miniszter a magyar kultúra egy másik érdemes munkását is, Ladóczky Sándor elemi iskolai tanítót.

— **Lázadó csapatok Görögország északi részein.** Szkopljéból jelentik: Szalonikiból érkező utasok hírül hozták, hogy Görögország északi részében több helyen, különösen Halkidikben lázadások törtek ki. A szaónikii görög hatóságok erős csendőrosztagokat küldtek ki a lázadók leverésére. Már néhány kisebb összeütközésről is érkeztek hírek.

— **Uj rádió-állomások az SHS. királyságban.** Beogradból jelentik: Vukisevics postaügyi miniszter kijelentette, hogy a legrövidebb időn belül Ljubljánában és Mariborban rádió-állomásokot fognak létesíteni. Eddig Beograd mellett az Avalán és Zagrebben volt csak két kisebb rádió-állomás.

— **A suboticei Madách-ünnepély programja.** A Nyugdíjasok Gyorssegély Irodája Madách emlékünnepélynek a műsorát a rendezőség a következőképpen állapította meg; 1. Ünnepi beszéd, tartja Szántó Róbert. 2. Magyar és szláv dalok, éneklő Süveges Aranka. 3. Arányi Jenő fölolvása: Az asszony, a férfi és az ördög az Ember tragédiájában. 4. Lányi Ernő zongorázik. 5. Versek. Előadja Szántó Róbertné. 6. Süveges Aranka szláv és magyar dalai. Jegyek a Reitter drogériában kaphatók 20, 15 és 10 dinár árban.

— **Eljegyzés.** Kalmár Margitka és Simon Vilmos Stari Bedej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Exhumálták Niewiadomski holttestét.** Varsóból jelentik: Niewiadomski István, Narutowicz elnök kivégzett gyilkosának holttestét a vesztőhely melletti sírjából családjának kívánságára exhumálták és pénteken reggel 9 órakor nagy tömeg kíséretében a varsói központi temetőben temették el. A temetés alkalmával rendezavarás nem történt.

— **A muravidéki középiskolai tanulók üzeve.** A Muravidék, különösen Preko-murje tanulóinak nagy része a zalaegerszegi, vagy a nagykanizsai gimnáziumban folytatja tanulmányait. A Mura-vidéknek nincs magyar középiskolája, a szülők, a kiknek legnagyobb része szegénysorsu, a Vajdaságba nem küldheti gyermekét, mert a költségeket nem győzné. A Magyarországon tanuló muravidéki diákok közül néhányan szünidő alatt visszatértek Jugoszláviába, a hatóságok azonban visszautazni nem engedték őket, úgy, hogy emiatt egy egész esztendő elvesztettek. A szülők körében most mozgalom indult meg, hogy ezt az indokolatlan hatósági beavatkozást megszüntessék és a muravidéki magyar diákok zavartalanul folytathassák tanulmányaikat.

— **Beeskerek a prágai mintavásáron.** Beeskerekről jelentik: Beeskerek város elhatározta, hogy képviseltetni fogja magát a prágai mintavásáron.

— **Házasság.** Boretič Margit és K. Almágy László f. hó 8-án házasságra léptek Suboticán. (Minden külön értesítés helyett).

— **Novisadi kereskedők küldöttsége a suboticei vasutizgatóság-nál.** Novisadról jelentik: Weisz Frigyes és Matics Milorád novisadi kereskedők, az ottani kereskedők képviselőjében megjelentek a suboticei vasutizgatóságnál és kérték, hogy a fontos gazdasági érdekeket sértő nagy kocsihiányt és az állandóan ismétlődő forgalmi zavarokat orvosolják. A vasutizgatóságnál azt a megnyugtató választ kapták, hogy az izgatóság máris megfelelő rendelkezéseket tett, hogy a panaszolt hiányokat orvosolja.

— **A Sand álarcos bálja.** Szombat este zajlott le fényes sikerrel a Lloyd összes termeiben a Sand álarcos bálja. Az izléses és ötle'es jelmezek egész sora vonult fel, a terem zsufolásig megtelt közönséggel. Az ügyesen konstruált diszkvilágítás egyike volt az est kiemelkedő pontjának. A rendezés és a siker érdeme a fáradhatatlan Mayer Bélát illeti meg.

— **Vonatösszeütközés Krnyaján.** Sztrari Szivácra jelentik: Péntek este a sombri személyvonat beleszaladt egy az állomáson veszteglő tehervonatba. Az összeütközés nagyon heves volt, a mozdony megsérült, több vagon pozdorjává zúdult. A karambolnak emberáldozata nem volt. A sombri személyvonat hat órai késéssel folytatta útját.

— **Elfogtak egy megszökött messenger boy-t.** Novisadról jelentik: Még a múlt évben történt, hogy Szelinszki György messenger boy, a Goldstein Berta által reábizott 15.000 dinárral megszökött. Most Bródból jelentette a rendőrség a novisadi ügyészségnek, hogy a szökésben levő messenger boy-t letartóztatták.

— **Pénzügyi szakiroda Pančevon.** Pancsevón Bratye Jovanovitya ul. 18. szám alatt hatóságilag engedélyezett pénzügyi szakirodát nyitottam. Elvállalok bármilyen adó, illeték, fogyasztási adó és monopollügy rendezést. Ibrahim Susics volt pénzügyig. referens.

— **Uj vonatot terveznek Sombor-Subotica-Beograd között.** A novisadi kereskedelmi és iparkamara közölte a suboticei Kereskedelmi Egyesülettel, hogy a nyári vasúti menetrendben június 1-étől kezdve új vonatpárt fognak forgalomba helyezni Sombor és Beograd között. A 60 kilométer sebességű gyorsított személyvonatnak az a célja, hogy a Beogradba utazók dolguk végeztével még aznap hazatérhessenek. A terv szerint a vonat Somborból reggel 4 óra 15 perckor, Suboticáról 6 óra, Novisad 8 óra 45 perckor indul és 10 órakor érkezik Beogradba, az ellenvonat Beogradból délután 5 órakor indul és este 10 órakor van Somborban. A közlekedésügyi minisztérium felszólította az érdekelt egyesületek kereskedelmi egyesületeit, hogy a tervezett menetrendre vonatkozó észrevételeiket és esetleges kívánságaikat közöljék a minisztériummal.

— **A Falurossza énekes népszínművet játsza a suboticei Műpártolók Köre** e hó 12-án hétfőn a Városi színházban. A címszerepet Thurzay Mátyás, Finom Rózsit Pietsch Ferencné és Gonosz Pistát Szabó Marcsi játszák. Jegyek már kaphatók.

— **Tizenégy éves tolvajok.** A suboticei rendőrség két fiatalkoru tolvajt fogott el, akik több lopást és betörést követtek el. Az egyik D. Joco 16 éves hajmoki születésű fiú, aki S. Pera nevű 14 éves társával együtt Tittinger Józseftől több szerszámot, Baka Ámbrustól több ruhát és csizmát, Nasztics Tódortól pedig cukrot lopott. A két fiatalkoru tolvajt a rendőrség átadja a fiatalkoruak bíróságának.

— **Hétfőn lesz a Szeretetház teaestélye.** A dr. Singer Bernát Szeretetház céljára Róna Árpád rendezésében kedd este hangversennyel egybekötött teaestélyt hirdettek, amelynek időpontját közbejött akadályok miatt egy nappal előbbre kellett kitűzni. Kedden ugyanis a suboticei szintársulat a „Kék mazur“ operettet mutatja be és erre a napra, a színházra való tekintettel, a hatóság nem engedélyezte a hangversenyt, emiatt hétfőn, február 12-ikén este 9 órakor tartják meg a Városi Kávéházban, amelyen dr. Naszta román operaénekes, Cindro Cveta dalmát énekesnő, Lányi Ernő zeneszerző vesz részt. Az estélyre, az idő rövidsége miatt, meghívókat nem küldenek szét.

— **Gyomorinfluenza megbetegedések Budapesten.** Budapestről jelentik: Az utóbbi időben igen sok gyomorinfluenza-megbetegedés fordul elő. Az influenza rendszeren heves gyomor- és bélfájdalmak között jelentkezik és a lefolyása öt-nyolc napot vesz igénybe. A betegség egyetlen aggályos tünete a magas láz. A gyomorinfluenzának semmi összefüggése nincs az öt év előtti spanyol járvánnyal.

— Nagy sóhiány Prekomureban, Dolnja-Lendaváról jelentik: Dolnja-Lendaván és vidékén hónapok óta nagy a sóhiány. Az egyes kereskedésekben csupán ipari sót árusítanak és a háztartások ezzel kénytelenek beérni.

— Lopás. Sentáról jelentik: Csütörtök este Morics Mariska kaszírú Eugen-szállóbeli lakását kifosztották. Az ismeretlen tettesek elvitték a lakásból 12 ezer korona készpénzt, sok fehérneműt és egy briliánsgyűrűt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Szülők mozgalmá egy iskoláért. Alsó-Lendván évek óta szüntelen az előadás az ottani evangélikus népiskolában, amelynek az állami érthetetlen okból nem akarja kiutalni az államsegélyt. Az ottani szülők most beadvánnyal fordultak a közoktatásügyi miniszterhez, melyben az iskola újbóli megnyitását és az államtól támogatást kérik.

— »Anvám lelkére esküszöm...« Londonból jelentik, hogy ott nagy feltűnést kelt az a szíriai távirat, amely Musztafa Kemal pasa elutasításáról számol be. Kemal pasa Angorába utazott és a pályaudvaron összegyűlt török előkelőségektől a következőképpen bucsuzott:

— Esküszöm az anyám lelkére, hogy hazám most megszerzett szabadságát meg fogom védelmezni. Esküszöm, hogy inkább leszálok hozzá a sírba, semhogy eltűnjem, hogy azt a szuverénitást, amelyet a török nép vére drán szerzett meg, ismét elrabolják...

Ezt az esküt az angol lapok úgy magyarázzák, hogy ez voltaképpen a török háborús készülődés első harangütése.

— Hangverseny Zentán. Zentai tudósítónk jelenti: A zentai zenekedvelők felkérésére Heumann Rózsa, a kitűnő dalénekesnő és Lányi Ernő, a kiváló zeneszerző és zongoraművész, február hó 24. napján hangversenyt adnak Zentán. Heumann Rózsa a klasszikus és modern zeneirodalom legszebb dalait és áriáit fogja énekelni, Lányi Ernő pedig saját szerzeményeiből fog játszani.

— Az alsólendvai polgári iskola növendékeinek színelőadása. Az alsólendvai polgári iskola fényesen sikerült előadást rendezett, amelyen a »Törpék országa« című ifjúsági darabot mutatták be a növendékek. Az előadás különösen kitűntek: Ratupper Aranka, Kulesár Ferenc, Maschauer Sárka, Maschauer Lenke, Pirc Dragica, Bohier Ilonka, Sel Paula, Teke Katica, Tóth Etelka, Jures Kató, Dervarics Erzsébet, Bacsics Mariska, Mikola Juliska, Nagy Margit, Gyorisek Mirka, Gyorisek Cirill, Hegedűs Sándor, Rudas Béla, Apatics János, Varga István, Deutsch László. — Az előadás sikere: Gyorisek József igazgató, Gyobec Regina, Silovinec Berta és Ruszja Slavica tanárnők fáradozásának köszönhető.

— Meghívó. A Suboticei Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd) ez évi február hó 17-én, szombaton este 9 órai kezdettel saját helyiségében (Nemzeti szálloda) szigorúan zártkörű Elit mulatságot (Japan bált) rendez, amelyre tisztelettel meghívja az Egyesület t. tagjakkal együtt a Rendező bizottság. A rendező bizottság szívesen látja vendégül azokat is, akik nem tagjai az egyesületnek, kéri azonban azokat, akik a mulatságon mint vendégek részt akarnak venni, hogy ezt az egyesület titkárságánál előzetesen bejelenteni sziveskedjenek. Belépési díj személyenként 25 dinár. Külön meghívókat nem bocsát ki a rendezőség.

A kis hazátlanok. A Korzó-mozit. egy páratlanul kedves, gyönyörű szép, sorozatos film bemutatását kezdi meg a jövő héten. A film, mely »A kis hazátlanok« címen került forgalomba, a világhírű francia Gaumont filmgyár remeke. Ez a filmgyár arról híres, hogy a pazar kiállítás mellett a főszereplőket a darab belső, komoly tartalmára és főleg a festői szép fotográfiákra fekteti. Méltán elmondható az, hogy egyetlenegy filmgyár sem tud olyan szép, festői felvételeket készíteni, mint a Gaumont-filmgyár. A darab írója a legjobb francia írók egyike: Louis Feuillade, a nagyszerű Judex és Tih-Min szerzője. Ez a film nem olyan kalandorfilm, amelyben a néző nem lát mást, mint folytonosan csak lovasbravurokat, nyaktörő ugatásokat és valószínűtlen trükkös mozmintatványokat. Ennek a filmnek igen komoly belső tartalma is van. A darab meséje, fölépítése, rendezése, egyedül álló és páratlan a maga nemében. Bövelkedik meghatározó jelenetekben, amikor a nézőnek — bármily kemény szívé is legyen az — könny szökik a szemébe s e meghatározó jelenetek után kacagtató, bohókás, vidám jelenetek következnek. A főszereplő Biscot, a franciák világhírű komikusa, játssza. Biscot ma a legnagyobb francia színészek közé tartozik. — Ezt a páratlan filmcsemegét csütörtöktől kezdve mutatja be a Liffka Bioskop.

Utlevélét 30 dinárért 24 óra alatt vizumozzuk. Szmatana, Pasjceva ul. Telefon 131. Habara utazási iroda.

Gyermek kocsik és gyermek székek legújabb fazon, nagy választékban Krauss Ede Novisad.

Ha köhög, használjon valódi Kaiser Karmellát a három fenyővel. Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban. 889

(*) Dr. Müller Károly Henrik, a budapesti egyetemi orr- és gége-klinika v. orvosa és a beogradi állami közpórház fül- és gégeosztályának nagy négy éven át volt specialistája rendel orr-, száj-, torok és fülbetegnek Beogradban Poenkareova ulica 29 sz. alatt 11-től 1-ig és 3-től 5-ig. Távbeszélő 990.

— Bőr- és nemibetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8-10 és délután 2-4 között. Salvarsan-oltások vérbaesoknak.

Dr. Vécsesi Jenő orvos rendelője nemibeteg részére rendel délelőtt 7-9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

SZÍNHÁZ

Mágnás Miska

Műkedvelői előadás a katolikus legényegyletben

A Szuboticei Katolikus Legényegylet műkedvelő gárdája szombaton este mutatta be a Mágnás Miskát Bakonyi, Gábor Andor és Szirmai Albert kitűnő operettjét. Az előadás messze meghaladta a dilettantizmus nivóját, ami annál nagyobb érdem, mert műkedvelők csak ritkán vállalkoznak operette előadására. A szereplők valamennyien megérdemelnének részletes és érdemleges méltatást. Valamennyi közül azonban kiemelkedett Pukecz Ella, aki Marcsa szerepét olyan sok közvetlenséggel és temperamentummal játszotta és olyan meloen énekelte és kecsesen táncolt, mintha egyenesen a színpad részére lenne predesztinálva. Rolla szerepét Raczkó Ilonka alakította tehetségesen és különösen kellemes csengő

hangjával aratott nagy sikert. A címszerepét Maurer Kálmán játszotta, kitűnő humorával és ötleteivel egész este derűtségben tartva a közönséget. Jeszenszky Ernő a bouvivan szerepkörre kitűnően megfelelt, elegáns játéka, meleg éneke és szép szövegkiejtése kiemelkedik a műkedvelők átlagából. A többi szereplő, különösen Raczkó Margit, Nagy Pál, Nöszt Béla és a többiek mind hozzájárultak a nagy sikerhez, a melyben oroszánrésze van Szedlak rendezőnek és Kovács karmesternek, akik a betanítás nehéz munkáját végezték és Landau Juliskának, aki a táncokat izlésesen és sok hozzáértéssel tanította be. A Katolikus Legényegylet zsufolásig megtöltő közönség lelkesen tapsolt egész este és virágokkal kedveskedett a szereplőknek.

SPORT

A Tipographia S. E. alakuló közgyűlése. A Tipographia S. E. jövő vasárnap, február 18-án tartja alakuló közgyűlést, amelyen kimondják az egyesület megalakulását és megválasztják a tisztikart. Az egyesület vezető állásait — mint értesülünk — kipróbált sportemberekkel fogják betölteni, akiknek személye biztos garancia lesz arra, hogy az új egyesület rövidesen a legelső suboticei egyesületek sorába kerül és egyike lesz azoknak az egyesületeknek, amelyek a sportmunkával céltudatos, lelkes működéssel érdemlik majd ki a sportpublikum szeretetét.

Szegedi A. K.-ot legyőzték a szicíliai válogatottak. Mint Rómából jelentik, a szegedi A. K. csapatát 5:2-re megverte a szicíliai válogatott, amely oly durván játszott, hogy három szegedi játékos harcképtelen lett.

TŐZSDE

Novisadi terménnytőzsde, február 10. Változatlan irányzat mellett 62 vagon áru, ebből 53 vagon tengeri kelt el. Buza 77—78 kg.-os 437,50 dinár, executív eladásban, uton levő áru 442,50 dinár, tengeri, prompt áru 220—225 dinár, szárított bacska 300 dinár, szerémségi 297,50 dinár, csöves fehér tengeri 180 dinár. Főzöliszt 625 dinár, 6-os kenyérliszt 500 dinár, 7-es liszt 495 dinár, vetőbúkköny 625 dinár, Sertészszir 325 dinár. Más áruban nem volt üzlet.

Beograd, február 10. A tőzsde a rendes szombati szünet miatt zárva.

Zagreb, február 10. A tőzsde a rendes szombati szünet miatt zárva.

Zürich, február 10. Zárlat: Berlin 0,0175 (0,0162.50), Holland 210,50 (210,24), Newyork 532,75 (533,25), London 24,94 (24,92), Páris 33,15 (33,20), Milánó 25,72 (25,70), Prága 15,80 (15,85), Budapest 0,20,25 (0,20,25), Beograd 4,95 (4,95), Bukarest 2,50 (2,50), Varsó 0,0150 (0,0150), Bécs 000,75 000,75.

Budapest, február 10. A devizaközpont jegyzései: Amsterdam 1040, Berlin 9.—, London 120,35, Prága 78,50, Dinár 26—28.

Okl. gyógyszerész

szerb-magyar nyelvtudással felvétetik.

Heizler Gy. Aurél
gyógyszertárba Sentán.

E. SZECSI

„PHILATELIA”

BÉLYEGHÁZ

Subotica (főpostai mellett)
Keresek megvételre használt Jugoszláv bélyegeket. Nővérték 3) számaikat fizetem a jelen forgalmiak közül 1.— 8.— 20.— és 30.— dináros kért.

ES GIBT WIDER EINEN EINBRECHER DER K. STANDE WÄRE VIDAKOVIĆ STAHLROLLBALKEN DURCHBRECHEN, NOCH EINE SONNE, WELCHE DURCH VIDAKOVIĆ-SPECIAL-ROLLETTEN DURCHDRINGEN KÖNNTE!

ERSTE JUGOSLAVISCHE JALOUSIEN-ROLLETTEN HOLZ- u. STAHL-ROLLBALKEN u. SONNENGARDIEN-FABRIK

G. SKRBIĆ
NAGLEDNICI
BRAĆA VIDAKOVIĆ
ZAGREB
ULICA 40. BEGRÜNDET 1892.

TELEPHONE: KANZLEI 4-22
FABRIK 23-19

SÓ

darabos és darállat, vagononként és kisebb mennyiségekben azonnali szállításra legolcsóbban ajánl

BRAĆA OFNER főgondnokság és bizományi üzlet
NOVISAD, Sörgön cím: Braća Ofner. Telefon 327.

Fagykenőcs

Egyet nap alatt tökéletesen meggyógyít.

Kapható:

LACKNER DROGERIÁBAN

Krali Aleksandra ulica, Hotel Nacionalal szemben.

Segédet és kirakatrendező

mind etű a TEXTIL-csztályhoz azonnali be-
lépésre keresünk. Csak
önálló erők jönnek
figyelembe. — Ajánatok

Deutsch és Polacsek
c ghez Sombor inté-
zendők.

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfinomító
legjobb szépitő szerek a
világon
Készítője

Joanovics Sima
gyógyszerész és illatszész
Debeljača. 236

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,
a törvényeségi palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ A „ZETOL”

NYILTTÉR.

Alulírott értesitem a n. é. közönséget, hogy Vasziljak Mihály ur a cégből kilépett. Az üzletet saját nevem alatt tovább vezetem. Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.
Tisztelettel
Bozsó Vince
férfi divatszabó, Subotica városi zeneépület

942

Somborban

a nőknek is van választási joguk
Ehrenfreund női szabónál
a legújabb tavaszi modell ujdonságokban melyek külföldről most érkeztek. 987

Pályázat.

A subotikai izr. Szentegyletnél a szolgálai állás üresedésben van. Negyven évnél nem idősebb pályázók, kérvényüket f. hó 25-ig Reiter Gyula egyleti elnökhöz — igényeik megjelölésével — nyujtsák be. 930

Értesítés!

Van szerencsém a t. uri és hölgyközönséget értesíteni, hogy bécsi és périsi **kalap-modelljeim megérkeztek.**

*Elvállalok mindennemű női szalmakalapok átvarrását. **Tagál, Picko, Lisre, gyöngy és japán** minőségű szalmából, bármilyen kiválasztott forma után mindenféle női és férfi kalap átalakítását a legszakosabban készítem. Divatárusoknak és kalapkészítőknek árendemény.

Üzemem a legmodernebb gépekkel van felszerelve és így módomban van a legkényesebb igényeknek is megfelelni. — A t. közönség nb. pártfogását kérem. Tisztelettel

Sild József

férfi és női kalapipar
Subotica, Trumbićeva ul. 9.
(Csirkepiac)

1012

ESTÉLYI és TÁNCRUHÁK
tavaszi divatujdonságok érkeztek

HEGYI női divatruházába
SUBOTICA

018

Aleksandrova ulica 7. szám

Vetőbúkköny és répamag

nagyban-kicsinyben kapható

„**AGRARIA**“ gabona- és terményüzlet
Subotica, Huspiac. — Telefon 1—20.

ZSOLDOS

TANINTÉZET BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 84. — Telefon József 124-47. sz.
a legjobban készít elő magánvizsgákra.

9383

APRÓHIRDETÉSEK.

Modern hálószoba-butor eladó. Cim: Pašičeva ulica 11, vendéglő. 901

Megvételre keresek egy 4x5 vagy 4x4 méter nagyságú, keveset használt, jó állapotban levő ebédlőszőnyeg. — Hoffmann fűszeres, csirkepiac. 966

KÜLÖNFÉLE

LAKÁST egy v gy házszobást, butorral vagy anélkül keres a Főter közelében „yermo” telek házaspár. — Cim a kiadóban.

Pécsett, Indóház-uccában, két házamat (egy emeletes és egy földszintes) elcserélném bácskai vagy baranyai birtokért, esetleg jömeneteli üzletházért. Bővebbet Steiner és Würzberger cégnél Bjelovar.

Gyógyszertár bérletet keresek. Ajánlatok Flesch Adolf fiai címre. Apatin.

Vizsgálók! Az összes gépkezelők vizsgájára előkészítő kézikönyv, 470 kérdés és felelettel, 63 ábrával. Kapható magyar vagy német nyelven 25 dinár előzetes beküldése mellett Subotnik Ferencnél, Staribece. 6540

Babaklinika. Subotica, Pašičeva ulica 6. Játékbabák javítása, hiányzó részek pótlása, farsangi maszkírozás és paróka kölcsönzést vállal Lagner János fodrász. Ugyanott jobb házból való fiu vagy lány tanulóknak fizetéssel vagy ellátással felvétetik. 581

Ajánlok nagyobb mennyiségű tölgytalpát 1.20 m hosszúságban iparvágányok részére. Kisebb tételekben is. Albert Ofner fa- és faszén nagykereskedő, Karlovac, Zagreb mellett. 1027

Orosz zongoratanárnő és orosz nyelvmesternő keresnek tanítványokat zongora-, illetve franciaórákra. Cimeket a kiadóba kérnek. 886

Tyukszem balzsam kiáltja egmakacsabb tyukszemet és borkeményedést a legrovidebb időn belül. Kapható illés gyogytarban, f - postával szemben. 8626

Üzlethelyiség forgalmas helyen kiadó. Cim a kiadóban. 1034

Keresek egy nagyobb vendéglőt leszámolásra esetleg bérbe, helyben vagy vidéken. 12 évi szakképzéssel bírok. Szücs Ferenc, I. Višonova ul. 23. sz.

Üzlethelyiség azonnal kiadó. Megtudható Zrinjski trg. 91., zárdával szemben.

Egy helybéli iparvállalat tőkével bíró vezető társat keres. Telefon 622. Paje Kujundžića ulica 34. 1030

Kiadó egy helyiség, üzletnek alkalmas Szegedi uton, huszárlaktanya mellett. Érdeklődni özv. Gilicéné. Bajai ut 57. 1015

Vörshagymaág postacsomagokban kapható 40 Dinár klgként, pénz előlges beküldésével — bérmentve. Brummer Antal Subotica. 1019

Ajánlom a közeli fürdőidényre Balatonlelle fürdőn (Somogy m.) levő villámot, mely áll három szoba és csukott verandából, hol 3—4 család kényelmesen elhelyezkedhetik teljes butorral. A Balaton déli részén, 5 percnyire a Balatontól, úgy hogy fürdődresszbe lehet fürdeni menni. Árnyas és pormentes. Kelecsényi-Ruska Adél, Balatonlelle. Adállak. 907

GUMMISAROK és GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Eladó egy teljes

CSÉPLŐ GARNITURA

mely áll: 10 atm nyomású, 8 HP. Umrath-Bubna rendszerű 1921-ben készült magánjáróból, egy 54 Zoll széles cséplőből, szalmaeválorból, összes szijazatból apró szerszámokból, tűzfecskendőből, és egy 500 klg. mérőképesseggű tizedes mérlegből. Az egész garnitúra csak 1922. évben volt használatban. Teljes töképeesség napi 250 métermazsa. Bővebbet: „Concentrum” Subotica, Strossmaier ul. 8. Telefon: 879. 1005

Főmolnárt keresek

mieőbbi belépésre ujonnan szerelt 11 járatu sikszítás vām és ke eskedelmi őrlésű basakidi hengermalomba. Csakis olyanok pályázzanak, kiknek szakképzettsége és nagy jártassága van a vām- és kereskedelmi őrlésben.

BERGER MÁRTON
malomtulajdonos Vel. Kikinda

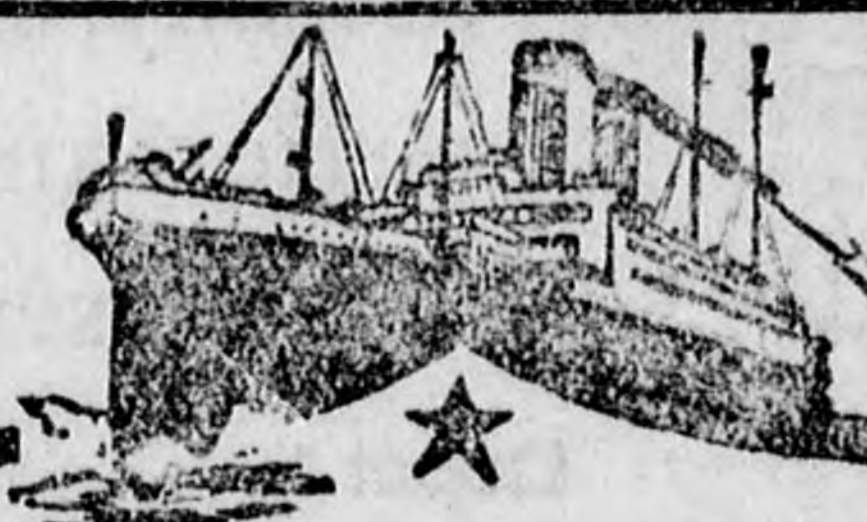
Eladó egy olajgyár berendezés

egészben vagy az egyes gépek külön is. Egy stabil kazán 18 1/2 m² gőzgép 15 HP, két hidratikus prés, kézi prés, kettő hengersizék, kettő pörkölő, transmissziók, tárcsok szijak. Azonkívül egy Haggenmacher függő háromrétű sikszító, daratszító egy 20” komplett kőjarat. Tudakolható **Neuhaus Mór, Vrác** 1003

Üg, es és megfelelő gyakoriattal bíró

gép- és gyorsirónő

ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, jó fizetéssel novisadi tőzsdégyönségnél március 15-ére felvétetik. — Ajánlatok eddigi működés megjelölésével „Schmolka” hirdető irodába Novisad kértnek. 926

Rendszeres összeköttetés

Brémából Southampton és Cherbourgon át New-Yorkba az United States Lines pompásan berendezett amerikai kormányhajóival.

Legközelebbi indulások:

President Harding . Február 14. Március 21.
George Washington . Február 21. Március 28.
President Roosevelt . Február 28. Április 4.
Amerika Április 11. Május 16.

Kérje a 153. számú vitorlafajgyéket.

UNITED STATES LINES

Beograd

Travnička-ulica 1.
és minden nagyobb utazási iroda.

A PNEUS MICHELIN CABLÉ
U T TÖMÖRGUMMI TEHERAUTÓK R. JURZA ZAGREB, NIKOLIĆEVA ULICA 9. MINDEN NAGYSÁGBAN RAKTÁRON AUTÓKELLÉKEK
O RÉSZÉRE Telefon: 27-80. Táviratcim: GUMMIJURZA ZAGREB

febr. 8-tól
febr. -11ig
csütörtöktől
vasárnapig

Közö

Rablók és bestiák között

nagy állat dráma 5 felvonásban.

Főszereplők: DORA BERGNER KARL de VOGT

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvétel melléklendő.

Gépiró kisasszonyt német, magyar gyorsírással azonnali belépésre keresünk. Szerbül tudó előnyben. Rosenfeld Testvérek vas-kereskedők Subotica.

Szobaleányt felvesz Heisler Sanatorium. 1001

Osijek melletti szállásra egy praxissal bíró gazda, továbbá fiatal, jó megjelenésű lehetőleg nőtlen parádés kocsi, amennyiben nős, úgy felesége szobaleányként azonnali belépésre kerestetnek. Ajánlatok Radanović i Comp. céghez Osijekre vagy Somborba küldendők. Esetleg személyes jelentkezés. 986

Arsztalos-segédök, kik épület munkában is jártasak, felvételnek Hussak Pál butorgyárában Mokrin. 1036

Férfi és női szabó üzletben idősebb leányt keresek tanulónak, aki a háztartást is elvégvezze. Cím a kiadóhivatalban. 980

VÉTEL-ELADÁS ZALOGINTÉZET

Ékszerre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjuszövet olcsón eladó. L. Bogovičeva (Kinizsi) ulica 12.

Eladó 600 darab 13 hónapos uradalmi sovány disznó. Buljes Pál mészáros, Novisad, Futaki ut 48.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

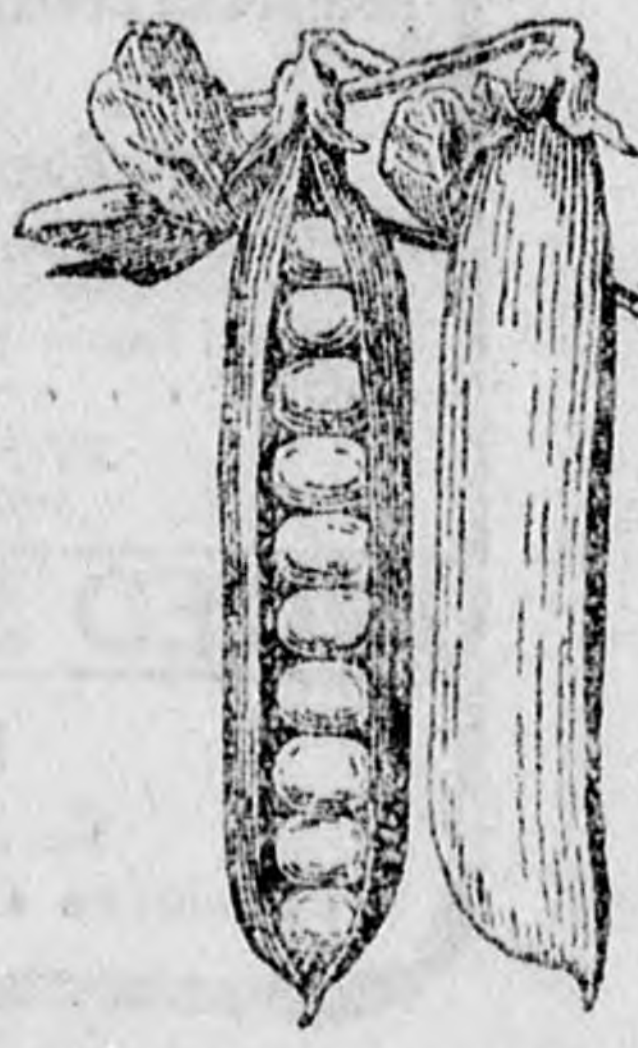
Prva Jugoslov. Kemiona Fabrika Novisad.

EXPRESS BORSÓ

amerika csudája és más mindenféle főzelék és virágmag kapható

BALOG LINA

cégnél Subotica Aleksandrova ulica 5 szám. Kérje 1923. évi képes árlégyezkeket

Darabárukat

külföldről és külföldre HETENKÉNTI GYÜJTŐKOCSEK a legrövidebb idő alatt SZÁLLIT és ELVÁMOL, KÜLFÖLDI KÖLTÖZKÖDÉSEK vámkezelésénél interveniál

„VOJVODINA“ Nemzetközi Szállítmányozási Társaság Szubotica, Wilsonova ulica 10. — Telefon 619 szám.

Lifka

febr. 8-tól
febr. 11-ig
csütörtöktől
vasárnapig

A fáraó hitvese

két rész egyszerre. Főszereplők: Harry Liedtke, Emil Sanningo, Daguy Servais, Paul Wegener, Lidia Salmanova, Albert Essermann.

Eladó egy garnitúra 6-os magánjáró Hofherr-féle cséplőgép. Schleif István, Srbobran. 1016

Fűszerberendezés eladó Szimity Milánnál Sentán, Kraljević Djordje ulica 18. 1013

Egy kátránymentes generátor 50 lóerőig, komplett felszerelve 9000 dinár, többféle cséplőgarnitúra és egy három luku téglagyár épületekkel eladó. Érdeklődni lehet Brasvo Sándor gépész, Srbobran, Bácska. 1017

Szegeden 5 szobás uri magánház eladó: 3 szoba összes melléképítményekkel májusra elfoglalhatók. — Viz, villany fürdőszoba, istálló, kocsiszínek, szerzőkamra, pincék, mosókonyha, kert. Ára 8 millió magyar korona. Válaszbelvétel. Áru- és Ingatlanforgalmi Rt. Szeged, Tisza Lajos-körút 48. 996

Két luxusautó eladó, igen elegáns, egyik csukott, a másik nyitott, keveset használt, jó karban, mind a kettő 6-6 ülésessel. Ausztró-Fiat gyártmány. 38-40 lóerős: a másik Benz-gyártmány. 24 HP, mind a kettő nagyon olcsó Cím a kiadóban. 1004

Szivaci uton, VII. dűlőben egy lánca föld buza-vetéssel, valamint egy lakóház eladó. Bővebbet Hercegovacka ulica 4. 1008

ARANYAT, BRILLIANT, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Órákat és ékszereket legszakoskerüben javítok és legolcsóbban árusítok Friedmann Dezső órák és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőknél javításoknál 20 százalék engedmény. 6086

Eladó ház és lakás, azonnal átvehető. Kuhačeva ulica 14. 922

Magánjáró lokomobil 8 HP, 12 légkörös, fogaskerek rendszerű, hozzá 55 colos cséplő, teljesen újak, olcsón eladók. Zentai János, Subotica. 951

Féláron eladók elsőrendű perzsaszőnyegeket elutasítás miatt. Usporedna 4. 952

Vesünk egy literes barna üvegeket minden mennyiségben darabonként 20 koronás árban. Muesy és Társai, Paja Kujundžičeva 34.

Eladó 6 HP magánjáró, Magyar Állami cséplőgép, teljes felszereléssel. Fluszágh István gépész, Ada. 994

Kézi revolverorést hornyolt csernált előállításához, használt, de jó állapotban, keresek megvételre, ugyiszintén egy téglautószállító - gépet. Ajánlatokat »963« alatt a kiadóhivatal továbbítja. 903

Jó karban levő hintó olajos tengellyel eladó. — Grgič Antal, barátok templa mellett. 971

Nagy tejcsarnok teljes berendezéssel eladó, üzembelen megtekinthető és azonnal átvehető. Cím: Mlekar, Srpski Krstur, Bánát. 993

Féltábil gép kerestetik 44-60 HP, kitűnő állapotban. Részletes ajánlatok Boschán J. Kraljević, Djordja ulica címzendők. 991

Stara-Kanjižal gőztéglagyárnak szüksége van 1½-2-2½ colos használt viz- vagy gőzvezetőcsövekre. Ajánlatokat kér a mennyiség és ár megjelölésével. 997

Eladó 15 lánca szántó, fekete homok, szállással, subotica határban. Bővebbet Ladány-iroda, Kr. Aleksander ulica 5. Telefon 213. Ugyanott sima fajszőlővessző kapható.

Eladó tiszamenti városban egy hatjártu malom két-ötöd részben esetleg hasznosbérbe kiadó. Cím a kiadóban. 994

HULLADÉKÉRT PÉNZT, Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, üntött vas-hulladékot Megyanszky és Társai vas-kereskedők Subotica (a városház átellenében). Telefon 360. 6028

Szőlővesszők, Csabagyöngye, sima piros delavaro, százsoros simák, gyökerek, tavaszi szállításra kaphatók Jedlicska szőlőbirtokosnál Sentán. 875

Óborok, 4-5 éves, fehérsiller, 150 hektó eladó. Jedlicska szőlőbirtokos, Senta. 874

6 HP magánjáró garnitúra 6 HP magányos magánjáró kazán és 20-24 HP benzinnmotor. 25-30 HP benzinn traktor és 52 colos magányos cséplőszekrény, komplett mobilberendezés és m. d. vas alkatrészek eladók. Rózsa Ferenc, St.-Kanjižán. 888

Eladó egy hengerezta és jókarban hálószoba és egy íróasztal. Megtekinthető Rátkaynál, Duličeva ul., Pista malom 1034

Malomszerelés

keres két gyakorlott szövő. Cím: Fejőlánc, Vécsei-utca 10. sz. Stara-Kanjiža. 990

LEVELEZÉS

Egyedülálló 42 éves ügyes és szorgalmas özvegyasszony keres munkatársat. Esetleg házasság nincs kizárva. Cím e lap kiadóhivatalba. 1003

Nőül vennék idősebb leányt vagy gyermektelen özvegyet megfelelő műveltséggel, ki egy fess uriembert megbecsülj tudna. Hozomány megkivántatik. Pényképpel ellátott leveleket »Eltaláltam« jellegre a kiadóhivatalba kérek. 940

Százezer korona jutalmat annak, aki egy hónapon belül, egy olyan nő ismeretségét közvetíti, aki legalább 10 hold földdel, vagy annak megfelelő tőkével rendelkezik. Cél a házasság. Kor 18-30 évig esetleg gyermektelen özvegy is lehet. Lehetőleg jobb polgári család vagy kereskedő leánya legyen. Cím a kiadóban. 1035

FOGLALKOZÁS

Utazói állást keres bármely szakmában jelenleg vezető állásban levő nőtlen ember, szerb, horvát, német és magyar nyelv-ismerettel, március elsejéig belépéssel. Szíves megkeresést »Szorgalmas« jellegre a kiadó továbbítja. 920

Gazdasszony, ki jól főz és feltétlenül megbízható, kerestetik uri házhoz. Cím a kiadóban. 940

Kliment, 15 éven felül, jó fizetés mellett keresünk azonnali belépésre. Kramer Antal és Társa. 941

Irodai teendőket jártas német, magyar levelező azonnali belépésre állást keres. Ajánlatokat »955« szám alatt a kiadóhivatal továbbítja. 955

Hivatalnok hosszabb irodai (pénztárnoki) gyakorlati állást keres. Beszél magyarul, németül, lehetőleg szerbül, magyar gyorsíró, könyvelés tud. igényei szerények. Szíves megkereséseket kér »Pénztárnok« jellegre.

Fodrász-segéd, jó munkás, azonnali belépésre felvétel. Schüvo Ernő fodrász, nál Sentán, plébánia-épületben. 988

Két fiatal, jó munkás, borbélysegéd azonnal felvétel. Kovács Lukács, St. Kanjiža. 892

Suche intelligentes deutsches (croatisches) Fräulein zu einem Kinde. Adr.: Administration. 830

Szőlő és pincekezelő, 24 éves, nagy gyakorlattal rendelkezik, nős, családostól iskolavégzett, állást keres 1923. április elsejére vagy bármikor belépésre. Európai és oltvány szőlők, valamint borkezelésben jártas. Szíves megkereséseket kér Szarvas Ferenc Novi Bečej.

Keresek megvételre primus mahaleb, alma, körte csemétét. Azon kívül felveszek egy kertészsegédet, ki a faiskolában jártas. Wittlinger Zsigmond községi kertész, St. Bečej. 871

Szilgyártó-segédet keresek azonnali belépésre. Walter Péter, Senta. 912

Főmunkást, erélyes szakembert, vám- és kereskedelmi örülésben tapasztalt, ki a malom önálló vezetését elvállalja, állandó állást nyerhet. Ajánlatok önzényitványmásokkal, eddigi működés megjelölésével küldendők; szerelésben jártasak előnyben. Kelemen-malom, Ada. 962

Könyvelésben jártas hivatalnok vagy hivatalnoknő, azonnali belépésre kerestetnek. Államnyelvet beszélők előnyben. Ajánlatok »Megbízható« jellegre. 965

Kinderfräulein mit langjähriger Praxis sucht Stelle in feinem Hause. Zuschriften unter »1. April« an die Administration. 964

Egy kezdő borbély-segéd alkalmazást keres. Cím: Benak Ferenc Torda, Kosszo utca (Banat). 964

Urleány házvezetőnői állást keres magányos urnál. Ajánlatokat a kiadóhivatalba »Házias« jellegre. 964

Faiskolai hallgató német, francia, olasz nyelvben jártas, kereskedelmi ismeretekkel, állást keres bankba, nagyobb ipari vagy kereskedelmi vállalatban. Gyakorlatnak is elmenne. Leveleket »Törökös« jellegre a kiadóba kér. 900

Gépész alacsony és magasnyomású kondenzátoros gőzgépek és expenziós motorkról vizsgázott, több évi gyakorlati és bizonyítványokkal rendelkezik, március 15-iki belépésre jobb gépeszi állást keres malomban vagy bármely más ipari vállalatban, illetve gyárban. Cím: Iványi István gépész, Pančevo, állami szellemi tanács.

Főmunkári állást keresek nevelt fiammal vám és kereskedelmi malomban. Szerelésben és munkában teljes jártas. Ajánlatokat Odor József St. Szivacra kérek. 974

Fiatall boltiszolga felvétel. Révai mészkereskedő, Terezijsina ulica 1.

A rágalom

Írta: Dr. Dohány Gyula.

Tel-EI-Amarnában, az ókori Egyiptom egyik szomszédos volt provinciája területén a régészek kiástak néhány év előtt egy állami levéltárat, benne teljes épségben 3000 agyagtáblára írott diplomáciai okiratot, leveleket. A hatalmas fáraók vazallus fejedelmek írták 3000 évvel Krisztus előtt. Ömlengő, virágos huzelgések a fáraó lelki nagyságáról, ragyogó hatalmáról és minden levél telve denunciaciókkal, rágalmakkal a többi vazallus ellen, akiknek hűsége ingatag, míg a levél írói mindig sziklaszilárd hűségűek.

A denunciació, a rágalom olyan régi, mint a társadalom.

A szolgák, a lecsuszott vazallusok, a koncot féltve féltők fegyvere volt mindig.

Léghőre, melyben virul, hatalmas fáraókat körülvevő rotható bizantinizmus vagy fékevesztett forradalmi tömegek háborgó szenvedélyessége volt mindig.

Vagy a hatalomnak féltékenysége, vagy a tömegek legalacsonyabb ösztöneire szánító fegyver volt mindig.

A sumirok hatalmas babyloniai királyának, Hamurabbinak, a homokból kiásott polgári törvénykönyve, az ókori semita civilizáció ragyogó emléke körülbelül 2500 évvel Krisztus előtt még kegyetlenül bünteti a rágalmazót, ugyiszintén a zsidók törvényei.

És mégis a civilizáció haladásával mindig nagyobb és végzetesebb szerephez jut a denunciació, a rágalom. A kereszténység, a görög stoikusok, a reformáció, az egyház által üldözött «eretnek» természet-tudomány, a társadalom minden nagy forrongása nyomán ott settenkednek.

Nem csoda, ha ismeretlen végzete felé rohanó európai társadalmunk és különösen a kelet-európai fiatal államok életében soha nem látott virágzásnak indult a társadalomnak ez a berendezése.

Európa közéletét két parallel folyó

harc tölti el.

A letört munkásmozgalmak romjai felett a burzsoázia építi ki mindentütt uralmának sáncait és e körül a munka körül a különböző polgári osztályok egyes csoportjai nemzeti és faji jelszavak kihasználásával akarnak minél nagyobb pozícióhoz jutni. Sietve, mohón, a szenvedélyeknek a háboru után még viharzó áráját kihasználva. Innen is, túl is a szenvedélyekre spekuláló, a társadalom beteg lelkének felhalmozott gyűlöletéből élő üzletes sajtó kavargja fel még jobban az árat, a kisebb ellenállás fizikai törvényét felhasználva. Mert a szenvedő, leromlott, jövő és célkitűzések nélkül élő tömeg értelmetlenül áll ez előtt a társadalmi katarzis előtt, hiszékenysége nagyobb, mint valaha volt és a mai szerencsétlen állapotok okaira nézve nála a leglehetetlenebb rágalmak sem találnak kritikai ellenállásra.

Innen van, hogy a sajtó egy része visszhangos állandóan a legképtelenebb rágalmakkal, denunciaciókkal. Ösztönösen érzik a társadalom hiénáit, hogy mindenre van publikum most.

A másik harc, amely parallel foly, Rabindranathak terminológiája szerint a «nemzet» és a «népek» közt foly. A tendencia, amely a nemzetet a népek felett álló féltelmes hatalmi szervezetté teszi, a népek erejéből produkálható minden értékes jót a «nemzet» és hatalmi eszköze, az állam javára letérni akarja, a népet «elnyomoritja, hogy egy elképzelt moloch, a nemzet eszméjét féltelmetesen megnövelje», ez a tendencia küzd a népek megértésének tendenciával. A minden népnek értékeit, erőit a legmagasabb fokra egymás mellett békében fejleszteni akaró tendenciával. Ez a harc és annak az európai népek mentalitásában a «nemzet» tendencia javára való eddigi eldőlése, minden szerencsétlenség oka Rabindranath szerint az európai népek életében.

Az ár ellen haladó ezt a tendenciát szolgálja a sajtónak jobbik, nemesebbik része.

És ha ebben a harcban a magyar népért küzdő lapot, a zsidó nép regenerálásáért és erkölcsi rehabilitálásáért küzdő clonistákat furcsa összeköttetésbe hozta egy képtelen rágalom, ez csak azt mutatja, hogy minden nép békéjének és megértésének tendenciája ellen a harc oly vehemens, hogy az egy cél felé külön uton menetelőket egy hatalmas szövetségnek tünteti fel a tendencia éles differenciálódása.

De megnyugodhatunk addig is, amíg a rágalom magától fog összeomlani. Ez a harc a biblia, Jezsás, Krisztus, Konfucse Buddha óta folyik. Kulturák pusztultak el, országok tüntek el nyomtalanul, csak a homokból kiásott kőtáblák és sirjaink

maradtak meg, hirdelve minden emberi gyűlölet és kapzsiság üres hűségát. Mit tudunk ma Krisztus, Sokrates, Galilei, Luther, Husz, Szalmazóiról, vádlóiról? Semmit. Csak az eszméért nemesen élők és nagyszerűen meghalni tudók ragyogó példáiról tudunk.

A gyűlöletnek évezredek óta kavargó tengere felett, amit társadalomnak hívunk, győzelmesen cseng a jelen elnyomásán és rágalmazáson keresztül a jövő dala, több ezer éves álom a «népek» megértéséről és békéjéről. És míg évezredek gyűlölködéseiből, denunciacióiból, marakodásaiból nem maradt meg más, mint kőtáblák a homokban, a megértés tendenciája ma már olyan erős, hogy a különböző utakon feléje menetelők táborait a megriadt el-lenség egy egységes tábornak látja.

Petőfi és a világirodalom

Az embernek helyét, amelyet a társaságban elfoglal, mindig a társaság, a költő helyét az irodalomban és a világirodalomban ő maga jelöli ki. Hiába akar egy irodalmi klikk vagy iskola valakit a néki kijáró poleról leszorítani vagy egy meg nem érdemelt kivételes helyre fölerőszakolni, az ilyen manőver csak kis időre járhat sikerrel, a jövőre nézve mindig hiu kísérlet marad. A pillanatra fölkapott mai nagyságot leszorítja a hirtelen elfoglalt magaslatról a holnap vagy holnapután objektív kritikája, a méltatlanul mellőzött pedig a méltányos utókor előbb-utóbb abba a pozícióba ülteti, amelyet az alkotásaival s a tehetségével ő maga jelölt ki magának.

Im, itt a Petőfi példája. Bár már kevéssel a halála után akadtak a bájos muzsájának oly tisztelői, akik a költészetének világirodalmi jövőt jósoltak és nemzetközi jelentőséget tulajdonítottak — a franciáknál Saint-René-Taillandier és Chassagnat, a németeknél Kertbeny, az angoloknál Bowring —, mégis sokáig csak a magyarság nagy poétája maradt. Azok a kez-

detleges és dadogó fordítások, amelyekben a költeményei eleinte idegen toalettkben megjelentek, nem is voltak alkalmasak arra, hogy hamar szerezzenek világhírt a magyar lélekből fakadt daloknak, mert hiszen ezeknek a fordítása (akár a Burnsé) ugyancsak nehéz munka — a hogy a nagy esztétikus Vischar magát valószínűleg kifejezné: *Piederarbeit*.

És mégis a nagy nehézségek, a szinte kómikus naivitású fordítások ellenére a költő híre és elismertetése évről-évre növekedik, s végre néhány már mesteri fordítás révén (amelyek közt talán Neugebaueré a legpétebb) diadalmasan vonul be a világirodalom nagy csarnokába. Gyönyörű karrierje annak a «póri-as és izléstelen» költőnek, akit fölépésekor a magyar kritika is bizalmatlanul fogadott s eléggé «pallérozott»-nak nem talált... Mindjobban kezdik az emberiség legnagyobb vizagstálói közé sorozni s nevét kiváló fényesek — Homér, Shakespeare, Goethe és Dante — mellett emlegetni, s ma már, amikor nemcsak a magyar de a nemzetközi világ is hódolattal ünnepli

Régi írók

Írta: Baedeker

VAJDA JÁNOS

VII.

Egy olvasóm azt veti szememre, hogy az emlékezőkben, amelyeket itt közlök, kevés az életrajzi adatt, nincsen semmi irodalomtörténet és még tulajdonképpen kritika sincs.

Nem csodálom, hogy az ellenvetést éppen akkor hallom, amikor Vajda Jánossal foglalkozom, akinek az élettörténete igazán elsőrendű posztulátuma az irodalomtörténeti kutatásnak, már csak azért is, hogy lássa a mai verseket olvasó nemzedék, mint fejlődhetett egy paraszti eredetű magyar fiú bölcselmi eszmékkel vivódó kitünő költővé. Egy ilyen életrajz — főleg, ha gondos és lelkiismeretes toll írta — vagy egy komoly irodalomtörténeti és esztétikai monográfia róla bizonyára nemcsak értékesebb, de érdekesebb olvasmány is volna, mint azok az igénytelen és rendszertelen jegyzetek, amelyeket én itt a nagy lírikusról hétre-hétre elősevegek. Nagyon jól tudom ezt és mégse óhajtok biográfusok és irodalomtörténeti helykijelölőjük lenni azoknak az íróknak és költőknek, akikkel e följegyzésekben foglalatostokodok. Engem ez íróársaimnál, kedves halottaimnál, akik nemes barátaim vagy legalább is engem rokonszenyűkkel kitüntető jóembereim voltak, inkább az ember érdekel, az ember minden eredményével és hibáival, szeretetreméltóságával vagy kedvetlenségével, eredetiségével és különösségével, szeretésével és gyűlölségével, úgy

ahogy ezek a jellemvonások és lelki-érzések az ő hétköznapi viselkedésükben, a polgári életvitelükben s az embertársaikkal való érintkezésükben megnyilatkoztak.

Ehhez a szándékomhoz, amelyet nem merek módszernek nevezni, akkor is hű maradok, ha több gyarlóságot találok a költő emberi voltában, jellemében és a viselkedésében, mint kiválóságot. Vajdánál például, aki igazán hasonlíthatatlanul nagyobb poéta, mint ember. Ami egyébaránt, ha nem is nagy dicséret, egészen természetes megfigyelés, mert hiszen rég elfogadott és cáfolatlan igazság, hogy a nagy írók — és mentül nagyobbak, annál inkább! — gyarlóbbak az alkotásaiknál. Olyan igazság, amely alól nincs kivétel. S ha Vajda Jánosnál ez a szembeállítás az embernek az *oeuvre*-jével még szembeszökőbb, mint másoknál, az nem pusztán azért van, mert sok más költőnél társadalmilag kevésbé kezelhetőnek mutatkozott, de azért is, mert a legtöbbnél mélyebb és igazabb s mindegyiknél erősebb szenvedelmű poétálemek volt.

Ebben is hasonlított halhatatlan Petőfinkhez, akit rajongón imádozt, e nagy elődjéhez és őszintén csodált mintájához, akinek mégse volt epigonja (mert mindvégig a maga utján haladt s a maga nyelvét írta). A poéták poétájához, akiben a költő szintén toronymagasságban trónolt az emberi porhüvely fölött. Elégyszer halottam olyan kortársaitól, akik személyesen ismerték a »Talpra magyar« dalnokát, hogy e szoborra nemesült nagy dicsőségünkben mily kevés szeretetreméltóság derült s hogy a modora, e fontos külsőség,

minden volt, csak nem mintaszerű. Valószínű, hogy a történelmi Pillvax-kávéház pincérei nem egy apró tehetséget vagy ügyesen domborító tehetségtelenséget, akiknek ma a nevét is alig tudjuk, jobban szereték és többre becsülték, mint »Petőfi ur«-at, a XIX. század egyik legnagyobb zsenijét, aki nem volt oly barátságos természetű és olyan elegáns, mint a kedves, nyájasmodoru, mosolygós, de ösztövére talentumu Bulyovszky ur... És nem érhet nagyobb csapás költőt, írórt vagy művészt, mint ha benne az ember a küllőb... Oh, Vajdának a kor- és kartársai közt is volt nem egy, aki ideiglenesen magasabb irodalmi kariert futott be a társasági és egyéb külső erényeinek a révén, — de hol lesznek ezek, amikor az irodalmi alkotásaiknak az értékéhez képest helyezik el őket az irodalomtörténet arcképesarnokában?

Ismétlem, nem írok irodalomtörténeti s még kevésbé biográfiai, amiből hiányoznak is a mostani közlekedési és egyéb érintkezési viszonyok közt az összes segédeszközök: levelek okmányok, tanuskodások, újságcikkelyek... Megelégszem azzal, ha néhány adalékkal szolgálhatok annak, aki majdan érdemlegesen és *con amore* fog foglalkozni e fölötté érdekes és rendkívül izmos költői jelenséggel.

A Vajda-adomákat, amelyek közismertek s amelyeket a halála alkalmából föllevenítették az újságok, szintén mellőzöm, már csak iránta való szeretetből is, mert ezek nem az ő hatalmas agrából fakadt elmésségek voltak, hanem a rovására és gyengéinek revelálására gyártott élclap-vicek, amelyek csak ar-

ra alkalmasak, hogy kómikus szintben tüntessék föl a legjelesebb és legmagyarabb lírikusok egyikét. Ugynevezett elmés mondásai, szellemes ötletei nem igen voltak s humora, tréfája is csak ritkán jelentkezett. Valami ósparaszti komolyság és barbár nehézkesség ömlött el az európai kulturáért rajongó költő lényén, amelyet a nagyvárosi élet s az u. n. uriemberekkel való gyakori együttléte se tudott urbánussá enyhíteni. Vaskos egyéniségéből mindig erdőillat áradt; a valódi erdő hajlíthatatlan tölgyeihez, ezekhez a hatalmas erdei oszlopokhoz maradt hasonlatos, amelyek közül őt a magyar Sors a főváros épületkolosszusai közé deklasszizozta. Ebből a markáns, erőteljes figurából — maga is mintha Meunier-nek volna egy pongyola, de hatalmas szobra — hiányzott minden játzsóság, s mert a kedélye is borongásokba merült és merengésekbe borult, pajzanságokat is vajmi ritkán hallottunk tőle.

Az írásaiban is tulkomoly volt. Egész — elég terjedelmes — levelezésünkben alig akad egy-egy sor, ami kedélyességre vagy tréfás hajlandóságra mutatna. Tőle már különös kedélyesség — sőt elmésség! — mikor egy hozzám intézett levelet ekként fejezi be: »Üdvözölve Önt és Milán íróársunkat«, stb.

Itt a tréfás az utóbbi általam aláhuzott, két szóban rejlik, — abban, hogy közös kedves emberünk: Miloszavlyevits Milánt »íróársunk«-nak nevezi. Ezt a barátságos urat nagyon szerette Vajda. Igen hálás volt hozzá azért, hogy e szenvedelmes vadász gyakrabban adott alkalmat neki kacszásra a ludasi tavon s máskülönben is ven-

születésének a századik fordulóját, — ma már mindenképp elismerik ennek az isteni gyermeknek a kivételes nagyságát s bámulattal adóznak annak a magyar géniuszának, amely huszonnégy századkorában olyan királyi örökséget hagyott a nemzetnek és az egyetemes költészetnek, amelyhez hasonlóval vajmi kevesen ajándékozhatták meg az utókort.

Petőfi élete a világirodalomban tulajdonképpen csak most kezdődik, száz évvel azután, hogy a magyarság nagy büszkeségére és dicsőségére született... Velencében gyakran hallani ma is, a városban és a vizein, a lelkes kiáltást: *Eviva San Marco!* Éltetik a csodaváros népserü védőszentjét, a dicső evangélistát, aki csak kevéssel élt túl nagy Mesterét, — éltetik több mint másfélszáz évvel a halála után, mintha most is élne s időnkint megjelenne az ő tisztelő hívei között a róla elkeresztelt gyönyörű piazzán. Szent Márk sose élt oly eleven életet, mint mostan... A nagy költőknek is ez a történelmi sorsuk. Többet éltetik őket, amikor már a sírjukban nyugosznak, mint amikor hallhatatlan dalaikat énekelték. *Az igazi életük akkor kezdődik, amikor már tul vannak rég a földi vándorlón.*

Most mindenütt, minden kultúrtafajék felől a Petőfi Sándor éltetése hangzik. Petőfi szelleme hódít és visszahódít sok-sok szimpátiát, amelyet szerencsétlen nemzete az utolsó évtizedben elvesztett. Vannak külföldön is világosan látók, akik Petőfiről ítélik meg a turáni jellemet és a magyar szellemet, nem pedig vezető politikusokról... Petőfi jobban él, intenzívebb életet folytat, mint Segasvár előtt. A halhatatlanok szép élete ez, a milliók közül kiválasztottaké. A legszebb életnél is szebb az ilyen poszthumusz élet, az ilyen továbbélés és továbbtündöklés a világirodalom fényes égboltján, főleg ha ott valaki — mint Petőfi — a legfényesebb csillagok egyikének a képében sugározza le a lepergő évek a maga és nemzete ragyogó dicsőségét...

Ez jutott eszembe, amikor az imént olvastam Hubert Morand ur elismerő cikkét a *Journal des Débats*-ban Alexandre Petoefi-ről, a franciák által is szívesen elismert nagy magyar költőről, akinek a cikkíró Victor Hugo-hoz hasonlít. Francia

embertől ennél nagyobb dicséret nem telik, mert neki V. Hugo a világra legnagyobb poétája. Petőfi sokkal nagyobb nála, de ennek az elismerését igazán nem lehet kívánni tőle...

Bdkr.

A keringő dervis

Irta: Diószeghy Tibor

1.

Még ma is végigborzongat a hideg, ha eszembe jut a »keringő dervis« rejtélyes esete, amelyet kitűnő barátom: Nobody F. Mór, a világedetektív fejtett meg és nyomozott ki azzal a páratlan szimattal, amely őt már XVII-ik füzetünk 221. oldalán is jellemezte.

2.

A történet kerek tizenöt esztendő. Egy zimankós este felkerestem Nobody barátomat dolgozószobájában, ahol éppen írásztala előtt ült és szokása szerint zseb-repülőgépet dezinficiálta, olyan formán, hogy néhány szál svédgyufa segítségével meggyújtott két és fél darab száritott uborkát s ettől teljesen függetlenül benzinbe mártott vattával sorra megtisztította a gép fémaalkatrészeit. Már ezekből a minden magátólértődőségek mellett is meglehetősen titokzatos előkészületekből láttam, hogy Nobody valami komoly kirándulásra készül, annál inkább, mert öltözködése szintén erre vallott; szavambra mondom, első pillanatban magam is alig ismertem rá: lengő álszakállt viselt és női ruhát, hogy annál kevésbé legyen feltűnő. Bár nem szokásom, ha munka közben találok felesleges kérdésekkel zavarni, ezuttal azonban mégis annyira erőt vett rajtam a kíváncsiság, hogy megkérdezte:

— Mondd, kedves F. Mór, miért öltötted magadra itthon ezt a maskarát?

— Megszokásból, — válaszolta világhírű barátom elégedettséget sugárzó arckifejezéssel.

alkalommal mondta róla taláiban egy humoristánk:

— Vajda János már megint bocsánatot kér azért az arroganciáért, hogy ő is részt vesz a Föld mozgásában.

Am ez a bizalmatlanság, amely természetesen nem merült ki az önmagával való viaskodásban, áldásos is tudott lenni. Vajda is »nagy idők tanúja« volt — bár ebből a szép szerepből sohasem próbált tőkét csinálni s azt, mint mások, dusan kamatoztatni —, s ekkor csak a maga lelkesedésében bizott, a másokéval szemben tamáskodott. A márciusi napokban, amikor európaszerte megindult a nagy erjedés, a polgári szabadság e germinaljában ő is az uri-uccai történelmi kávéházban tanácskozott Petőfivel, Jókaival s a többi lelkes fiatalokkal, akik később a »márciusi ifjak« szép nemzeti előnevet kapták. A mi költőnk ekkor csak huszonegy esztendő volt, legfiatalabb a Pillvax összes vendégei között, nem beszélt hát sokat; szerényen hallgatta, amit mások, nála bölcsőbbek és tapasztaltabbak (a huszonöt évesek!) mondtak, s a józan tanácsokat, amiket ezeknek a közéjük járó tekintélyes és okos polgárok, Nemzeti Köristák és egyéb politikuskok adtak. Nem szerette ez utóbbiaknak a szordinóját s nem bizott amazoknak a lelkesedésében, amelyet Goethe szerint nem lehet spirituszba tenni s ily módon konzerválni s amikor látta, hogy a szervezés azzal a patópalszerű predmennyel akar végződni, hogy »majd holnap határoznak«, egy percre félretette a bátorlanságát, az ajtó elé állt, amelyre ráfordította a kulcsot, nekitámaszkodott a széles vállával és hatalmas, öblös hang-

jának dörgő erejével odakiáltotta a halogatóknak:

— Innen bizony elevenen nem megy ki senki emberfia, amíg az urak nem határoztak!

S az ifjú Vajda fenyegetésének meglelt a fogantaja, — március tizenötödike megszületett.

Ne értsenek félre! Vajda János nem csinálta a negyvennyolcat (nem is tudjuk, ki csinálta, — úgy pattant az ki a magyarok szívéből!), de sokat tett hozzá és változtatott rajta. Hogy mit, az nem állapítható meg, de bizonyos, hogy az ő energikus föllépése nélkül nem március 15-én indult volna meg a magyarság vértelen, nemes forradalma, hanem később. És az is bizonyos, hogy másképp. Mert az ilyen folyamatoknál nemcsak egy vagy több napi késedelem, de egy félóra is nagyot változtat a történéseken, amelyeket pillanatnyi hangulatok és váratlan föllépések irányítanak.

Históriai nagy időkben az ilyen lelkes és egyben bizalmatlan jellem csodákat képes művelni, — kicsi viszonyok közt és normális években a maga darabosságában és merevségében anakronizmusá lesz, sőt azok előtt, akik a vivódását csak fölületesen vagy rokonszenv nélkül szemlélik, kómikus alakká válhat.

Ez volt a Vajda János szomorú sorsa is. Egy oroszlanak az erejével volt fölrüházva s egy szelid háziállat szerepére kárhozható.

A legközelebbi cikkben látni fogják, hogy a fővárosi uccákon bolyongó oroszlan mily sokat volt kénytelen morogni ama lappáliák miatt, amelyekkel városi ember könnyen megalkuszik, de az őserdők nemes nagy vadja nem tudott megbékülni.

kinyomozni, mi lappang e titok mögött; nézzen szembe a szörnyeteggel!

Morland tanár.

3.

— Nos? — pillantott rám Nobody, — Magától értetődik, hogy elkísérlek, — válaszoltam sokkal viharosabb lelkesedéssel, semhogy ezt ilyen félelmetes és veszedelmes kalanddal kapcsolatban pillanatig is őszintének lehetett volna tartani.

— Azt hiszem, — válaszolta Nobody szavai sulyának és jelentőségének teljes tudatában — ez az ügy összeköttetésben áll a *dolseddi maharadzsa meggyilkolásával*.

Azzal háromszor egymásután a plafonba lőtt revolveréből; a jelre inasa nyomban behozta a párolgó teát, ami határozottan szép volt tőle, mert fordított esetben, ha Nobody az inasba lő, a plafon nem hozta volna be.

4.

Három óra után tíz perccel kitáruult a klub szárnyas kapuja és megjelent — úgy, ahogy a levél előre jelezte — a Vörös Szakáll. Lassan lebegett a lépcsőkön lefelé; viselője egészen eltűnt mögötte, jelentéklenné törpülve, csak a szakáll látszott. Csodálatos szörzet... égett és tüzelt és lángolt, mint messze fárosz a tengeren, hullámozott holmi rőt szőr — Niagaraként; első pillantásra észre kellett venni, hogy parókakészítő műhelyéből került ki.

Nobody megragadta karomat: — Figyeli, — sugta izgatottan — megkerüli-e a gázlámpát?

Szemem majd kiugrott. A vörös gonosztevő megállott az épület előtt és mintha el akart volna menekülni. Azután mégis meggondolta magát, körülnézett, hogy nem látja-e valaki? Bennünket nem vett észre, — Nobody, mint igazi detektív-zseni, már előzetesen úgy intézkedett, hogy egy sötét kapu alá behúzódva figyeljük a történendőket —) és így mi sem állta utját annak, hogy megvalósítsa titokzatos tervét. Odaugrott a gázlámpához... nem tagadom, erősen megmarkoltam ebben a pillanatban hat személyre berendezett revolverem agyát; de csak az történt, hogy a szörnyeteg hirtelen megkerülte a lámpaoszlopot.

Barátom helyeslőleg bólintott, majd váratlanul bokánrugott és így szólt:

— Nézd, másodszor is megkerüli a lámpát!

Nobody ezuttal is fején találta a szegot. A vörösszakállas csakugyan megismételte előbbi mozdulatát és keringeni kezdett a lámpavas körül, ahogy az éjjeli pillék, ha kivilágított szobába tévednek. Szívem hangosan zakatolt, miközben tompán számoltam:

— Három... négy... öt...
— ... hat... hét... nyolc...

— folytatta a detektív.

Sem azelőtt, sem azóta nem éreztem ekkora, felfokozott izgalmat. Alig értem, hogy máskülönben gyenge szív működése hogyan nem mondotta fel ekkor a szolgálatot, amikor a rőt szakállu valóban megkerülte az oszlopot és azután, mintha mi sem történt volna, elindult a tőzsdé épülete felé.

Nobody fülemhez hajolt:

— A keringő dervis! — suttogta.

5.

A vörös dervis lassan haladt a néptelen utcán; követték és számoltuk a lámpákat. A huszonkilencedik gázlámpa éppen a *bankjegynyomda kapuja* előtt világitott, amit úgy én, mint Nobody nyomban szerfelett gyanusnak találtunk. A különös idegen, talán mondanom sem kell, ezt a lámpaoszlopot is megkerülte kilencszer egymásután, aztán lépteit meggyorsítva a Doorngate-utcán átvágott a külvárosok felé. Csakhamar a leggyanusabb és legveszedelmesebb londoni negyed fel-

lős-közepén jártunk. Itt is, ott is, rosszképpü, sötét alakok tüneztek fel az éjszakában, akiket nyilván nem a legbarátságosabb szándék vonzott felénk, de amikor Nobody jólismert, markáns vonásait megpillantották, sietve visszasurrantak a falak mentén titkos buvóhelyeikre.

— Nobody, — közöltöm barátommal — azt hiszem, törbe akarnak csalni bennünket.

Ebben a pillanatban a gazfickó, aki mindig körülbelül husz yard távolságban haladt előttünk, megállt egy földszintes ház kapuja előtt és — becsöngetett.

Nobody megragadta a dervis szakállát, — amely — mint előre látható volt — kezében maradt. Csúspaszkeppü, középkorú férfi állt előttünk, aki gunyos mosollyal pillantott a detektívre:

— Csak ne izgassa magát, mr. Nobody, — így szólt a legnyugodtabb hangon, — mert ez árt a szépségének.

— Kicsoda ön? — rivalált rá a világnyomozó.

— Morland tanár vagyok . . . aki a levelet írta . . .

7.
— Ne haragudjék mr. Nobody, sem ön, mr. Woodshoe, — jelentette ki a tanár, — de kissé felültem önöket. Megiegyzem, kénytelenségűl . . . Feleségemtől csak szombatként kapok kiemenőt és mindenki nek be kell látni, hogy ezt ki akarom használni s ilyenformán csak a késő hajnali órákban térek haza. Mint önök bizonyára tudják, ebben

az időben már szünetel a közlekedési eszközök forgalma, bérkocsi nem is vállalkozik éjszaka ilyen nagy távolságra, viszont gyalogszerrel, egyedül, kissé félelmetes végigsétálni ezeken a barátságtalan utcákon. Ezért rendszerint hazaki-sértetem magam valamelyik népszerű detektívvel, aki pusztán jelenlétével megvéd minden támadástól . . .

8.

Kivettem revolverem és le akartam löni a tanárt, de Nobody megfogta a kezem:

— Ne bánts!

Azzal odafordult a tanárhoz:

— Megbocsátok önnek, — jelentette ki szigorúan — egy feltétel alatt.

— Halljuk! — szólt készséges arccal Morland.

— Ha jövő szombaton megismétli ugyanezt az eljárást egy kollégámmal.

— Nagyon szívesen; kérem a címet!

Nobody F. Mór néhány sort írt noteszába, azután kitépte a lapot és átnyújtotta a tanárnak, aki nyomban elolvasta a cédulát, majd komor arccal visszaadta Nobodynak:

— Nem lehet, — mondotta — Pinkertonnal nem tehetem . . .

— Miért? — kérdeztük felháborodva Nobody és én egyszerre.

Morland tanár bocsánatkérően fordult Nobodyhoz:

— Mert mult szombaton tőle kaptam meg az ön címét . . .

Pancsevó

a munka és a nemzetiségi béke városa

A Bánság alsó csücskében, a Duna és a Temes találkozásánál, terül el Pancsova, az egykori határváros, a volt grancsárszékhely. A nagy vizetek közé szorítva, különösen tél idején félig el van zárva a világtól. Ezt az elszigeteltséget már régóta

dek székhelye. Még ma is ott ül a katonai mérnökök pontosságával exercitplatz-nak szánt hatalmas kiterjedésű főtéren a történelem: az ósdi városházán és az öreg törvény-

Bogdani Kálmán, plébános, a Minorita-rend főnöke

megszokta Pancsova és ugylátszik nem is tartotta sohasem valami különös szerencsétlenségnek, mert nyugodtan, szépen folytatta a saját külön életét, derekasan fejlődött, erős kereskedelemre és iparra tett szert, amolyan szabadváros félcé, amolyan kis köztársaság-féle volt mindig az államban. És az lesz mindaddig, amíg azt a tenger nagy vizet: a Dunát, a Temest, a két folyó hatalmas árterületét meg nem nyergelik vasuti hiddal. Mert télvíz idején, mikor a hajóközlekedés szünetel, Pancsova messzebb van a közvetlen szomszédságában fekvő Beogradtól és Zimonytól, mint Bécs-től.

A régi Pancsova nevezetes hely volt mindig: a dunai kereskedelem fontos állomása, a grancsár ezre-

Dr. Grüber László

Maga a város katona-, kereskedő és iparos város volt mindig és kevert nyelvű lakossága jó szívvel

megért egymással a környéke pedig szintén vegyes lakosságu volt mindig: magyar, német, szerb, román, sőt szlovák falvak váltják fel

Nadbantia Száva, polgármester

egymást a Temes és a Duna között és a különböző népek és vallások sohasem teremtettek visszavonást.

Dr. Boskovic Dusan, ügyvéd, volt képviselő

Ellenkezőleg éppen ezen a területen volt mindig a legpéldásabb és a

Főter

széken még ma is az elmúlt századok levegője terjeng körül.

Németek, szerbek, magyarok és románok évszázadok óta éltek itt együtt testvéri békében s egymás megbecsülésében és szorgos munká-

legigazibb a nemzetiségi és a vallási béke.

Most sincsen másképp. És ez a körülmény a legfőbb oka, hogy miért érzi jól magát az idegen Pancsován. A másik oka ennek pedig az, hogy kevés helyen van olyan eleven, egészséges lüktető társadalmi élet, mint Pancsován. Bolt-bolt mellett, a forgalom hétköznapokon is van olyan nagy, mint más hasonló városokban hetipiacokon. És itt mindenki legalább három nyelven beszél, esetleg négy és öt nyelven. Egy-egy nagy vásár alkalmával, amikor a Duna tulsó oldaláról is sokan jönnek át, valóságos kis Levantenak tűnik fel a város.

A lakói között sok a gazdag, még több a jómódu, a tehető és aránylag kevés a szegény. És a mesteriségüket itt nem nagyon válogatják az emberek. Kiki folytatja az apja, a nagyapja, a dédapja foglalkozását. A kereskedők nem csappnak fel bankigazgatóknak, az iparos nem ki-vánkozik hivatalnoki pályára és a hajós népség, ami nagy számmal van itt, híven kitart az ősei mester-sége mellett. Ily módon, akármennyire is eleven, lüktető egyébként a

város élete, valami meghitt patriarkális hangulat ül meg az ódon falukat. A városnak határozott öreg, sőt agy a külseje, új házak alig-alig épülnek . . . A régi Pancsováról sok értelmes és patinás történetet lehetne mesélni . . .

Pedig a mai Pancsova, legalább külsejében nem nagyon különbözik

Kund, evangélikus lelkész

a régítől, amikor az óriási főtéren vasárnap reggelenként a grancsár-ezred tartotta felvonulását, a sörházakban német iparosok domináltak csöndesen, a kaszinóban a magyar

Dr. Bartman Simon a német párt egyik vezetője

hivatalnokok és a szerb kereskedők szolid kártyacsatái zajlottak le barátságos mérkőzés formájában.

A mai Pancsova főleg abban kü-

Parsetics István, nagykereskedő

lönbözik a régítől, hogy a magyarság amugy is ritka sorai erősen meggyérültek s hogy az emberek többet, jelentékenyen többet politizálnak most, mint azelőtt. Egyébként a régi béke és a régi szorgalmas munka most is változatlan.

A pancsovai közélet ismert vezetőegyénségeinek sorában elsősorban meg kell emlékezni Bogdani plébánosról, a minorita-rend főnökéről, akit nemzetiségi

külömbőség nélkül általános tisztelet és szeretet vesz körül. Nemesak a pancsovai katolikus magyarok papja ő, de általában az összes pancsovaiak lelkipásztora.

Itt él hosszú évek sora óta dr. Graber László ügyvéd, az Országos Magyar Párt társelnöke, az országosan ismert nevével kiváló magyar politikus, aki valamikor vezető alakja volt a pancsovai közéletnek, har-

akinek fűszer- és gyarmatárú-üzlete a legnagyobb és a legmodernebbek közül való az országban.

Az országos német párt egyik vezetője fia is Pancsován lakik: dr. Bartmann Simon ügyvéd. Nemrégiben még a pancsovai törvényszék tanácselnöke volt, de hogy résztvehessen a politikai mozgalmakban, lemondott bírói tisztségéről.

A pancsovai közéletben tekinté-

Ebéd után a Beograd kávéházban.

cos egyénisége a városi politikának. Most kizárólag az országos politika, a Magyar Párt foglalta le a maga számára.

Pancsován egyébként sok az aktív politikus. Ezeknek a sorából került ki a mostani polgármester *Nad-hantic Száva*. Itten ügyvédkedett *Bosković Dusan dr.* az ismert politikus, a volt demokratapárti képviselő.

A kereskedővilágnak reprezentán-sa *Parcsetics István* nagykereskedő,

lyes szerepet játszik *Kund* evangélikus tiszteletes is. Általában minden irányban, úgy a társadalmi, a gazdasági, a kereskedelmi és a politikai téren a feltétlenül komolyság jellemzi a pancsovaiakat. Pancsova azok közé a kevésszámú városok közé tartozik, ahol az emberek még komolyan veszik a közéleti problémákat, de viszont megkövetelik, hogy őket is komolyan vegye mindenki.

Murán innen, Murán túl

— Képek a muravidéki magyarság életéből —

I.

Hadik lovag legendája

— Dolnja-lendával tudóstíróinktól —

A muravidéki magyarság életében jelentős szerepet játszik ez a Mura és a Lendva folyók összefolyásához közel eső kis város. Kevés olyan hely van az országban, melynek történeti múltja versenyezhetne Lendváéval. Alsólendva már a rómaiak idejében fontos katonai pont volt. A magyar történelemben Csákyak, Eszterházyak nevével összefüggésben találkozunk vele. Most a közel 25 községben élő 30.000 főnyi magyar lakosság szellemi központja. Valamikor egy egész járás kereskedelmének és iparának központja volt e város, most azonban — az új államalakulás folytán — stagnálás állott be. Maga az ernyőgyár — egyetlen nagyszabású üzeme a helységnek — is csak a felét képes elérni a békebeli forgalomnak.

Nem csoda, hogy ez az állapot az érdekelték körében bizonyos lehangoltságot idézett elő. Ez a jelenség lépten-nyomon érezhető. A szomszédos határforgalom nagyban elősegítené az ipari és kereskedelmi élet újraéledését, minek bizonyos az, hogy a határon túl élő lakosság szívesebben megkockáztatja az engedély nélküli határátlépéssel járó

kellemetlenségeket, mintsem a töle 60—70 kilométernyire eső Zalaegerszegen szerezzék be a szükséges cikkeket. Talán csak a szőlőtermelés az egyetlen ág, amely nem érezte meg a viszonyok változását, mivel a környékbeli vendéglősök borszükségletüket itt kénytelenek szerezni. A társadalmi élet, amióta a beköltözött hivatalnokok nagyobb megértést tanúsítanak a lakossággal szemben, megélénkült. Ennek tudható be az is, hogy a szlovén műkedvelők előadásain a magyarság mindig nagyobb számban jelenik meg.

Ha idegen érkezik Lendvára, kellemesen fogja érinteni a városka földrajzi fekvése. A pályaudvartól a városba vezető uton haladva szemel rátapadnak a helységet körülvevő rozsdabarna színű hegykoszoru villaszerű házikóira. Ezek között áll az Eszterházyak tulajdonát képező Lindva-vár és a Szentháromság kápolna. Az L alakban épített várban most a város helyőrsége tanyázik. A vár hajdanában Bánffyok birtokában volt, Lipót király idejében történt összeesküvés leveretése után a mai tulajdonosok kezére jutott és ebben az időben alakították a mai formájára. Nem kevésbé érdekes a „Szentháromság” kápolna építésének története, amelyben a gróf Hadik-család egyik őse alussza örök

álmait már évszázadok óta. A halott teste a fejét kivéve ma is ép és romlatlan. Történelmi múltját homály fedi, annál érdekesebb a népszájon élő monda, mely visszanyulik arra az időre, amikor még Bánffyok bírták a várat. Bánffy István egyike volt az ország leggazdagabb és leg-hatalmasabb urainak. A jobbágyok félték is tőle, annál inkább szerették nejét és ennek leányát, az aranyhaju Piroskát. Angyali lelkületének és szépségének a híre messze vidékre elszállt, a leggazdagabb családok fiai esedeztek szívéért, de Piroska kijelentette, hogy inkább a kolostorba vonul, mintsem olyan férfi felesége legyen, akit nem szeret.

A kérők között volt egy szenvedélyes természetű ifjú, a fiatal Kanizsai Zoltán, Elemérnek, Piroska bátyjának barátja. A leány azonban őt is visszautasította. A kikoszorózott kérő egy vasárnap Elemérrel a várkapornába ment és az oltár előtt megesküdött, hogy mielőtt a hold háromszor megtellik, Piroska az övé lesz...

Piroska öreg dajkája révén tudomást szerzett az esküőről, de szülei megnyugtatták, végül elfeledte az egész dolgot. A tél elmúltával öreg dajkájának, Zorkának, kíséretében a Lendva partján levő erdőbe ment virágot szedni. Egyszerre az erdőből előugratott Kanizsai Zoltán, aki lovára kapt a remegő, sikoltozó leányt s elvágott vele. Az arra vadászó Hadik lovag figyelmes lett Piroska sikoltására, utána ugrott a nőrablónak, megölte azt s megszabadította Piroskát.

A két fiatal egymásba szeretett. A szülők azonban ellenezték a házasságot, megtiltották, hogy a szerelmesek találkozzanak egymással. Hadik lovag szerelme azonban csodákat mivelt, életveszedelmes nehézségek árán felkapaszkodott a várfalra, hogy Piroskát láthassa.

Egy ilyen találkozás alkalmával Piroska fivérének csatlósai körülfojták Hadik lovagot, aki a bértetőre menekült. Piroska fivére, Elemér utána. Hadik gróf nem akarta szerelmese fivérét megsebesíteni, nem is védekezett s Elemér megölte őt. Piroska fájdalomában leugrott a várablakból s szörnyet halt.

Piroskát nemsokára anyja is követte a sirba, de előbb a mai Szentháromság kápolnát emeltette, ahova Hadik lovagot fektették örök nyugalomra.

Eddig a legenda.

P. Halász Lajos.

Friss

fényképészeti

cikkek

Hausf, Agla, Verax, Mimosa, N. P. S. Satrap, Cellóf x stb. érkeztek és

szaktényképészeknek eredeti gyári áron kaphatók

Tenner optikus-nál

Subotica, Nr. Aleksandrova u. 11

Vidéki rendeléseket azonnal, jól csomagolva pontosan intézzük el

A belgrádi első löverseny

A telivér tenyésztés 1863-ban

Beogradban már nívós, európai fogalmak szerinti is jelentős löversenyek vannak s az ország nagyobb városaiban is vannak lovaregyletek. Egy régi magyar újságban véletlenül ráakadtunk az első beográdi löverseny leírására s nem tartjuk érdektelennek közölni az erről szóló tudósítást, jellemzésül annak, hogy mennyire fejlődött azóta a löversport.

Hatvan évvel ezelőtt, 1863 április 26-án volt Beogradban az első löverseny s a Budapesten akkor megjelent *Vadász- és Versenylap* számol be róla. A lap megírja, hogy a lófuttatás, különösen lakodalmakkor, a szerbeknél régen szokásos, ennek azonban a tenyésztésre és a vér nemesítésére nincs befolyása. A löversennyel kedvet és ösztönzést akartak adni a belföldi elhanyagolt faj nemesítésére.

Maga a fejedelem — írja a pesti magyar újság, a beográdi löversenynek alighanem egyetlen krónikása, — négy díjat tűzött ki, kettőt katonatiszti lovak számára, 80—80 aranyat és egy-egy három éves csikót, kettőt pedig a honvédtiszti lovak számára. Az állampénztár is adott két díjat, 100 aranyat és 25 aranyat. A pályát a fejedelem és sógora, gróf Hunyadik László, jelölték ki. Lónáton bejárták Beograd környékét s úgy választották ki a város tövében a Palilula külváros és a konstantinápolyi országút közti 900 bécsi öl nagyságú versenyteret.

A verseny napján nem volt jó idő, mégis legalább tízezer néző jelenlétéről emlékszik meg a krónika, akiknek egy része Zimonyból, Pancsováról és a határvidékekről érkezett.

Jegyezzük ide a verseny győztesinek neveit is. A katonatiszti versenyben első díjat nyert *Jovanovic* tüzérszázados, második *Flic* lovasági hadnagy. A honvédlóvasági versenyben nyert *Tomics* Miklós beográdi kereskedő és *Glitics* Mika uzsicei földbirtokos. Az általános versenyben megint *Jovanovic* tüzérszázados lett az első, a második *Protics* Péter tüzérfőhadnagy. A negyedik versenyben a fejedelem lova versenyzett gróf Kinsky Octáv Dagobert-jével s a Kinsky ló nyert.

A négy versenyben összesen 45 ló futott.

A lap feljegyez néhány, a török időkben maradt lótenyésztési furcsaságot. Kevés árpa, semmi széna, a ló fejére abrakos tarisznya van kötve, benne homok vagy ágyugolyó, lábához néhány órán át homokzacskókat kötnek, hogy aztán, ha e teherrel megszabadulnak, könnyebben fussanak. Lovaglás előtt a lovat nagyon melegen, három pokróccal és bundával letakarva tartják, a versenyterem adnak neki egy kis szénát vagy árpát, de a hasát széles hevederrel erősen megszorítják. A verseny előtt borba áztatott kenyéret is adnak a lónak, némelyik pedig egész sötét istállóban tartotta, hogy a napvilágon nekibőszüljön.

Azóta sokat lendült a lótenyésztés Oszterbiában is, nem csak az új területeken. A mostani istállótulajdonosoknak s a löversenysport iránt érdeklődőket bizonyára érdeklik a hatvan év előtti viszonyok.

Just r. t.

a legjobb ANGOLSZÖVET gyárak képviselője

Ujnonnan megnyílt üzletében kaphatók a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron valódi angol szövetek, angol cérnák, amerikai sárcipő.

SUBOTICA, VÁROSHÁZ ÉPÜLET

Régi jó hírnévnek örvendő üzletei: BEOGRAD, ZAGREB.

Egy érdekes rikkancs

Az orosz pokol titkaiból

Egy orosz újságíró, aki az emigrációban mint egyszerű rikkancs keresté kenyerét, írta meg ezekben a sorokban új mestersége dicséretét. A sorok közül kiérzik egy nagy műveltségű s tehetségű publicista keserű rezignációja is, akit sorsa előtte idegen nyelven írott szemléti termékek kolportáására kárhóztatott. Mint érdekes emberi dokumentumot, érdekesnek tartjuk leközlésre is. (A szerk.)

Az éhség vitt rá arra, hogy itt Suboticán hivatásos újságíró legyek a múlt évben. Az első napokban bizony kevés pénzt hozott ez, de annál több kellemetlenséget. Mikor elkezdtem az árusítást, nagyon sok újságíró volt már a város központjában, úgy hogy arra kényszerítettek feleségemmel együtt a Teréz templom mellett állítsam fel a deszkáimat. Eleinte gyengén ment az üzlet, vasárnap és hetivásár napokon azonban nagy keletje volt a ponyvairadalomnak, különösen a Nick Cartereknek és egyéb lehetetlen kalandoknak, szárazon, vizen és levegőben.

Az emberek izlésének ezt az elfajulását, ami különösen az ifjúságot mételyezi, bizony nehezen tudom elviselni. De szükség törvényt bont és a nélkülözés még arra is rávitt, hogy kézi kirakatomnak épen a legfeltűnőbb helyére raktam ki a ponyva könyveket. Így árulgattam, vergődtem kerestem és lassanként helyre jöttem.

Amikor már kissé tájékozódtam a helyi viszonyokban, hogy jövedelmem szaporítsam, este is árultam a kőházakban és vendéglőkben. Feleségem is segített, úgy hogy én ezid alatt pár órát pihenhettem. Rövid idő alatt teljesen megismertem az éjszakai életet. Különös, talán kissé furcsa, eredetien suboticiai az itteni éjszakai

Ujságírókkal és művészekkel barátkoztam össze. Ők lettek aztán állandó vevőim is. Ilyenformán specializáltam az éjszakai árusítást és míg nappal Couthis Malerekkel, Crockerekkel megrakodva vonultam végig az utcákon, éjjel gondosan összeválogatott könyvkollekciónal, a külföldi, az összes nagyokkal Puskinnal, Gogol-al, Turgenyevvel, aztán Zolával, Ibsennel, Nitschevel, Knut-al és a többi klasszikusokkal és modernekkel zsufolásig megrakott kis könyvesládámmal vonultam be a kőházba.

Nemsokára annyira szaporodtak éjszakai jobb vevőim, hogy a napközi árusítással teljesen felhagytunk. Állandó klienseim vannak folyóiratokra és könyvekre. Önbizalmam radikálisan megváltozott és megszerettem a mesterségemet.

Valósággal élveztem, mikor egy-egy jobb kiadványt tartottam a kezeim között, az izléses kötésben sokat gyönyörködtem és nemcsak az eladás, hanem a tartalom is érdekelt. Mert én szeretem a könyveket.

Talán különösnek fog feltűnni, de így van: Tolsztoj, Dosztojevszky, Göthe, a békebeli irodalom hatalmas emberei, nincsenek rám semmiféle hatással. Imponálnak, de régi befolyásukat, azt a varázsszerű hatást, amivel a nagy írók lekötik az olvasó elméjét elvesztették előttem. Közömbösekké váltak.

No de nem irodalomról akarok itten beszélni Térjünk vissza a vevőkre. Sokféle izlésű, gondolkodású vásárlóközönség van. A Nickkarter fajtát már előzőleg említettem. Az első napon, amikor a Teréztempom elött megállottam a könyvekkel a nyakamban, utáltam a mesterségemet. Kényszerűségből folytattam és később megszerettem. Vevőközönségem egkedveltebb és legbarátságosabb fajtája: az újságírók és bo-

hémek. Éjjelenként velük vagyok pajtáskodó, szeretetreméltó társaságukban és az ő számukra külön, válogatott könyveket tartok raktáron. Nekik szívesen adok el jó és szép könyveket mert értik és megbecsülik. Az idegen nyelvű írók megválasztásában sokszor láttak el jó tanáccsal,

Üzletköröm egyre terjeszkedik. Rossz katonából nem lehet tábornok,

rossz újságíróból nem lehet kiadó. Én erősen remélem, hogy ha a tizesztendő háborút, forradalmakat és ellenforradalmakat átéltem baj nélkül, talán eljutok odáig, hogy — magam is kiadó leszek. Talán elérkezem a kiadósághoz és visszaérkezhetek a publicistikához is... Majd meglátjuk idővel...

Ellena Vaszlíji.

MÉHÉSZET

Azok a levelek, amelyeket a Bácsme gyei Napló szerkesztőségének minden nap tömegesen hoz a posta, nagyon világosan mutatnak rá arra, hogy mi foglalkoztatja, mi érdekli, mi élegetné ki a vajdasági magyarság figyelmét. Alig van nap, hogy nem kapnánk olyan leveleket, amelyek a méhészet iránt érdeklődnek. Szakmunkák címeit kérik, elméleti utmutatásokat és gyakorlati tanácsokat kérnek benne a levélírók. Ezekre a levelekre eddig magánlevélben válaszoltunk, de ahogy az egyre tömegesebben érkező érdeklődésből látjuk, ez az ismeret megérdemli, hogy vele a nyilvánosság előtt foglalkozzunk. A gazdálkodásnak ez a legszebb, legérdekesebb, leggyönyörködtetőbb, legköltségmentesebb és legjövődélmezőbb ága. Mindezt az ok külön is elég lenne arra, hogy kötelességünknek érezzük a vele való foglalkozást. Kötelességünknek, mert azt hisszük, rendkívüli szolgálatot teszünk vele, a kismembereknek, akiknek talán vagy külvárosi életébe segítjük bevinni — a szórakozást és a pénzt.

A »Méhészet« rovatunkat Lencz Géza, a külföldön is neves méhész és szakíró vezeti, aki olvasóink által hozzá intézendő szakkérdésekre is szívesen ad e rovatban felvilágosítást.

A méz elsőrendű tápszere

Mielőtt a mézet mint tápszert érdeme szerint méltatnám, fel kívánok sorolni — úgy nagyjából az ókor és régeimúlt évszázadok analízisából egyet-mást, hogy lássuk, hogy vélekedtek őseink a mézről. Mindenesetre, tekintetbe veendő, hogy a réncukor és a nádcukorgyártás felfedezéséig a méz volt az egyedüli édesítő anyag.

A görög mítosz szerint az Olympusz isteneinek a legkedvesebb tápszere a méz volt s Zeüs fiát a hymettusi méhek mézén nevelték föl.

Izaiás proféta az Üdvözítő eledeleül mézet jövendöl. Az ókorban a zsidók családi életében a méz étel- és ital-összetevő volt s e mellett még gyógyyszerül is használták.

A régi görögöknél is mindennapi szükséglet volt a méz. Pythagoras azt állítja, hogy 90 éves korát a méz élvezetének köszönheti. A méznek konzerváló hatást is tulajdonítottak, azért kenték be Nagy Sándor holttestét mézzel.

A rómaiak is nagybecsülték a mézet. Polii Rumilius 100 éves korában vendége volt egyszer Augustus római császárnak. A császár azon kérdésére, hogy minő étrenddel érte meg ezen magas korát — azt válaszolta: a méz gyakori élvezetével.

A középkorban a méz és a viasz világkereskedelmi cikk volt. A XVI. és XVII. évszázadban a méz fogyasztása hihetetlen arányúvá válik s a méz értéke is magas. 1572-ben Brassó piacán egy kupa zsír 5, egy kupa méz 18 dénár. A mézen mindenütt kapva kapnak, különösen a törökvilág idejében a basák és az osztrák zsoldosok parancsnokai mézet rekvirálnak. Akkoriban ezt az eljárást sarcolásnak hívták. A körösiekre 1668-ban 200 akó mézsarcot vetett ki Weber Dániel osztrák hadbiztos. Abdi budai basa a körösieknek 1000 akó és a kecskemétiéknél 2000 akó mézsarcot követel.

A török különösen kedvelte a mézet s Magyarország megszállott területeire mezadót vetett ki. A magyar foglyokat a budai piacon mézért árulták. Egy fogoly ára egy pint méz volt. Bár a törökök súlyos adót

Molnár Ferenc

székfoglalója a Kisfaludy társaságban

Molnár Ferenc alábbi novelláját a Kisfaludy-Társaságban tartott székfoglalója alkalmával olvasta fel.

Kilencéves kislány levele

A megszólítás:

Édes drága egyetlen Licikém guzma angyali szervusz, hogyvagy kedves édes cukor angyali középosztály gyermeke!

(Ez volt egy oldal. Most jön maga a levél.)

Én megígértem neked, hogy miután azoknál az undokéknál megismerkedtünk tegnap és örök barátságot esküdtünk, kérlek, legszentebb titkunkat megírom azonnal, még ez éjjel itt virrasztunk én és Bözsi, illetve udvariasan Bözsi és én és szent esküfogadalom nem fekszünk le addig, amíg szent titok levélünket be nem fejezzük, te édes cukor Lici örök barátság. — Hogy vagy?

Örök barát, cukor, édes, kék nefelejs, mink az én nővéremmel, Bözsivel ikrek vagyunk, én is kilenc, ő is kilenc. Bátyám, Sándor, tizenkilenc, német kisasszonyunk, frejlein, szintén tizenkilenc, de ők nem ikrek, — mert bátyám, Sándor, augusztusban született, kisasszonyunk, frejlein pedig júniusban, azonban ikreknek csak az nevezték,

aki pont egyszerre szület, egészen pont, mint én és Bözsi, illetve Bözsi és én

Örök barát, selyem cukor, vadrózsa, angyal, kérlek, mink azért viseltünk tegnap fekete szallagot, mert mink örök mély gyászban vagyunk frejlein és báty miatt. Te csudálkoztál, hogy gyászilör szallagot a ruha ujja alatt könyökünkön láttad. Ez titok és titkos gyász, melyet anyánk előtt titkolunk, mert anyánk a legjobb anya, ami e forradalmak korában egyáltalán előfordul, de ő, kérlek, hirtelen anya és keze hamar kicsusz és gyors ütlege van, kérdés nélkül, mit nem szeretünk sem én és Bözsi, illetve Bözsi és én sem nem.

Kérlek, az egész ugy gyött, hogy bátyám Sándor oltárhoz akarta vezetni kisasszonyt, frejleint. Bátyám, Sándor, báresak tizenkilenc, de már egészen felnött és oly komoly férfi, hogy ő már pofont is kapott a filharmónikusoknál, nem zene miatt képzeld kérzeid kérlek ő egy hölgyt megsértett pedig csak a szemével és erre hölgy tisztelt férje ki jobb módú középosztályt őt meglökte, hogy kimenjen a sorból és Sándor atyám jellemét örökölte, és hölgy férjét visszalökdöste és ezért hölgy férjének keze kicsuszott gyorsan és Sándor egy felnött jellem ő már meg is rendelte a párbajt a vivóteremben de atyám kitől jellemét örökölte ezért őt rendreutasította és nem tűrte, és Sándor sem tűrte atyámát és így lett a vita és így kapta Sándor a másik pofont atyá-

tól, illetve atyámtól a másik pofont Sándor.

Ő, kérlek, oltárhoz akarta vezetni frejleint, de rögtön mindjárt midőn beleszeretett — júliusban, de nem volt pénze. Frejlein a bünös, mert tudta, hogy bátyám szegény és mégis meg hagyta magát csókolni bátyámtól, Sándortól, erre mind a ketten sirtak, mink a fürdőszobából néztük és frejlein azt mondta: nem lehetnek egymáséi, mert egyiknél sincs megélhetés, bátyám, Sándor, reszketve mondta: »werde arbeiten wie ein Vieh«, erre frejlein kacagva mondta: »arbeit kama nicht leben«, bátyám reszketve mondta: »für dich, für dich«, frejlein kacagva mondta: »libedich«, bátyám mondta nem jut eszembe németül, de reszketve mondta: »gyere az oltárhoz, de mindjárt«, frejlein kacagva mondta »exisztenc«, bátyám mondta németül »nem szeretsz«, frejlein mondta: »de«, bátyám mondta: »nem«, frejlein megint mondta: »de«, bátyám megint mondta: »nem«, akkor csöngettek és ők szétugrottak, bátyám reszketve menekült az ebédő felé, frejlein kacagva menekült a fürdőszobába és éppen mink ott hallgatódtunk a fürdőszobában és mivel gyorsan rohant be a frejlein, mink ketten ikrek beléptünk és besülyedtünk a fürdőkádba pedig az is tele volt, de milyen pech nemcsak vízzel, hanem abban mostak kérlek és kékitős víz volt benne, tele csupa fehérneművel és mink utolsó istenhozzadót mondtunk egymásnak és sirva lemerültünk kérlek és a víz

alatt imádtunk, hogy még ne fulladjunk és jó, hogy hamar kiszaladt a frejlein a másik ajtón, mert ha még egy percig ottmarad, mi együtt fultunk volna a halálba, képzeld édesem, majdnem végünk volt, már bugyborékolunk.

Azóta kicsit kékek voltunk egy napig, de anya nem vette észre, mert pudereztük magunkat, amíg le nem kopott.

Kérlek ez nagyon tisztességtelen volt frejleintől bátyámmal így banni ahelyett, hogy azonnal szüleimtől kezét kacagva megkérte volna, ezért hat napig gyűjtöttünk sőt az ebédnél és midőn már elég sok volt, frejlein ágyába bedörzsöltük jól a lepedőbe; ő egész éjjel viszkedett és forgolódott és mink nem tudtunk aludni, mert figyeltük és örültünk kinjainak, úgy kellett neki, nekünk drágább bátyánk Sándor halálos szerelme, mint minden boldogság ezen világon, csak ő legyen boldog és ha frejlein őt elutasítja úgy sogyűjtés és vérbosszu.

1922 augusztus 4-én délután 3 órakor bátyám Sándor agyonlőtte magát csupa öngyilkosságból atyánk revolverével, szegény, borzasztóan sirtunk, sőt zokogtunk, bár ő nem találta el a testét, pedig egészen közelről célzott, kérlek azt hiszem az volt az egészben a baj, hogy atyám revolverében nem volt golyó és még csak nem is lehetett hallani semmi durranást csak jajgatott bátyám Sándor és lesett a revolver mellé és frejlein visitott és csudáltuk kérlek, bátyám Sándor egy

vefettek ki a méheselek után, a nép kedve a méhészet iránt nem lanyhult. Főnemes, földesur, paraszt és jobbágy versenyeztek a méhtartásban és a bőséges méhlegelők ontották a mézet.

A folyók szabályozása, a mezőgazdasági rendszer változása, de különösen a cukorgyártás feltalálása, a növényi és ásványviasz terjedése ugy a méhészetben, mint a méz keresletében nagy károkat okozott s a XIX-ik század első felében beállott a tespedés, melyet csak a múlt század közepén Dzivczon kora változtatott meg s lesz a méhészet ismét fontos közigazgatási tényező.

Az emberi szervezet részére a méz értékét mint tápszert rövid három szóval állapíthatnók meg: »már megemésztett cukor«.

A méz a méh mézgyomrában már is megemésztődött, nem szorul rá az ember gyomorsavának emésztő hatására, a gyomorba jutva szénhidrátá változik és az emberi szervezetet azonnal hathatósan táplálja és fűti.

A cukor ellenben megvárja a megemésztést.

Ebben rejlik a méz fölénye a cukorral szemben s az orvosi tudomány, felismerve a méz megbecsülendő értékét, — ma a lelkiismeretes orvos a gyomor-, mell- és tüdőbetegnek, a vérérgénynek, vérbajoknak és idegbetegnek egyaránt mézet ajánl és rendel — csupán a cukorbetegnek nem ajánlható a méz.

Amint a méh a harmatcseppben megfürdött nektárt a szűztisztá virág helyéből hosszú szívójával a mézgyomrába szívja és elhelyezi, az ott nyomban megemésztődik, melyhez a méh hangyasavmirigyei is hozzájárulnak, itt kapja a méz hangyasavtartalmát. A méh gyűjtött kincsével lakásába érkező, beömlészi azt a hatszögletes viaszsejtekbe, mely ott megérik és besűrűsödik. Ha ezen sejtek megtelnek, akkor a dajkáló fiatal méhek csoportja azokat rögtön lezárja egy vékony viaszhártával. Ez az érett méz, melyhez a méhészt csak úgy juthat hozzá, ha a lépet kiveszi, lefedelzi késsel vagy villával és körforgóképen kipergetni.

Ez az érett pergetett méz.

Ha ezen érett méz az ember

gyomrába jut, nem szorul többé megemésztésre, azonnal széhidráttá változva az emberi testet táplálja, fűti és konzerválja. Hathatósan hozzájárul a vérképződéshez, higitja a sűrű vért és jótékony hatását érezteti az egész emberi szervezettel. A méz a tiszta növényi gyógyalkatrészek legjavát tartalmazza, sőt a német vegyészeti kisütötte, hogy még rádiumot is.

A beérett és hamisítatlan mézet még a leggyengébb gyomor is meg-

emésztetheti.

A Nyugat ma a mézet már érdeme szerint becsüli. Ott a méz már nem kuriózum, mely csak szent karácsony estéjén a mákos gubával kerül az asztalra, ott a méz ma már a természetes tápszerek királya.

Helyet talál a méz nemcsak a szanatóriumok, penziók és szállodák éttermeiben, de ott van a polgárember reggeli asztalán is, mint egyike a legegészségesebb természetes tápszereknek.

Lencz Géza.

KÖNYVEK

Gjellerup: A zarándok Kámanita

A Buddhizmus iránt az utóbbi évtizedekben épp olyan érdeklődés nyilvánult meg, mint manapság a grafilógia vagy néhány év előtt a pszichoanalízis iránt. Különösen a németeknél divatos a különféle mágiikus tudomány, a kabalisztika, a magnetizmus, az okkultizmus, a spirítizmus és rajongókat vonzó teozófiai irányok. A keresztény metafizika már rég lezoruít erről a térről, a biblia már unalmas és elkopott olvasmány lett és a Jelenések könyvének kívül más nem igen tudja felizgatni a másvilágban, óálló lélekekben meg halálon túli időkben hívó vagy híni akaró képzelőket. A képzelet számára a biblia száraz, unott kenyér lett s az inycnc távoli istenek ambiciójából akarna jóllakni. A megoldást, a kábítószert keresők elzarándokolnak Indiába is, a Majhimanjikajo homályosságába, a páliés szanszkrit irások tarka talányosságába és Buddha tanaiban keresnek feleletet az örökkön fájdalom és választalan kérdésre: mi lesz azután?

A hit épp oly szükségessége az emberi agyvelőnek, mint az étel sója és fűszere a gyomornak. Ezért nem szabad csodálkozunk a vallások, szekták és titkos tudományok népszerűségén. Bizony, elég sokszor megessék, hogy a természettudós titokban leborul a szeplőtlen Szűzanya előtt, holott a szeplőtlen fogantatást élettani lehetetlenségnek tartja, hogy a jó és bölcs orvos kaballáknak a rabja, pedig jól tudja, hogy a szérum hat a différiánál és nem a ráimádkozás. Nem csodálkozhatunk

tehát azon se, hogy némelyek a zavaros, idegen és az európai ember eszmevilágától nagyon is messzeszó buddhizmusban keresnek utat és világosságot.

Gjellerup-nak, a németül író dán írónak ez a regénye népszerűsíteni és tetszetőssé szeretné tenni Buddha vallását és világszemléletét. Kámanita földi és menyei életét beszéli el ráérősen, de többszörösen megszakítva és erre a gerincére aggatja a buddhizmus találgató tanait, az indiai hangulatokat, az idegen tarkaságokat. Jóllehet a szerző nagy felkészültséggel és tudással írja regényét, mégis nagyon megérezni, hogy európai ember írta, aki könyvből, képből ismeri Indiát s akinek éppoly idegen a kezdetleges keleti gondolkodás, mint bármely európernek. Hiányzik az a füledt, forró, furcsa levegő, mely a Mahabarata vagy a Szutrak első sorainál már arcunkba csapódik. És hiányzik a hit, a fanatikus rajongás, mely érdekes és eredeti lüktetést adna a legendának. Kámanita földi élete így sem mondható unalmasnak, de tulvilági sorsa unalmas lesz az úrkuszaságában. Kámanita gyönyöröket és kalandokat kereső életet él egy darabig, amikor egy rablótámadás riasztó rémlire hirtelen zarándokot csinál belőle. Nem illik rá az új szerep, ügyetlen és ostoba lesz, végre egy vad tehén oldalba döfi és Kámanita befejezi földi életét. Most nagyon zavaros és bizonytalan dolgok jönnek: napnyugati paradicsom, misztikus, lenge képek, homályos szimbolumok, közben

kedvese elmondja élettörténetének a felét, azután elhervad az Éden, ikercsillagzat lesz a két szerelmes, az ürben beszélnek, bölcselkednek és unatkoznak, a fények azonban hűlnek, pisllakolnak végül kialszanak, Bráhma elveszti mindenhatóságát, Kámanita csillaga teljesen fénytelen lesz, kivonta magát a Magasztos hatalma alól és e fénytelen lélek most arra az utra tér, mely e szüzi valóság felé vezet.

A probléma nagyon nehéz. Egy nagyon öreg, nagyon távoli és nagyon kezdetleges istent kell rokon-szenvennéssé tenni modern, európai regényalakban. A szerző legtöbb-ször bőkezűen és haszontalanul szórja szét tudását, mint ügyetlen kalóz a kincseit. Máskor a szutrak néhány sorát illusztrálja terjedelmesen, de bizonytalanul. Félénk és nem szereti a nagy lendületet. Hőse és meséje néha kikivánczol a merev, nyomott, ódon keretből, de az óvatos szerző szigorúan tartja magát a szanszkrit irásokhoz. Itt-ott, mint szürke mozaikban, felcsillan egy-egy értékesebb kő, mely hiven, eredetien és érdekesen csillogja vissza a buddhizmus életfel-fogását, de mint egész alkotás elnyújtózkodó meséjével, szaggatott szerkezetével, tétova hősvél, zavaros, ásitó, hideg csillagvilágával nem tartozik a vonzó, érdekes könyvek vagy a kellemes, döbbenetes élmények közé. Nem igen hiszem, hogy valakinek is közelebb kerülne szívéhez, érdeklődéséhez a buddhizmus, ha ezt a legendás regényt végigolvassa.

Gjellerup könnvét Bakfay Ervin fordította le magyarra egy orientalista szeretetével és felkészültségével.

Szenteleky Kornél.

Piknik Szivácon

Szombaton Szivácnak nagy napja volt. A helyi intelligencia elitje, orvosok, tanítók, kereskedők és más lelkes emberek nagyszzerűen összejáratott műsor keretében a Freudfeld-féle vendéglőben pikniket rendeztek. Igazi, jó pikniket már csak Szivácon csinálnak. A pikniken szereplő sziváci zenekar elsőrangú. A műkedvelők gárdája nagy meglepetést okozott annak, aki a szokásos átlag nívójú dilettánsokat várta a pikniken. A műkedvelők lelke és megteremtője dr. Sztankovics Kornél orvos. Az ő érdeme, hogy ma már a legnehezebb magyar darabok előadásával is sikeresen megbirkózik a sziváci műkedvelő tábor.

A piknik várakozáson felül sikerült. A temérdek étel és italtól az asztalok roskadoztak.

A műsort a jól összehangolt piknik induló nyitotta meg. Schmidt József szerző vezetésével. Kalits Juliska monológjával sok tapsot aratott. Nagyon sokat nevettek a Halandzsa című szellemes Karinyth jelenetnek, amelyben Vida József dr. Szász és Varga Ferenc ügyesen és sok rutinnal játszottak. Hettesheimer Erikát másodszer kitapsolták Chanson-jáért, amit szépen énekelt és táncolt. Popovics Milena kedves volt a bucsu a babától című monológban. Mérő Erzsike tehetségesen énekel, hanganyaga bátor és kellemes. Jurg Hans élénk előadó, az aktuális strófákkal, valamint az apatini énekkarral kellemes perceket szerzett a közönségnek. Szász dr. amatőr felvételei találóak voltak és sok tapsot arattak. A Vonósnégyes című darabban Tóth Erzsike, Mérő Erzsike, Ábrahám Rózsi, Vida József, Szász dr., Sztankovics Kornél és Varga Ferenc osztatlan érdeklődésben részesültek. Sztankovics dr. Életem c. kupléját Hans Jurg szent-szibilisen, melegen énekelte.

A programm éjjelig tartott. Utána reggelig tartó tánc következett.

olyan kövér fiút nem tudott eltalálni, mint ő. Tudvalevőleg bátyám Sándor olyan kövér, mint mink ikrek együttvéve, ez attól van, hogy ő egyszerre született egyedül.

Mink kérlek ekkor nagyon sir-tunk és megbeszéltek: minék egyszerre sirni, mert igen kifáradtunk. Tehát tojásfőző homokóránk is van nekünk és ezt behoztuk és abban folyik a homok föl és le, amíg kemény tojás megfő. És aztán be lett osztva a sírás, kérlek előbb én sirtam egy kemény tojással aztán megfordítottuk a homokórát és Bözsi sirt, én addig pihentem, szintén egy kemény tojással, illetve csak annyi ideig, mert tojást nem főztünk, csak beosztottuk, hogy ne kelljen egyszerre sokat sirni; mert nagy a fájdalom, neked nincs bátyád, te ezt nem tudod, egy báty és egy freilein a legnagyobb fájdalom, szegény szivünknek már a végén könnyek se gyöttek, tudod, igazi nagy fájdalom, csupán bögés a sziv mélyéből, mire bejött anyám és kicsuszott a keze. Így kaptunk mink is, én és Bözsi, illetve tényleg én és Bözsi, mert előbb én kaptam, aztán Bözsi, edesem ez mindegy volt, de mégis én kaptam előbb, mert éppen én bögttem, ilyen az élet, éppen pont én voltam az inspekción.

1922 augusztus 4-ikén délután 4 órakor kisasszonyunk freilein kériek szépen még ugyanaznap mint bátyám a revolverrel, ő bement atyám szobájába és agyonlőtte magát egy egész skatulva kodeinnel, mivel atyám köhög és mink is kapunk kö-

deint, ha köhögünk, tehát freilein öngyilkossági halált követett el, megette az összes kodeint, hogy meghaljon, tehát két napig köhögött tőle, úgy, hogy majdnem kigyótt a szeme. De mink ötöt is sajnáltuk, mert igaz szerelem a halál és mink azért szegény agyonlőtt bátyámat Sándort sajnáltuk jobban, tényleg mert revolverrel ölte meg magát és atyám, mint öngyilkos gyermek szülője ismét, már ki se merem írni, csupán kezdőbetűjét, három p-t adott neki, egyet az egyik oldalról, egyet a másik oldalról és egyet megint visszament, az egyik oldalra, — neked nincs bátyád, mit tudod te mily vérszű fájdalom felnőtt bátyt szigorú atya által csattogni hallani, azt hittük meg-reped a szivünk, egymásra borultunk ismét megint a fürdőszobában és úgy zokogtunk, mint két szegény édes testvérek kinek bátyánk oly nagyon szenved és imádjuk őt édes drága szenvedő bátyánkat, mely meghal és ezért a legnagyobb pofonokat kapja és tehát mink együtt szenvedjünk a távol messze fürdőszobában egyetlen imádott bátyánkkal Sándorral és hát fájjon nekünk is, ezért mink sirva szenvedünk. Akkor kérlek csak hogy megtudjuk mink is, mit szenved bátyánk Sándor, adtam én a Bözsinék egy p-t és adott ő nekem egy p-t, csak hogy tudjuk, bátyánk mit szenved és adtam én még egyet Bözsinék, mint pótlás, mert az övé nagyobbra sikerült, mint szenvedés, tehát kvitt voltunk, egyformán kell

szervenadni imádott bátyánkért mint ikrek, de Bözsi belenyugodott, mert így igazságos.

Édes cukor Licikém itt zárom leveleket, mert bár álmosak vagyunk anyám freileint elküldte a háztól, tehát most éheznek és koldul, avagy nem éheznek és nem koldul, mert máshol lelt alkalmazást. És hát bátyám Sándor zokogott és ő boldogtalan mert freilein sirig hü szerelmét elvesztette. — hát oltárhoz sem vezetheti — mivel nem lehet. Mink mint ikrek örök gyászt esküd-tünk ismét megint a fürdőszobában és azóta hordjuk a fekete szalagot a könyökünkön, mint szent barátság és fájdalom, imádott szenvedése sirig hü bátyánknak, szegény, ő freileint még mindig forrón szereti bár a freilein nem ír neki és kacagva vigaszt lel és bátyám nem lel semmit csak mink imádjuk őt, én és Bözsi, illetve Bözsi és én, sirig hü ikrek és összeölelkezünk és sirig zokogunk, ezen szent örök titkun-kat megtartjuk és csak neked irtuk le add sirig hü becsületszavadat, isten bizony nem mondd meg senkinek mig élsz és gyere el csütörtökön, olyan cukor vagy, hogy he vagy véve, te is kapsz egy fekete szalagot a könyöködre, mint szent jel és örök titok, fájdalom, zokogás, imádott bátyánk sirig hü szerelme és testvéri szeretet élet és halál. Könyveim folynak ezen papirotra úgy fáj szivem sirig hü bátyámról. Láthatod reszkető irásom, kaptunk egy új kisasszonyt ugy néz ki mint a Hindenburg billiósor csókol Piri.

Bolyongás régi utcákon

Beckereki emlékek

V.

Három pap elé járulok teljes reverenciával. *Jeszenszky Nándor* a lutheránusoknak merette az első volt a közművelődési egyesület kis könyvtárának az őre. Nyári délutánokon, mikor gözölögtek a kezek és sárga színű táncolt minden, jött velünk át a kis udvaron Jókaiért. Az első nagystilusu álmat, a mesevilágot, a lelki lenyűgöződést nekik köszönöm. Száraz, hidegnek tetsző ember volt, de mélyen érző lélek, aki az apostolok utját járta. Tót nyelvű prédikációiban is magyar maradt.

Csodálatosképpen mi a lutheránusokat csak tótoknak hívtuk, összekevertük a vallást a nyelvvel. És tót volt a szememben *Somlyai* ur is, a sarki fűszeres, akinek hideg volt a bottja és homályos, kedélytelen, mint jó maga. Reszketve kerestem mindig a mosolyt, a kacagást, de *Somlyai* ur soha sem nevetett és jég maradt hites társa, a fűszeresné is. az örökké nagykendőbe bugyolált. Azt hiszem, azért voltak ilyenek, mert nem volt gyerekek s azért szóltak ridegen a más gyerekekhez. Mit beszélhettek ezek ketten otthon, üzletzárás után, ha egyedül maradtak? Mennyi kocsikenőcs fogyott, mennyi gyufa, petróleum és lámpaívég... brr.

Inkább egy Amerika-negyvedbe szálltam, a mosolygós *Schlesinger* bácsihoz, aki fűszeres izü cukrot árult s ravasz bombonokat kínált, amiken Mauritius-bélyeg szerénydögök voltak. Jaj, Istenem, hová kedett. Visszamosolyogtunk rá, bollett a világból a mosolygás!

A másik pap *Szalay József*, a református, igazgatója, miije, volt a Magyar Olvasókörnek, ahol *Schmidt* suszter ur politizált közveszélyes módon és legyőzhetetlen fölényvel azon az alapon, hogy a bátyja államtitkár. *Smidt* urat nem lehetett elviselni, ellenben az olvasóköri kedélyes kis felolvasó estéket rendezett, többnyire *Szalay* tiszteletes ur igyekezett a pódiumra és széles vonalú nyájasságával csevegett mindenféleről. En pedig, mint diák, lopva hallgattam. Nem tudom, mit mondt, minden mellékes volt amellet, hogy jelen lehettem. Két dolog azonban harminc évi távlatban is él bennem. Valami nagyon jó izü történetet mesélhettem el, mert állandó volt a kacaj egy vers refrenjén:

Tisztelem a csizmadia céhet... Ugy félttem akkor, hogy a *Schmidt* urra céloz, azért nevetnek az emberek. A másik története komoly volt s ezzel végződött:

— Ebből pedig az a tanulság, hogy senki se fürödjék hideg vízben. Miért? — sose tudtam meg, de ha hideg vízhez érek, ma is *Szalay* tiszteletes jut az eszembe.

A harmadik pap *Klein Mór dr.* Főrabbi, aki — úgy rémlik — csak erőltette magára a komolyságot, mert alapjában tréfakedvelő, kedélyes ember volt. Mindent tudott, mindenhez értett, napi életrendje az óraműnél is pontosabb. Az ünnepi beszédeit az egész város elment meghallgatni. Akkor még nem mondták egyes emberekre a guny, a lesajnálás száz nüanszával: Te zsidó... Igaz is, valamire való uri család, keresztény, a zsidó hitközség elemi iskolájába járatta a gyereket, ahol *Bányai Jakab* tanított. A magyar *Pestalozzi*. És *Fischer* ur is volt valaki, mellékesen a *Pester Lloyd* beckereki levelezője volt a »Provincz» rovatban. Őt krajcárt kapott egy sorért.

Retenetes, hogy mennyire vissza- csek én itt minden türelemmel. Ma nem volna elegendő egy vastag

ga, is belátom, de bocsássanak meg, könyv sem felsorolására mindennek, amit végig élek egy éjszaka a régi utcákon. Nyüzsgöve jönnek az emberek, *Pollák* Viktor derült jókedve, minden után való érdeklődése leköt; *Krisztián* János ott sétál a városháza körül, mintha ellenőrző szemlét tartana, hogy rendben van-e minden, mikor válik szükségessé az ő közbelépése; a hajdani granicsár-tisztek hermonika-nadrágban sétálnak, hosszú bajuszuk kipedert, kezükben sétatálcá, a végén *Wernli*-hüvellyel, — ámbár ők inkább a Plank-keretet kultiválják; tolókosiban viszik évtizedek óta *Kozarew* kapitányt, a boszniai háboru áldozatát, általában rengeteg a nyugdíjazott hős és mindegyik legfőbb kapitány, pedig nagy-gyerekes, idős urak. (A legutóbbi időben jobb volt az előmenetel, gyerekcimboráim között néhány elmaradt ezredes van, a java generális.)

Mondjam-e, hogy meghatottan ölelem szívemre első szerkesztőmet, apám után apámat: *Brájer* Lajost és *Mayer* Rezsőt, az »áldozatkész kiadó», akik ifjúkori gyengéimet prezentbe nyomatták ki, hogy *Menczer* Poldi bácsi kecses egyénisége, nagy lelki kulturája, a lelkemhez nőtt, hogy ma is lesem a temesvári vásár idejét, vajjon ott van-e a finom lovakat kereső *Perisics* Zoltán, meg *Filkovics* Boldizsár, az örökifju Ma-

yer Aurél árul-e el bizalmas titkokat harsogó kiabálással s *Plechl* Szilárd vármegeyi fődoktor bécsi megnyugtató egyénisége melyik szegény, dobogó szívű angyalt csillapítja le a másvilágon?

Talán egyszer megvárom valamennyijüket, most visszaélttem a vendégszeretettel, egyébként is sietnem kell haza, mert virrad a téli hajnal s a kakasok már rázzák tollukat a fészkerben, mindjárt kukorikolnak.

— *Viktorka*, ne legyen holnap már a kora reggeli órákban, tudniillik délelőtt tizkor, tulszigoru, farszto volt az utam, mire megjöttem, kialudt a cserépkályhám tüze, mégis fölmelegedtem, mert a falakról mindenünnen a kis lányom komoly arca tekintett rám, — talán szemrehányással is, amiért olyan könnyelmű apja van. Mire aztán lehajtott fővel az ágyamig jutottam, ott megint a gyerekekkel találkoztam: Első áldozás képén összetett kezekkel imádkozik. Érzem, hogy értem.

Kinek mi köze mindehhez? Csakugyan, lehet benne valami. Passziózás az ilyen irás annak, aki a simmi problémáin tűnődik, ugyanazért biztos vagyok benne, hogy inkább a huszártisztekről szóló novellákat kereste, amelyekben grófnők veszik magukra egymásután az igéző pongyoláikat. De ma az egyszer én is fényűző voltam s tudom, hogy velem dobogott a szive régi, kedves, jó barátunknak, *Borsódi* Lajosnak. Hát csak azért is neki irtam az egész-

Bob.

KÖZGAZDASÁG

A Narodna Banka évi közgyűlése. Beogradi jelentés szerint a Narodna Banka részvényesei március 4-én tartják rendes évi közgyűlésüket.

Február 15-én lesz a Délivasut római konferenciája. Rómából jelentik: Február 15-én nemzetközi konferencia ül össze a Palazzo Chigi épületében, amely a Délivasut különféle országokban fekvő vonalait fogja egységesíteni.

Romániában felmentették az idegenek bankbetétjeit. Bukarestből jelentik: A román kormány fölmentette az idegen állampolgárok bankbetétjeit és takarékpénztári betétjeit, amelyek fölött ezentul szabadon rendelkezhetnek a romániai pénzintézetekkel. Az idegen letéteket körülbelül négy milliárd leire becsülik. Ez a rendelkezés csak fokozatosan fog érvénybe lépni, nehogy a külföldiek egyszerre vonják el ezt az óriási összeget a bankoktól.

Mennyi lesz az osztalék? Február közepe táján más években már készzen állt a bankok mérlege és a részvényesek boldogan készülődtek a kuponokat levágnatni. Az idén kéznek a mérlegek. A bankok legnagyobb része még nem tudja, hogy a múlt évi haszonból mennyi osztalékot juttat a részvényesek számára. A kormány adópolitikája olyan, hogy a részvénytársaságok nyereségük nagyobb részét kénytelenek adóba lefizetni s így még azok a vállalatok sem fizethetnek nagyobb osztalékot, amelyeknek jó üzleti évük volt. A pénz elértéktelenedésével növekszik ugyan a részvények belértéke de nem nő az osztalék. A szegény részvényes alig egy-két koronával kap többet, mint tavaly, noha az egy korona, vagy az egy dinár még tavaly ilyenkor is jóval többet ért, mint az idén.

Hajózási részvény, mint hadikárpótlás. Beogradból jelentik: Ma a közlekedési minisztériumban tanácskozás volt a hajózási szindikátus ügyében. A megjelent szakértőknek az volt az álláspontjuk, hogy az ugynevezett szerb hajózási tár-

saságot likvidálni kell s helyettes részvénytársaságot kell alapítani, amelyben a részvények felét a kormány tartsa meg. Felmerült az a terv is, hogy a rokkantaknak s azoknak, akiknek hadikárpótlásra van igényük, kártalanítás fejében ilyen hajózási részvényeket adjanak.

Személyszállító autók a posta szolgálatában. A németek a franciáknak és a belgáknak nem fizetik ugyan a jóvátételt, de az S. H. S. királyság részére pontosan szállita jóvátételi számlára. Legujabban három hatalmas személyszállító autó érkezett Beogradba. Az autók teljesen modernek, több ülőhely van bennök, villannyal vannak világítva. A három autót a postaigazgatásnak adták, amely a dalmáciai postaforgalomba használja azokat. E hó folyamán még 37 ilyen autó érkezik Berlinből. Ebben az évben a németek 600 autót kötelesek adni jóvátétel fejében az S. H. S. királyságnak.

Műszaki vállalat áthelyezés. Tisztelettel van szerencsém nagybecsű üzletfeleimet értesíteni, hogy vállalatomat f. év február 1-től Örmény-ucca, az új Gerich-féle házba helyeztem át. *Fuchs József* egészségügyi berendezések, műszaki vállalata, *Novisad*.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépség-ápolás, arcbőrhamlasztás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkenőcsök stb. 2804

— Orvosi rendelő bőr és nemi betegek részére d. e. 9—1/211. d. u. 3—6-ig. (Salvarzan oltások vérba-josoknak) csecsemő és gyermekbetegeknek délelőtt 9—1/211-ig. **Dr. Kosztolányi Subotica. VI. Vilsonova 34.**

SAKK

Rovatvezető: *Maróczy Géza*

55. számú főldadvány.

Adcock F. R.-től.

Sötét: Kc4; Bc8; Fc5; gy: a4 a5 c7 és d3 (1).

Világos: Kc4 Vg7; Bb1 és f4; gy: a2 és a6 (6).

Matt három lépésben.

55. számú játszma.

Játszották a hastingsi versenyen 1923 január 2-án.

Világos:	Sötét:
Siegheim	Norman
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	Hg8—f6
3. c2—c4	e7—e6

Ujabbán c7—c6 mellett törnek lándzsát az elméleti kutatók.

4. Hb1—c3	Ff8—e7
5. Fc1—g5	elsáncol
6. e2—e3	Hb8—d7

Véleményünk szerint e helyen a leghe-lyesebb tisztázni a helyzete s 6... Hf6—e4!-et játszani, az elmélet által világosra előnyösnek mondott változat: 7. Fg5×e7, Vd8×e7, 8. c4×d5, Hc4×c3, 9. b2×c3, e6×d5; 10. Vd1—b3, Bf8—d8! 11. c3—c4 után sötét a leghelyesebben 11... Hb8—c6!-tal válaszolhat s legalább is egyenlő játékot ér el.

7. Ba1—c1	c7—c6
8. Vd1—c2	Bf8—e8
9. Ff1—d3

Sötét előbb-utóbb kénytelen útna a c4 gyalogost, jobb volt tehát a futófejlődéssel egyelőre várni s például 9. h2—h3!-at huzni, amivel egyuttal c4—c5 is fenyeget, mert az ellenjáték e6—e5-tel akadályozva van (e6—e5, 11. d4×e5 után a sötét huszár nem léphet 94-re), ha azután ezt a fenyegetést elkerülendő sötét úti a »c4«-et, világos teljesen azonos állást ér el azzal a különbözettel, hogy bástyagyalogosa már h3-on áll s így a sötét vezérfutárt szűkebb térre szorítja.

9.	d5×c4
10. Fd3×c4	Hf6—d5
11. Fg5×e7	Vd8×e7
12. elsáncol	Hd5×c3
13. Vc2×c3

Számításba jönne a gyaloggal való ütés.

13.	e6—e5
14. d4×e5

A gyalogcsere megkönnyíti sötét játékát s lehetővé teszi a vezérszárny gyalog-tulsulyt. Sokkal helyesebb volna 14. Bf1—e1 s föntartani a nyomást a fejlődés akadályozásával.

14.	Hd7×e5
15. Hf3×e5	Vc7×c5
16. Bf1—d1

A vezércsere sem jobb, sötét a vezérszárny tulsulya miatt előnyben van.

16.	Vc5×c3
17. Bc1×c3	Kg8—f8!
18. f2—f3	Kf8—e7
19. Bc3—d3	Ba8—b8

Sötét igen ügyesen manőverez s vezérbástyáját szellemesen hozza játékba.

20. Kg1—f2	b7—b5
21. Fc4—b3	c6—c5

A gyalogtöbblet kezd érvényesülni.

22. Bd3—d2	c5—c4
23. Fb3—c2	Bb8—b6
24. Fc2—e4	Fc8—e6
25. Fe4—d5	Be8—d8
26. Fd5×e6	Bd8×d2+
27. Bd1×d2	Ke7×e6
28. e3—e4	Bb6—d6

Kikényszeríti a bástyacserét vagy a nyitott vonal uralmát.

29. Kf2—e3

Jobb volt elkerülni a cserét, mert a gyalogsvégjáték veszve van.

29.	Bd6×d2
30. Ke3×d2	Ke6—d6
31. f3—f4	h7—h5
32. g2—g3	g7—g6
33. h2—h3	a7—a5
34. g3—g4

Világos nagyon rosszul áll, a tett lépés azonban siettetti a veszést.

34.	h5×g4
35. h3×g4	g6—g5!

A döntő lépés.

36. Kd2—e3	g4×f4+
------------	--------

- 37. Ke3xf4 b5-b4
- 38. e4-e5+ Kd6-d5
- 39. g4-g5 a5-a4
- 40. e5-e6 Kd5xe6
- 41. Kf4-e4 c4-c3
- 42. Ke4-d3 c3xb2
- 43. Kd3xc2 a4-a3

Világos földta. Egyszerű sima menetű játszma, melyben sötét Steinitz elméletének helyességét mesteri tőkéllyel mutatta be.

SAKKHIREK

Karlsbadban ez év április 27-én kezdődik a nemzetközi mesterverseny és tart május 22-ig. A versenyt 16 résztvevőre tervezik, versenjdíjakra 32 ezer cseh koronát szántak, mely a Tietz-szisztem szerint kerül fösztásra. A versenyzők utazási és ellátási költséget is kapnak. Valószínű résztvevők: Aljechin, Bogoljubov, Rubinstein, Tartakover, Grünfeld, Wolf, Maróczy, dr. Tarasch, Teichmann, Sir G. Thomas, Yates, Auerbach, a többiek még bizonytalanok, számitanak dr. Lasker, Marshall, Bernstein, Vidmar vagy Janowsky részvételére is.

Haagában augusztus hónapban lesz a sakkör ötven éves fönnállásának emlékére tervezett mesterverseny, itt nyolc külföldi mester játszik nyolc hollandi mester ellen. Négy díj a külföldi mesterek részére és négy a holland mesterek részére.

Rovatvezetőnk a hastingsi sakkörtől meghívást kapott s mint a kör mestere Hastingsban tartózkodik. Hetenkinti előadásával nagyban hozzájárul a klubélet élénkítéséhez s elméleti oktatása fejleszti a tagok sakk tudását, úgy hogy előreláthatólag a vidéki bajnokságot ebben az évben »Sussex» szerzi meg.

Réti Angliában tartózkodik s táblánküli mutatóványokat ad. Eddig három ily mutatóványában, összesen 36 parti közül, csak egyet vesztett s 23-at nyert.

Liverpoolban angol nemzeti versenyt rendeznek husvétkor, amelyen Sir G. Thomas, Yates, Drewitt, Spencer, Mackenzie, Wahluch, Maróczy és esetleg Mieses játszanak.

Ez év októberében a hastingsi sakkör a távalyi versenyhez hasonló nemzetközi versenyt rendez, amelyre 6-8 külföldi mestert hív meg.

Szerkesztői üzenetek

G. A. Padej. A novisadi tőzsde árait, mint általában a tőzsdékurzusokat, igyekszünk legpontosabban közölni. Tőzvedések — minthogy a kurzusokat telefonon kapjuk — előfordulnak. Igyekszünk azonban a lap e fontos részére fokozott figyelmet fordítani.

Hü olvasó, Subotica. Kedvünk és izlésünk ellenére való volt a polémia. A provokálás azonban oly súlyos volt, hogy nem hagyhattuk szó nélkül.

K. Mirkó, Kragujevac. Próbáljanak egy amerikai közjegyzőhöz fordulni vagy Kiss Emil bankházához Newyorkban.

Kérlek szépen (vers). Pancsova szelencéje (novella) nem közölhető.

B. Ilonka. Latin eredetű szó. Helyesen így választandó el: po-sta-le.

Egy olvasó. 1. Legpraktikusabb, ha a kívánt könyveket valamelyik könyvtérjesztő vállalat utján rendel meg. (Athinaeum, Subotica, Alexandrova-utca 5. Kurir, Subotica, Vilsonova-utca). 2. Pénzt nem szabad borítékban küldeni, küldhet azonban postabélyeget. 3. Zsebnaptáraink teljesen kifogytak.

Sz. F. Malihgyes. Schermann Rudolf címe: Wien, Weisbergerstrasse 37. Mi több levelet irtunk címére, választ nem kaptunk. Valószínűleg nincs Bécsben.

E. Ilonka. Subotica. Értjük és méltányoljuk felháborodását. Hisszük, hogy a sérelmes intézkedést rövidesen vissza is vonják.

S. A. Topola. Privátlevelben válaszolunk.

Csipek. Talán legmegfelelőbb volna Suboticán vagy Somborban, esetleg Beogradban kiállítani. Ha csakugyan

olyan értékes, meg lehetne próbálni az udvarnak felajánlani.

H. H. Sándor. Sombor. Versei — egyelőre — nem ütök meg azt a mértéket, amit a nyilvánosságra hozás föltétlen megkövetel. Banalitások szentimentális pózok — kevés lendülettel; ezek a kritikai megjegyzéseink verseire, amelyekkel — higye — nem lehet »nagyobb arányú irodalmi működést kifejteni».

Orvos-munkatársunk üzenetei

Gy. H. A kiütéses tifusznak a tifushoz semmi köze sincs. Ez tulajdonképpen a háboru és a háboru utáni nyomor betegsége. Nem is olyan nagyon régen még azt hitték az orvosok, hogy a betegséget a beteg váladéka, nyála, izadtsága terjeszti. Ujabb minden kétséget kizáróan kimutatták, hogy a kiütéses tifuszt helyesebben: a »kiütéses láz» betegséget kizárólag a ruhatetvek viszik egyik emberről a másikra. E baj bizonyos rokonságot mutat a visszatérő lázzal (recurrens) és a maláriával. Az előbbi a poloskák, az utóbbit pedig bizonyos szunyogfajták (moszkitok) oltják át a betegről az egészséges ember véérébe. A flekctifus ismeretlen kórokozója ezek szerint nem lehet más, mint egy — még fel nem fedezett — spirocheta. A kiütéses tifusz főszezonja: a tél. Különösen alkalmasok a betegség terjesztésére a téli hónapok zsúfolt, piszkos tömeglakásai. Itt nálunk nem kell tartanunk a járványtól, mert a külfölddel megnehezített vasúti közlekedés és az ezzel járó izoláció, a legjobb védekezés e járvány ellen. A jövő króniká-sai bizonyára meg fogják állapítani, hogy a világháboru után lenvegető világ-epidemiától éppen az a bizonyos lehetetlen vízum-szerzés mentette meg a népeket.

Vita. E fölött nem lehet vitatkozni. A cukorbetegnek igenis szabad bizonyos — nem nagy cukortartalmu — gyümölcsöket fogyasztani. Így első helyen megengedhető a savankás korai narancs, a barack, a meggy, ribizke, savankás szilva, piszke, földi eper málna. Főzéskor a gyümölcs sokat veszít cukortartalmából! A kompótot szaccharinnal édesítse. Izesítőül adjon hozzá szegfűszeget, vanillát vagy fahéjat. Magas cukortartalmu gyümölcsök (tehát nem cukorbetegnek való): a cseresznye, szőlő, az édes körte, szilva és alma.

A. B. 100. 1. E kérdéssel a Bácsme gyei Napló mult évi november 12-iki számában orvosi üzeneteink között, részletesen foglalkoztunk. 2. A műtéti beavatkozás éppenséggel nem veszélyes. 3. Hogy hány évre terjed ki a hatás? Erre a kérdésre a válasszal adószak maradunk, mert még magunk se tudjuk.

L. Lajos. Pálcs. Teljes névalírást kérünk. Elfelejtett válaszbélyeget mellékelni.

Asszony. E kérdésre vonatkozólag megvizsgálhatjuk, hogy a férfiaknál is meg van a klimaktérium, azzal a különbséggel, hogy míg az asszony a klimax után is asszony marad, addig a férfi a klimaktérium beköszöntése után — rendszerint hirtelen — megszűnik férfinnak lenni. Végeredményben tehát az asszony nem veszít semmit, a férfi pedig elveszt — mindent.

H. M. 1. Levelét a Bácsme gyei Napló szerkesztőségéhez címezze és a borítékra feltűnő betűkkel írja ezt a szót: orvos-munkatárs. 2. A kérdésekre díjtalanul válaszolunk.

N. Becej. 24. Ha a laboratórium vizsgálát eredménye Wassermann negykeresztes, pozitív, ez még nem azt jelenti, hogy a »laboratórium előszobájában Frommerjével szíven löjje magát»... hanem igenis azt, hogy megfelelő szakorvosi kezelés alá vesse magát, de minél előbb. A baj minden bizonnyal kezelhető. Óva intjük a kuruzsló szerektől!

Fogadás. Egyikük se találta el. A moziban látott bélpoklos betegsége az orvosok lepra néven ismerik. Ez egy fertőző trópusi betegség, okozója a lepra-bacillus. E betegsége jellemzők: a kézfejen megjelenő lepracsomók, izomsorvadás, érzési kiesési tünetek stb. A »bélpoklos« elnevezés a bibliában és a régi, középkori krónikákban található meg, ma már nem használatos.

K. E. Čerević. Küldjön be válaszbélyeget és megkapja a kívánt recepteket.

Subotica 17. Az előbbi üzenet magának is szól.

K. N.-né. 1. Nem szabad sablonhoz tartania magát. Igyekezzék vérszegény, étványtalan gyermekének változatos kosztot nyújtani és az ételeket a gyermek szeszélyének megfelelően izletesen, pikánsan készítse el. Megengedhető a savanyu uborka, ecetes vörös cékla, répa, mustár, retek, szardella, szardínia és egy kis jó édes fehér bor fogyasztása is. 2. Vastartalmu ételek első sorban a spenót, aztán a spárga, káposzta, a lenese, alma, cseresznye, sárgarépa stb.

B. E. Mokrin. E rovatnak nem az a célja, hogy a távolba »gyógykezeléseket« végezzünk — pláne honorárium ellenében, mint ahogy azt ön elképzei, — hanem hogy kétséges esetekben tanácsokkal szolgáljunk és közben könnyű, népszerű modorban ismereteket terjesztünk, szóval: tanítsunk.

H. Csurog. — A. K. Mohol. — V. J. né. Belacrkva, levélben válaszoltunk.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kiviteiben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9-12 és d. u. 2-5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (volt Reicil-palota). Telefon 4-52.

Fűzőpótló
Különlegességek készülnék
SCHÄFFER MARGIT
szakképzett fűzőkészítőnél
KARADŽIĆEVA ULICA 7.
(Bárany szálló melletti utc)
Videki megrendeléseket a szusz és csipőbőség beküldése után postán eszüközöl.

Dr. Mezey István orvosi rendelőjét megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nemi betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8-11. és d. u. 3-5-ig. Subotica, Cara Dušana-ut. 6. (Vass. Adámmal szemben.) Telefon: 695.

**Az ésszerű tőkekamatoztatás legujabb módja!
15%-os és magasabb kamatoztatás.**

Külön elv alapján felvesszünk szolid résztvevőket vállalatainkhoz 50.000 dinárnál nagyobb összeggel. Kisebb betétek egyáltalán nem fogadtatnak el. A betétesek ténylegesen részt vesznek a vállalatokban, Külön osztalék alapján a résztvevőknek

évi minimális 15%-ot garantálunk.
A betétekért és osztalékért teljes szavatosságot vállalunk, amely mindennemű bankgaranciával egyenértékű. 688

A betétek felmondhatók.
A betéteseknek és érdekelteknek a legmesszebbmenő titoktartást biztosítjuk. Szóbeli- és írásbeli felvilágosítással készséggel szolgálunk

BRAČA JANEKOVIĆ fakereskedelmi és gőzfűrészt r. t.
Zagreb, Kukovičeva ulica 3. Alapítva 1911. évben.
Az érdeklődőknek elsőrendű be- és külföldi referenciák állnak rendelkezésre

KIVITELKÖZVETITÉS
Nakupovalna Zadruga (Beszerzési Szövetkezet)
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 33.

mint a
Deutsche Viehverkehrsgesellschaft
für Böhmen, prágai cég képviselője átvesz bizományi elárusításra Prágában minden mennyiségű vágómarhát, sertést, mindennemű egyéb állatot és az egyes küldeményekre
a prágai eladási árak 50%-át előlegezi.

Táviratcim: Nakupovalna Ljubljana.

Int. Telefon 366, 13, 223.

Érez-e fájdalmakat arcában? Egész testében?
Használjon Elsa-Fluidot!
Szüksége van jól evő, erősítő bedürzsülésre?
Használjon Elsa-Fluidot!
Mi kínozza? Fejfájás? Fogfájás? Szaggatás?
Használjon Elsa-Fluidot!
Akarja-e a legjobbat a fogak, bőr, fejápolására?
Használjon Elsa-Fluidot!
Tulságosan érzékeny a hideg levegő iránt?
Használjon Elsa-Fluidot!
Akar-e fájdalomcsillapító és kozmetikus házi-szert?
Használjon Elsa-Fluidot!

A valódi Feller-féle
ELSA-FLUID
sokkal erősebb, kiadósabb és hatásosabb, mint a sósborszesz. Néhány csepp gyakran elegendő, hogy Ön is kijelentsse:

„Ez a legjobb, amit valaha használtam!”

Keresse az Elsa-Fluidot az összes idevágó üzletekben, de kerje csak a valódi Elsa-Fluidot Feller gyógyszerzéstől. Ha közvetlenül rendel, úgy csomagó ással és portóval együtt előfizetés vagy utányt mellett alábbi árak iránnyadók:

3 dupla vagy	1 speciális üveg	24 dinár
12 „ „	4 „ „	84 „
24 „ „	8 „ „	146 „
36 „ „	12 „ „	208 „

Ezekhez az árakhoz ezidőszent 5 százalék pótdíjat kell számítani. A leveleket így kell címezni:

FELLER V. JENŐ gyógyszerész,
Stubica donja Centrale 185. sz.
(Hrvatska.)

Fogorvosok, kik saját laboratóriummal nem rendelkeznek, kérjenek árjegyzéket Reinitz i Berger zubotehnički laboratorij Osiijek I. Desatičina ulica 11.

A Vajdaság kereskedelme és ipara XI. Pancsevo

Pancsevői Gőzmalom R. T.

Igazgatója Alfandari Izrael. A malom 1920 februárban teljesen leégett, de 1921-ben újraépítették s jelenleg a legmodernebb felszerelésű malma Jugoszláviának. Örlőképesége napi öt vaggon. A malomnak saját villamos dinamoja van, mely a világítást szolgáltatja s külön 40 lóerős gép tartalék a villamos dinamo hajtására. A szivattyú részére szintén 40 lóerős gőzgép, amelyet csak tűz esetén használnak. A lakatosműhely gépeinek hajtására külön gőzgép van. A gőzerőfejlesztésre négy Kornwald gőzkazán van. A gépház Paragi István főgépész vezetése alatt áll. A malom technikai üzemét pedig Kiefer Károly főmolnár vezeti.

A földszinten vannak elhelyezve a koptatók. Egész sor transzmisszió közvetíti az erőt a koptatókhoz, innen az első emeletre visz az ut egy tüntemes lépcsőházon keresztül, mely tűz esetében feltűntlen biztonságot nyújt az összes munkások számára. Hatalmas hydrantok vannak beszerelve, amelyek a hozzácsatolt csöveken keresztül szelvényhosszában az egész malom belsejét vizsgáló képesek elborítani. Az első emeleten vannak a székek, a második emeleten vannak a sikszitárok leveleztető csőhálózat és szállító-csigák elhelyezve. A harmadik emeleten vannak a siksziták, a daratisztítógépek és a tengeri csírátlanító-gépek.

A negyedik emelet az utolsó stációja a malomrésznek ahol a már kész lisztet elmeszen szerkesztett gépek ontják a zsákokba.

A kész lisztet csigáson szállítja egyenesen a malomba bevezetett vasúti vágányon álló vagonokba. Ezenkívül fontos része a malomnak a kukoricaszárító és koptató.

Ugyancsak a malomban van a 36 vagon befogadó képességű úgynevezett »Silo«. A telepet a raktárak egész tömege egészíti ki, melyekben részben a nyers és őrlésre váró gabonaműek, részben a kész lisztkészítmények vannak felhalmozva.

Weifert I. M. sörgyára.

A Vajdaság egyik legjelentékenyebb ipartelepe. 1842-ben Weifert Ignác a régi rendszerű gyárat átvette rokonaitól és gőzre rendezte be. 1912-ben Weifert Ignác halála után Gransberg Adolf vette át a gyár vezetését és a legmodernebb felszereléssel látta el s még 1921-ben is modernizálták, úgy hogy ma a jugoszláviai sörgyárak között a legelső helyet foglalja el. 1908-ban a nemzetközi élelmiszer és konyhaművészeti kiállításon aranyéremmel tüntették ki kitűnő minőségű sörgyártmányaiért. 1906-ban a pancsevői iparkiállításán nyert aranyéremet.

A gyár 150 munkást foglalkoztat. Évi 40.000 hl. különös kedveltségnek örvendő kitűnő sör gyárt, amelyet az egész országban ismernek és kedvelnek.

A gyárnak saját szénbányája van Kostolaczon, ahonnan kitűnő minőségű barna szénét bányásznak. Jéggyára naponta egy vagon jeget gyárt.

A gyárral-kapcsolatos a Weber Péter által vezetett közkedvelt vendéglő.

Pancsevői Kereskedelmi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

Az intézet alapított 29 év előtt. Részvénytőkéje 4.000.000 korona. Tartalékai 1.550.000 korona. Foglalkozik mindennemű bankügylettel és finanszírozó gyár- és kereskedelmi vállalatokkal. Érdeklődésében van a Banka i Stediona za Primorje d. d. Sušak, cégtársa az Első Pancsevői Gőztélagyár Neu Frigyes Károly és Társának és a David Deutsch és Társai bórnyagykereskedő cégnek. Az igazgatóság tagjai: elnök dr. Vasilije I. Jovanović ügyvéd Beograd, alelnök Ulmér József ármentesítőtársulati igazgató-főmérnök; tagok: Tomo G. Stipanović, a Banka és Stediona za Primorje d. d. Sušak igazgatója, a Jadranska Banka Beograd alelnöke, Milan Kremsir nagykereskedő, Fiume, Dušan Vilhar nagybirtokos és kereskedő Sušak, Emil Deutsch vezérigazgató, Nikola K. Jokovic állami biztos Pancsevo, Ivan Stefanović, a Stefanović testvérek cég cégtársa, Oskar Fischgrund, a Fischgrund cég tulajdonosa; felügyelő bizottság tagjai: Garai Jenő, a veika kikindal gőzmalom rt. vezérképviselője Djura Milutinović, a »Napredak« cég cégtársa, Mata J. Miletić, a Banka és Stediona za Primorje d. d. Sušak igazgatója és Bonifacije

Stefanović, a Banka és Stediona za Primorje d. d. főkönyvelője.

M. Parcsetics fűszer- és gyarmatárnyagykereskedés.

Ha az idegen Pancsevón végigmegy és a Vojvoda Mišić uccába ér, egy szürke, hatalmas épületömböt lát melynek ablakai hatalmas vasráccsal vannak ellátva. Így kívülről nézve nem gondolja senki, hogy belül egy nagy cég fejt ki olyan működést, mely őt az egész Vajdaságban közismertté tette. A Parcsetics M. cég fűszer-, gyarmatár- és déligyümölcsnagykereskedése van itt elhelyezve. A cég jelenlegi tulajdonosa fia a cég megalapítójának, Parcsetics András. Azok közül a modern kereskedők közül való, akik már új utakon járnak. Nagystílűség és komoly kereskedői szellem jellemzik működését, mellyel céget napról-napra jobban fejleszti. Személyzete válogatott, szakképzett. Áruát mind direkt első kézből szerzi be, ami módot nyújt arra, hogy mindenkivel szemben versenyképes legyen. A kiszolgálás figyelmes és pontos.

Napredak könyvkereskedés és könyvnyomda.

Alapított 1872 Tulajdonosai Katsura Emil és Milutinovic György. A könyvkereskedés a legjobban berendezett ilyen mű üzlet. Az iskolakönyvektől a tudományos szakkönyvekig, a kis népies elbeszélésektől a válogatott klasszikusokig mindent lehet kapni.

A könyvnyomda külön épületben van elhelyezve. A nyomda berendezése a legmodernebbnek mondható. Villanytelep tudvalegőleg nincs a városban, így az üzemet benzinmotor hajtja úgy azonban, hogy egyuttal a világításához szükséges villanyáramot is szolgáltatja és ezáltal az egész nyomda villannyal van világítva. Két helyilapot is állítanak elő, a »Pancsevo«-ot és a »Banatski Radikal«-t. Itt készül a »Misao«, a legjobb beográdi irodalmi lap.

A nyomdával összeköttetésben könyvkötészet is van, ahol a legszakosabbak készülnek minden e szakmába vágó munkálatok.

Pancsoval Hitefbank rt. — Pancsevačka Credita Banka d. d.

Az ország egyik legrégebb intézete. Alaptőkéje 1.500.000 dinár. Vezérigazgatója Milutinovic Szima. A bank tulajdonosa az ország egyik legnagyobb keményítőgyárának, a jabukai (torontálalmási) keményítőgyárnak. A bank maga bank- és áruüzletekkel foglalkozik. A keményítőgyár által termelt Vojvodina gyári védjegye keményítő minőség tekintetében a legjobb az országban és külföldön is előnyösen ismert, már majdnem teljesen kiszorította a kurica-keményítője a rizskeményítőt.

Prometno d. d. szállítási és bizományi üzlet, butorraktár és bórnyagykereskedés.

A cég, amelynek szolid és szakavatott vezetése közismert, bonyolítja le úgy a dunai mint a vasúti transzportgalomban felmerülő vámolásokat, speციоiákat a Bánát, Szlavónia, Moldva és Oszterbia közt. Hét fogatja, három termes butorszállító-koecija van. Pancsevón az egyetlen szállítócég, foglalkozik beraktározással és áruüzletekkel. Butoráruháza gazdag és jóhírű.

Versecen az ott előnyösen ismert Fránki & Co. céggel bórnyagot tart fent. A cég öt év óta áll fenn, de vezetői régi és közismert torontáli család tagjai s ennek köszönhető hogy e rövid fennállás alatt is számottevő tényező lett az új részvénytársaság a bánáti piacon.

S. Frisch rőfősarukereskedése.

Az üzlet az utóbbi évek alatt nagy lendületet vett. Olcsó áráival a környéken levő kisebb kereskedők számára, akik eddig Budapestre és Bécsbe jártak vásárolni, feleslegessé teszi a kiutazást, mert raktára olyan jól van felszerelve hogy minden igényt kielégít.

Neuhaus József zsák- és zsinagkereskedése.

Pancsevo környéki gazdák és iparvállalatok előnyösen ismert szállítója. Raktáron tart és előnyösen külföldi összeköttetésével révén a legolcsóbb áron a legmegfelelőbb minőségben szállít ló-pokrőcokat tüzelő- és kerti-tömlőket, gabonás, lisztes, szalma, gyapjuszákokat, roletta anyagokat, spárgát, zsinagot kötelet, hevedereket.

Pancsoval Népbank

Főleg pancsevői és környékbeli polgárok tőkéjéből alakult 1869-ben. Az alapítók között első helyet foglalt el a Narodna Banka kormányzójának édes atyja, Weifert, ki a Weifert sörgyárat is alapította. Jelenlegi alaptőkéje két és fél millió dinár. Az intézet elnökgazgatója Graff János Pál, ügyvezető igazgató Weisz Vilmos, kiknek zseniális pénzügyi tudásuk az intézetet Jugoszlávia egyik legjelentősebb intézetévé tette. Az intézet több fiókkal rendelkezik. Így fiókjai vannak: Novo Selo, Alibunár, Karlsdorf, Debeljácsa, Padina, Kovacsica, Uzdin községekben. Foglalkozik a bankszakma minden ágával.

Debeljácsán bór-, sör- és szesznyagykereskedése, épület- és tüzfiraktrára van. Ugyancsak tulajdonosa a Bivald és Társa-féle vaskereskedésnek.

Közraktáral 300 vagon befogadó-képességűek, melyekben nagycbára gabonaműeket tárolnak.

Nikolics Péter utódlal cég divatáruháza és díszműárúüzlet.

A cég hatvan évvel ezelőtt, 1863-ban, alakult s azóta a bánáti piacon mindig megtartotta nivóját. A cég üzlete látványosság s a 15-16 főből álló kiszolgáló személyzetnek van is dolga, hogy a vevőket akik Pancsevóról és a környékről felkeresik az üzletet, pontosan kiszolgálják.

A díszműárúknak külön osztálya van s a raktár ezekből is messze túlhaladja egy vidéki város igényeit.

Schulz Simon gőzhajózási vállalat.

Alapított 1906-ban. Tizenhét uszályal, egy vontatógőzessel és egy vontató-motórral rendelkezik. Foglalkozik bel- és külföldi szállítványozással.

Kristian Spahr uriszabó üzlete.

Alapított 1902-ben. Alapítása után három évvel már a pancsevői ipar- és gazdasági kiállításon kiváló munkájáért díszoklevéllel tüntették ki. Azóta a közönség elismerése igazolja a kiállítás zsűriének az elismerését. A tulajdonos Spahr Krisztián szakismeretét nemcsak belföldön, hanem külföldön is öregbítette. Innen magyarázható, hogy modern szabás és jóízűs tekintetében a műhelyében készült ruhák versenyen felül állnak.

Fortuna technikai cikkek raktára.

Pancsevo városnak nincs villanyvilágítása s így valóságos hézagpótló a Fortuna vállalatnak a város világítása körüli ténykedése. A vállalat bevezette a Lux ilylmpákat, a Continental- és Kitsohn-féle lámpákat, amelyek 300-1000 gyertyafényerejű világosságot adnak. A szobavilágításhoz szükséges szeszt, benzint, petróleumot állandóan raktáron tartják. Pancsevón majdnem minden nyilvános helyiség ilyen a Fortuna által beszerelt világító eszközzel van megvilágítva s így nem érezhető a villany hiánya. A vállalatot Huszar Károly mérnök alapította és vezeti.

Merkur Bank Pancsevo.

Alapították Stefanovits Brankó, az Osztrák-Magyar Bank volt főellenőre és Gradjanszky Ljubomir. Rövid fennállása alatt teljesen kiérdemelte Pancsevó és környéke kereskedőinek, gazdáinak a bizalmát. Főleg váltóüzletekkel, kölcsönök folyósításával (folyószámlára és lombardra) foglalkozik. Az osztálysorsjegyek főelárúítóhelye.

Savlic és Klein első pancsevői márvány- és gránit-ipartelepe.

Alapított 1922-ben. A cég mindkét tagja modern szakember, akiknek munkája rövid idő alatt megteremtette az ipartelep részére az erkölcsi és anyagi elismerést. A cég nagykiterjedésű lerakata egy egész ház földszinti frontját foglalja el. A különféle márvány-, gránit-, labradul, svédkövek egész tárháza van itt. Sirkövek, sírszegélyek készítésével foglalkoznak. A vas sirkerekek is a cég saját telepén készülnek, ahol erre külön lakatosműhely van berendezve. Végeznek és vállalnak építőmunkát is, erkélyek, díszek, lépcsőházak és fürdőberendezéseket s márványlapokat készítenek butorokhoz.

Cirják E. cukrászda.

A pancsevői publikum kedvelt találkozó helye. A cégtulajdonosban szakértelem, előzékenység és kereskedelmi érzék a legelőkeltebb harmoniában egyesül. Cukrászikkal révén kiérdemelte a pancsevői Kugler elnevezést s készítményei nemcsak Pancsevón hanem Beogradban is kedveltek. Modern berendezésű helyiségei állandóan zsúfolva vannak.

Korsós és Schirka bórnyag és bórnyagkereskedés.

A cég a pancsevői Kereskedelmi Bank társulata. Az üzletet Deutsch Emil, a Kereskedelmi Bank agilis vezérigazgatója és Korsós Zoltán volt városi tanácsos vezeti. A cég raktárai a Kralja Petra ulica 10. szám alatt vannak. Óriási méretű pincéje hatalmas, beépített hordókkal van felszerelve, amelyek a legjobb bórkat tartalmaznak. A földszinten likörgyár van, amelyben a likörök valóságos ütegei vannak. A főzőhelyiségben hatalmas kazánban párolják a különféle pálinkát és készítik a tisztagyógyhatású bórparliatot. Saját hordógyár egészíti ki az üzemet.

Bach és Porter likörgyár.

A gyárat 1880-ban alapította Bacli Mór akinek kereskedelmi érdemeit az egész Pancsevó elismerte. A széles körben becsült gyáralapító a múlt évben meghalt s a gyárat, amely az évek során valósággal nagyipari üzemné fejlődött, a veje, Porter Vilmos vezeti.

A gyár ma számottevő tényezője Bánát kereskedelmi életének. A cég likörökön kívül gyárt cognac-ot, szilvóriumot, törkölyt.

Palackozott áru külső csiny tekintetében felveszik a versenyt a külföld legdivatosabb márkáival s hogy a csinosan adjusztált palack tartalma sem hagy kívánni valót azt az egyre szaporodó megrendelők bizonyítják.

Schulz és Wolfi tűzifa- és szennagykereskedők.

Alapított 1902-ben. Foglalkozik főleg tűzifa- és szénzállítással.

Rauschan Stefan óras- és ékszerész, optikus üzlet.

Az üzletet Rauschan András, a jelenlegi tulajdonos nagyatya, alapította 1856-ban, 1886-ban a jelenlegi tulajdonos vette át az üzletet és kibővítette optikus szaküzlettel. A jelenlegi tulajdonos elméleti és gyakorlati kiképzését Bécsben nyerte és ott az órásszakiskolát olyan sikerrel végezte, hogy ezüst éremmel dekorálva jött haza szülővárosába. A világvárosban szerzett tapasztalatait Pancsevón értékesítette és a 66 év óta fennálló üzletet a legügyesebben vezeti.

Beograd Hotel, Pancsevo.

Tulajdonos Brill Jenő.

A pancsevői Beograd-szálloda az utóbbi időben teljesen moderné alakítottatott át, úgy hogy ma kényelmesség és modern beosztás tekintetében első helyen áll a Vajdaságban. A szálloda vezetékkel van ellátva, szobái modernnek, tágasak kávéháza fővárosi stílusú s elsőrangú zenekar teszi a benne való tartózkodást kényelmessé. Étterme szép, nagy, konyhája jóhírű. Saját áramszolgáltató motorját most állítja fel, úgy hogy a villanyszolgáltatás is teljesen megfelelő lesz.

Boskovits A. és Fia fűszer- és gyarmatárnyagykereskedése.

Egyike a Vajdaság legrégebb és legismertebb nevé cégének. Alakult 1844-ben, amikor a jelenlegi tulajdonos nagypapa Boskovits Arzen, megnyitotta üzletét, amely rövidesen ismert és tekintélyes lett a szakmában. Az ősiség nemcsak patinája és konzervatívizmusa látszik kívülről az üzleten, de bekerülve a hatalmas, árukkal megrakott áruraktárba, rögtön szembeötlő az, hogy itt modern, a szó kiülföldi értelmében vett nagyvárnyu élet folyik. A cég jelenlegi főnöke Boskovits Arzen, aki modern, képzett kereskedő s a régi cég hírnevét és tekintélyét csak öregbíti.

Carina és Társa banküzlete.

E privát bank vezetője a Kereskedelmi és Iparbanknál éveken át szerzett szakismeretével vezeti üzletét, a vezető Carina Viktor a bankszakmában jó nevet szerzett magának s új cége is közismert előnyös összeköttetéseiről, kulantériájáról.

ROSSIJA-FONCIERE

biztosító- és viszontbiztosító társaság. Az SHS. állam legnagyobb nemzeti intéze e

Főigazgatóság: Subotica (Hitefbank-palota)
Főnyirok: Subotica: Kereskedelmi Bank
és Somborban: Bácsmegeyi Agrárakérőp nál

PARČETIĆ M.

fűszer-, gyarmatáru és déligyümölcs nagykereskedése

PANČEVO

Telefon: Üzlet 164
Lakás 235

Angro-üzlet: Vojvoda Misič-ul. 3.
(Saját ház)

Detail: Kralj Petra trg
br. 3

Állandó nagy raktár

mindennemű fűszer, gyarmatáru
és déligyümölcsökből

Szolid árak — Pontos, figyelmes kiszolgálás

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan intéztetnek el

Zsák

Zsineg Ponyva eladás

Neuhaus József, Pančevo

Kérjen mindenütt! Használjon mindig!

Vojvodina keményítőt

Bel- és külföldi szakértők véleménye szerint a legjobb hazai keményítő, fölülmulthatatlan szín, fehérség és minőség tekintetében.

A Vojvodina kristálykeményítő nélkülözhetetlen vászonappreturozáshoz, fehérneműtisztítóknak és teljesen pótolja a rizskeményítőt.

A Vojvodina darabos keményítő legjobb ipari célokra.

A Vojvodina keményítőliszt (puder) legmegfelelőbb cukorkagyáraknak, cukrászoknak, drogeriáknak, deksztringyáraknak.

Egy kísérlet Önt is meggyőzi!

Csak

Vojvodina keményítőt

kérjen és fogadjon el.

STEFANOVIĆ ŽARKO & Co.

BANK- ÉS VÁLTÓÜZLET
A MERKURHOZ

TELEFON 180. PANČEVO TELEFON 180.

A pénzügyminiszterium 1922. nov. 3-án
kelt 20.007. sz. engedélye alapján valuta-
kereskedésre feljogosítva.

П И В А Р А

**WEIFERT J. M.
PANČEVO**

**Szállit az ország
minden részébe.**

BRAUEREI

SÖRFŐZDE

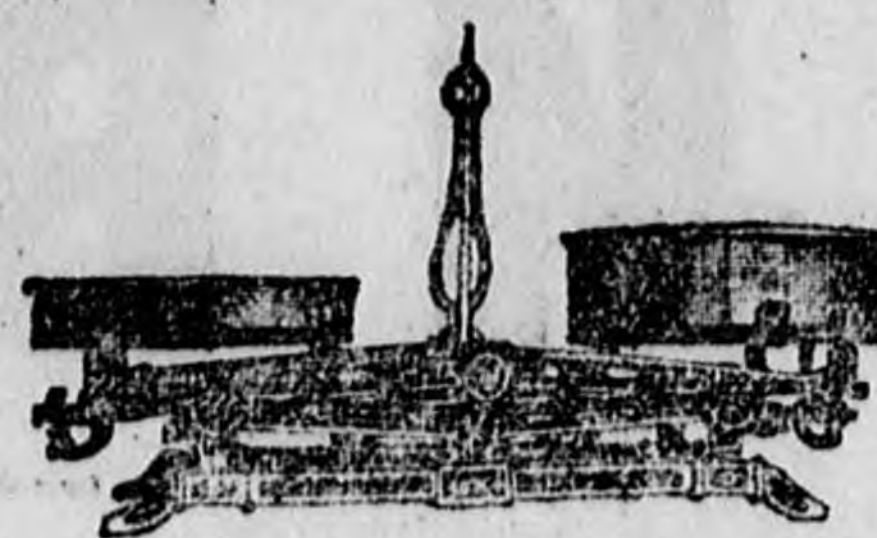
BOSKOVICS A. és FIA

fűszer és gyarmatárú nagykereskedése
 Alapítálat: **PANČEVO** Telefon: 184. 183.
 1844. Almási ut 10. Saját ház.
 Girószámia a Narodna Banka pančevói fiókjánál.
 Postatakarékpénztár: Zagreb 46251.
 Folyószámlák:
 Pančevói Hite bank rt. Srpska Zadržna Banka rt. pančevói fiókja.

Raktáron tart mindenféle e szakmába tartozó cikket.

Vidéki kereskedők legjobb bevásárlási forrása.

Hatóságilag elismert mérlegkülönlegességek.
GRAUMANN HENRIK
GÉPMŰHELY, VASÖNTÖDE, AUTOGARAGE
PANČEVO Táviratcim: Graumann
 Starčevačka ul. 51. Táviratcim: Graumann

I. oszt. Általános gépszerezés és javítás
 II. o. Vasesztergályosság és motorüzem
 III. oszt. Vas- és fémöntöde
 IV. o. Százados-, tizedes-, hid-, csésze- és körtés mérlegek készítése, javítása
 V. oszt. Autójavítások.

Az ország legnagyobb mérleggyára. Állandó nagy raktár.

"FORTUNA"

PANČEVO

műszaki nagykereskedés

Cégtulajdonos: **HUSZÁR KÁROLY** mérnök.

Dus raktár:

Erősfényű petroleum gázizzófényű ivlámpákból, Ectinctör tüzoltó készülékek, gyorsfűzők, tűnélküli patefonok, (Insoktor) patkányirtók, széntüzelésű takaréktüzhelyfeltétek. (Hauschatz védjegyű), Weltbrand petróleumkálykák, akkumulátorok, acetilén forrasztólámpák, főzőszekrények.

GIGA STOJANOV

RÓFÖS ÉS DIVATÁRUHÁZA

Vilsonova ulica **PANČEVO** Vilsonova ulica

Mindenféle

divatszövedetek és ruhakelmék

dus választékban

Pontos kiszolgálás

Szolid árak

Pančevói Kereskedelmi Bank és Takarékpénztár R. T. Pančevo

Alapítatott: 1893.

Girószámla:

Részvénytőke:

Telefon szám: 19.

a Narodna Banknál

5,000.000 korona.

Táviratcim: Comerbank.

S. H. S.

Tartalék: 1,500.000 kor.

FOGLALKOZIK:

mindennemű bankügyletekkel és finansiroz ipari és kereskedelmi vállalatokat. — Érdekközösségben van a Banka i Štedionica za Primorje D. D. Šušak. Cégtársa az Első pančevói gőztéglagyár Neu Frigyes Károly és Társának és a Dávid Deutsch és Társai börnagykereskedő cégeknek.

BACH és PORTER, LIKÖRGYÁRAlapítva 1880 **PANČEVO** Telefon: 117**Likörkülönlegességei:**

Allasch, Altvater,
 Ananász, Anisett,
 Aprikofin, Bronekamp,
 Bergamotte, Benedictin,
 Cacao, Curacco,
 Chartreuse, Cherry Brandy,
 Griotte, Kaffe,
 Császárkörte, Maraschino,
 Orangen, Mocca,
 Pelinkovac, Peppermint,
 Creme de Rose, Creme de Vanili,
 Meggyeszés, Cognac medicinal,
 Rum „Kingston Old“,
 Rum „Jamaika“,
 Portoriko rum, Cuba rum, India,
 Valódi szerb és szerémi szilvorum,
 Dupla égetett törkölypálinka,
 Barack-párlat,
 Borovicska és Klekovácsa

E cikkek izlésesen adjusztált palackokban kaphatók
 1 L., 0.7 L., 0.5 L., 0.35—0.25—0.2—0.1 L. nagyságban

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknek

„NAPREDAK”

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedés

PANČEVO.**A Bánát legmodernebb berendezésű nyomdája.****Készít:**

Mindenemű **nyomtatványokat** legizlésesebb kivitelben, a legszolidabb árak mellett.

Vidéki rendelések aznap elintéztetnek.

Könyvkereskedés.

Iskolai könyvek: szerb, német és magyar nyelven.

A legújabb irodalmi termékek minden nyelvű kiadványai.

Papir, író- és rajzszerék nagy raktára.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

PROMETNO D. D.

Szállítási és Beraktározási Vállalat

PANČEVO.

Az egyedüli kereskedelmiileg szervezett szállítási és beraktározási vállalat.

Foglalkozik:

Mindenféle szállítmányozással Bánát, Horvát-Szlavonország és Ószerbiából és viszont.

Saját nagy butorszállító kocsik.

Beraktározás.

Prometno d. d. butorraktára Pančevo.

Saját készítményű egyszerű és idegen gyártmányú luxus

butorok nagy raktára.

Nagy pincészet és borkereskedés Uršacon.

Spahr Kristian

uri szabó üzlete
PANČEVO

Saját raktár eredeti

**angol
szövetekből**

legnagyobb választékban.

Alkalmi ruhák 24 óra alatt készülnek!

CIRJAK E.

cukrászüzlete

Putnikov ul. 10. **PANČEVO** Putnikov ul. 10.

A pančevói és vidéki közönségnek
legkedveltebb találkozó helye

Alkalmi sütemények,

Dessertek,

Teasütemények,

Bonbonok,

Torták,

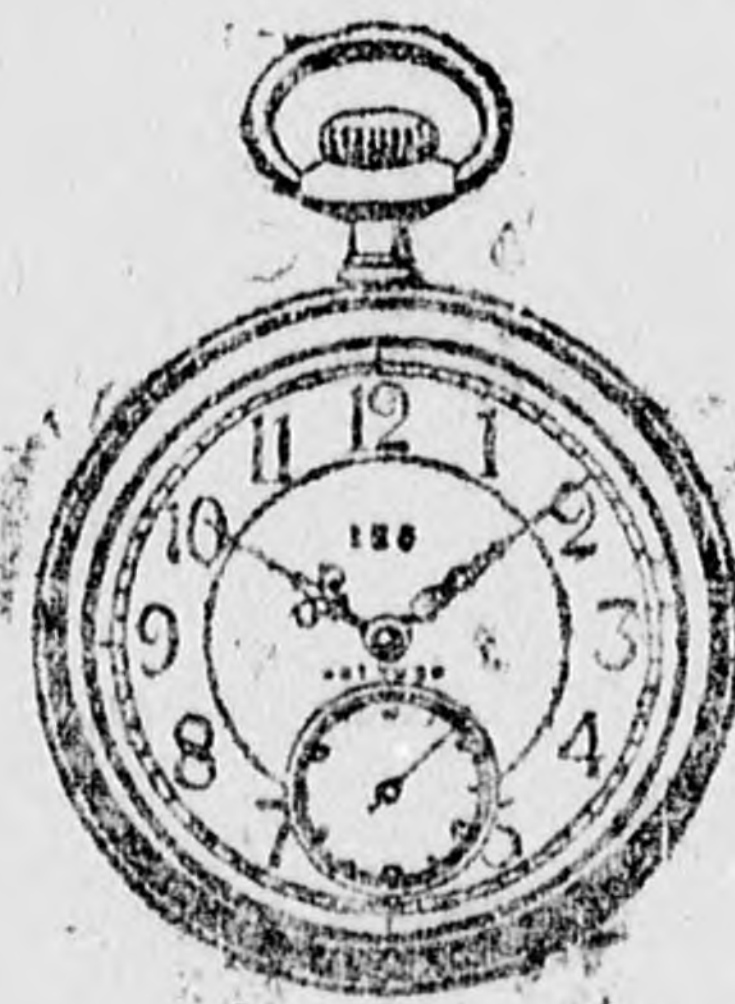
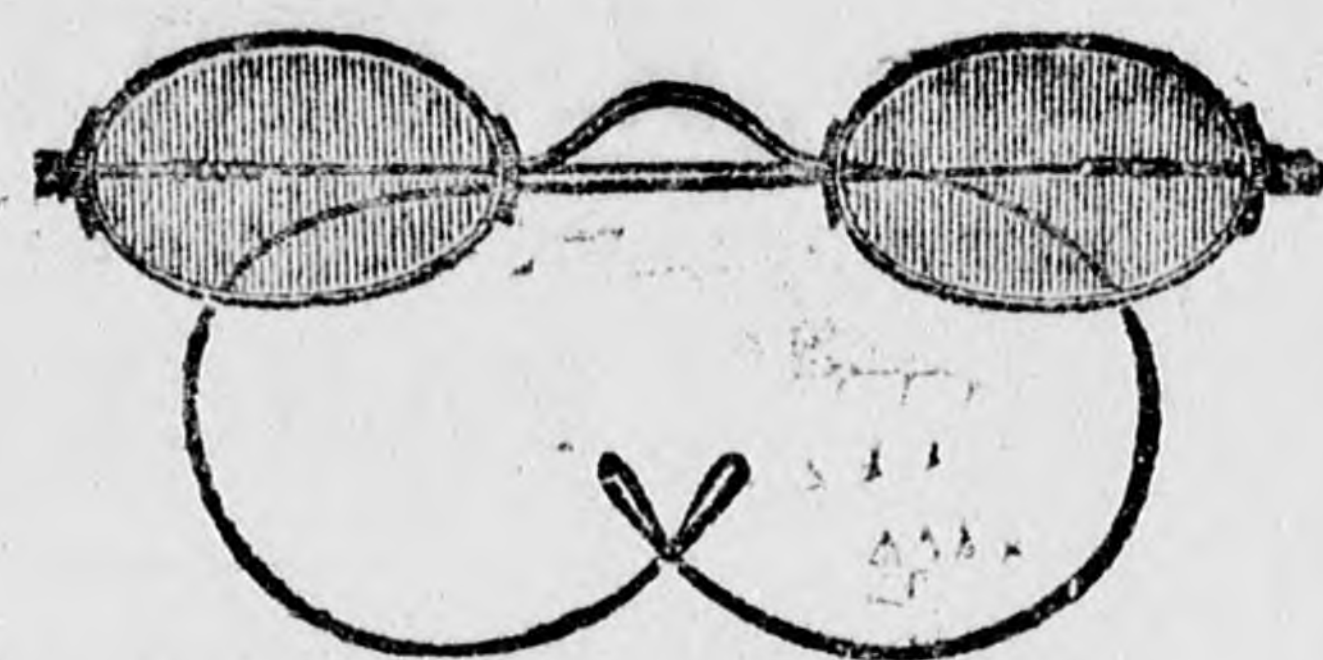
és Likörök

CARINA és TÁRSA

bank és váltóüzlet
PANČEVO

Lebonyolít minden bankszakmába
vágó ügyletet. — A Hoffher és
Schrantz gazdasági gépgyár bánáti
képviseelői.

ÓRÁK,

ÉKSZEREK,

optikai cikkek, chinaezüst

tárgyak legnagyobb választékban kaphatók

RAUSCHAN STEFÁN

órás, ékszerész és optikusnál

PANČEVO Pašičeva ulica 3.

Szakszerű munkámért legmesszebbmenőbb jótállás!

PANČEVOI GŐZMALOM R. T. PANČEVO

55000 kg. őrlőképesség 24 óra alatt

**Készítményei a Vojvodinában a
legjobb minőségűek.**

Szállítás úgy bel- mint külföldre.

SÁVICŠ és KLEIN

ELSŐ PANČEVOI MÁRVÁNYIPARTELEP

PANČEVO

STROSSMAJEROVA ULICA 2.

Készít mindenféle kőből: Épületmunkákat, erkélyeket, szegélyeket, lépcsőket és fürdőházak berendezéseit.
Butorokhoz márványlapokat, padlókhöz mozaik- és cement-lapokat.

SIRKÖVEKET

607

raktáron tart: Márvány, Gránit, Slamit, Labrador, Svéd és Nabraslener köveket minden méretben, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Vas sirkerítések saját lakatos műhelyében készülnek.

Jutányos árak!

Szolid és pontos munka!

Költségvetés díjtalan!

PANČEVAČKA PUČKA BANKA

Pančevoer Volksbank

Pančevoi Népbank

Giroszámla a Narodna Bankánál

Postatakarék-számla 46077

Alapított 1869

Tartalék 1.800.000 Dinár

Alaptőke 2.500.000 Dinár

Telefon 26.

Betét 10.000.000 Dinár

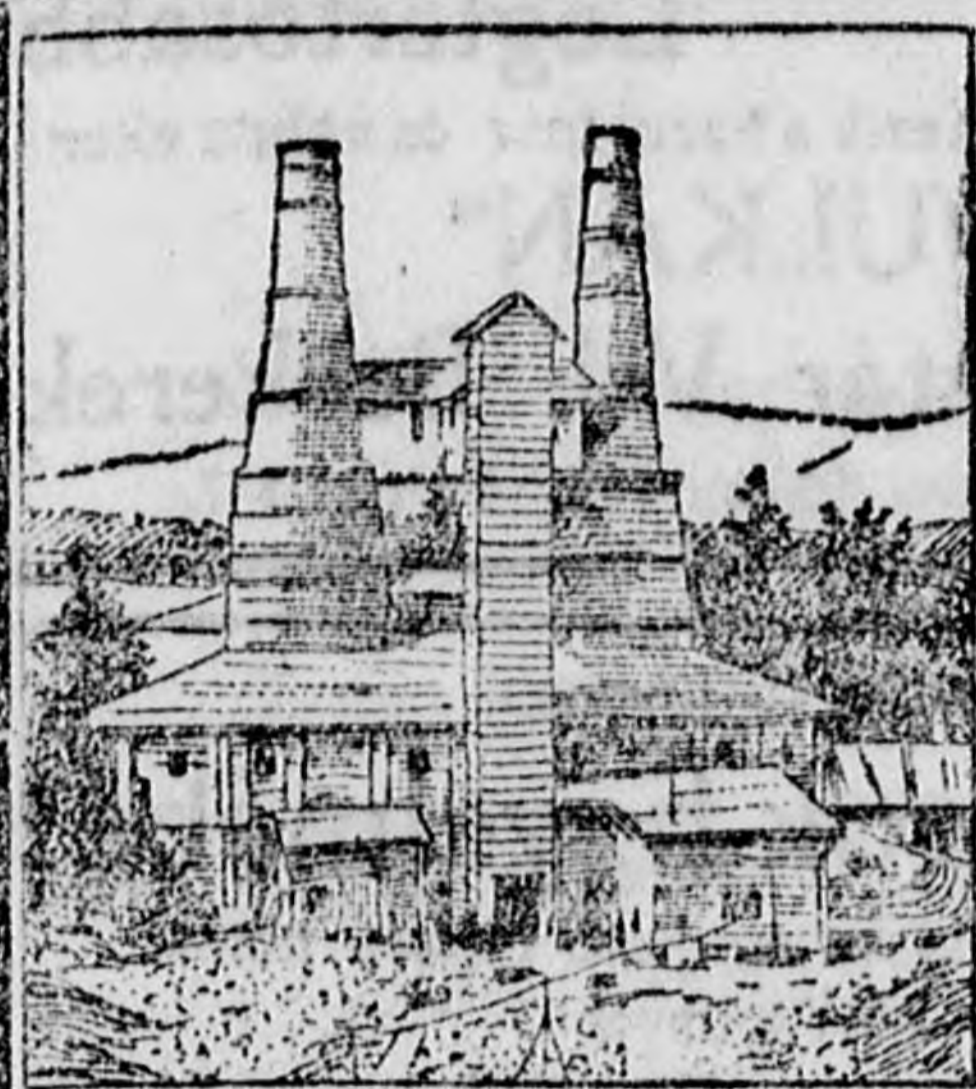
Fiókok:

Novoselo, Karlsdorf, Debeljača,
Alibunár, Padina, Uzdin, Kovačica

Foglalkozik a bankszakma összes ágaival

M. E T A L L U M

Vapnara Generalski Stol

Zagreb

I. Pošt. pretinac br. 36.

Táviratcím: „VAPNARA“ Zagreb

Ajánl

379

ELSŐRENDŰ

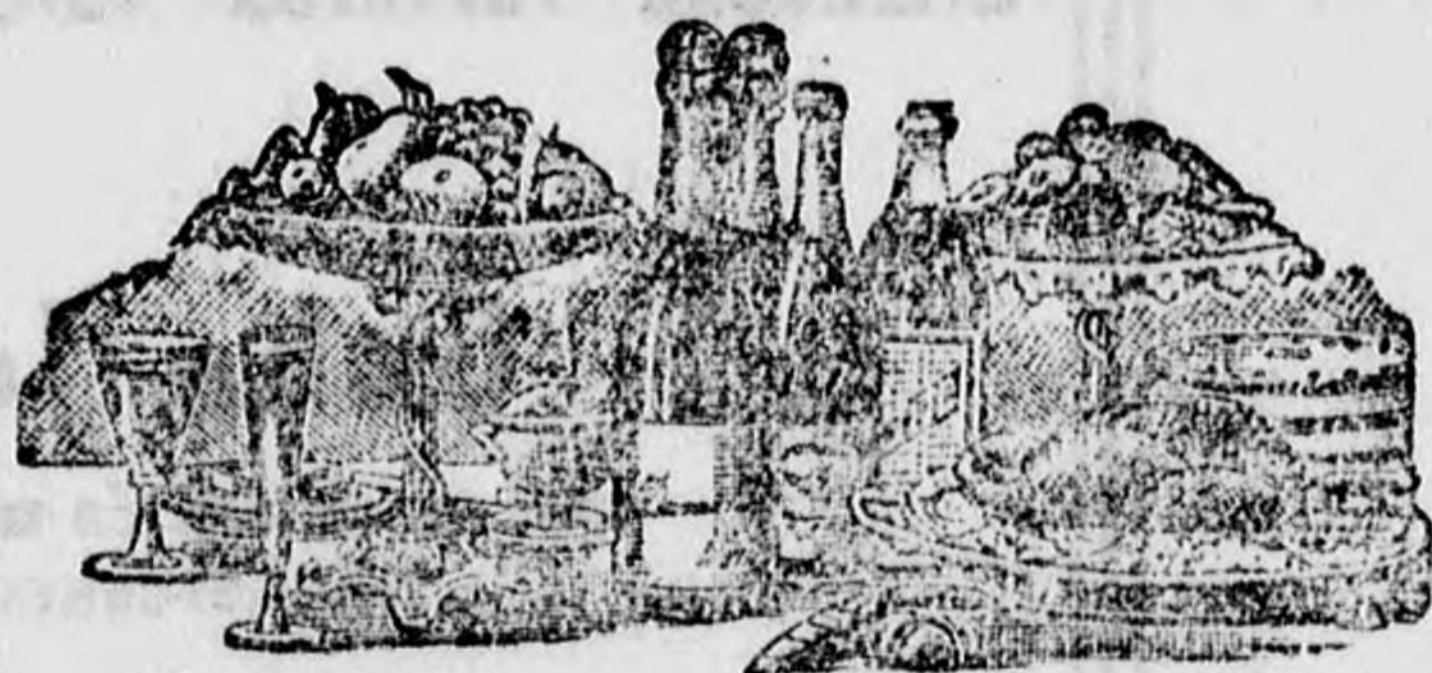
DARABOS MESZET

S. H. S. Amerikansko Petroleumsko D. D.
ezelőtt Standard Oil Co. of New-York.

— Képviselő: LENARD HUGO, PANČEVO. — Telefon 162. —

Petroleum cisternákban, hordókban és ládáknban.
Amerikai gép- és hengerolajok, mindenfajta speciálolajok.
Nyersolaj, benzin. Állandóan nagy raktárkészlet.

! Az uri közönség találkozó helye !

GRAND HOTEL **BEOGRAD** NAGY SZÁLLODA

Tulajdonos: PANČEVO EUGEN BRÜLL.

Jugoslávia legjobb szállodája modern berendezésű szobákkal, vízvezetékekkel.

Fényesen berendezett kávéház és étterem.

Elsőrendű konyha, Kitünő válogatott fajborok.

Finom likörök, Bel- és külföldi pezsgők.

KORSÓS és SCHIRKA

BORPINCÉI

COGNAK, RUM és LIKÖRGYÁR

PANČEVO

KRALJA PETRA TRG Br. 10.

ELSŐRENDŰ

VÖRÖS és FEHÉR BOROK.

Kiváló minőségű, saját készítésű RUM, COGNAK és LIKŐR.

Saját főzésű SZILVA és TÖRKÖLY PÁLINKÁK.
Gyors és pontos kiszolgálás.

S. FRISCH

rőfös áruháza

Pančevo.

Nagy választék mindennemű

rőfös árukban

és

pamutok-ban.

Nagyban és kicsinyben.

Szolid árak. Pontos kiszolgálás.

MÉSZKERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

TELEFON 30.

A közelegő mész-szezonra való tekintettel már most ajánlatos a mész-szükségletet fedezni, mivel később a nagy kereslet következtében a szállítási lehetőség nehézségekbe ütközik.

la darabos, fehér romániai
MESZET

a legolcsóbb napiár mellett szállít:

SPITZER JÓZSEF

fakereskedő, Velika Kikinda.

Bánátnak egy nagyobb városában a legforgalmasabb helyen, jól bevezetett festék és vegyeskereskedés más vállalkozás miatt eladó. Leveleket „166.666” jellege alatt a kiadóhivatalt továbbít. 870

VENDÉGLŐ, VEGYESKERESKEDÉS

fateleppel, táncteremmel, nagy lakással, bánáti nagyközség legforgalmasabb helyén családi okok miatt eladó.

Ugyanott egy jóforgalmu vegyeskereskedés házzal és 450 □-l telekkel jutányos áron szabao kézből eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos
FOCHT KONRAD, ČESTERAK

Bánát.

982

Új uri, női és rövidaru üzlet nyílt Huspiacón

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Rosenzweig Manó és Társa cégből kiléptem és saját nevem alatt Strossmajerova ul. 16, Huspiac, Markovics-féle házban uri- női és rövidaru üzletet nyitottam. Főtörökvelem oda fog hatni, hogy t. régi és új vevőimet a legszolidabb és pontos kiszolgálásban részesítsen.

Szíves pártfogást kérve maradtam teljes tisztelettel!

Rosenzweig Manó

347

Keresek megvételre 3-4 éves jó állapotban levő

GŐZKAZÁNT

(nem magánjárót)

ELADOK

egy cséplőgépet teljes felszereléssel, jó állapotban. A vevő a helyszínen megtekintheti. — Eladók krajnai-égetett darabos feh-rmeszet vagon-tételekben paritát Sonta 10.000 kg. 29.000 korona, Spliti cemente, 10.000 kg. á 35.000 korona. Vagon-tételekben kapható faragott épületfa és fűrészeit anyagok olcsó áron.

MERKL JÁNOS, SONTA

(Szond) Bácska, Sombor mellett.

1002

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Hangadó körök”

Helyesen fejtették meg 24-en. A kitűzött könyvjutalmakat elnyerték: 1. Berkovics Dániel Subotica, Rudinszki Vité Subotica, 3. Baksa Sándor Belgrád.

A könyvjutalom elküldéséhez 4 dinár portó elküldését kerjük.

A helyesen megfejtők között érdekes könyveket sorolunk ki.

Cardiff-szén

8.800 kalóriával,
kapható nagyban és kicsinyben

Stanković Ljubomir
Pašićeva ul. 5. Telefon 275.

Kivánatra házhozszállítva
Mérsékelt árak

360

Királyi Holland Lloyd

rendes gyors- és postahajók

Amsterdamból és Cherbourgól

DÉLAMERIKÁBA

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos Airesba. — Mindennemű felvilágosítást nyújt:

Királyi Holland Lloyd Jugoszláviai vezérképviselőte

Jugoslavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.

Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „Realloy” Zagreb.

I-a. Román desztillált

gépolaajat

5 1/2 Vise. ajánl azonnali szállításra vagon-tételekben, kisebb mennyiségben is, igen előnyös árakon. Kerjen árajánlatot saját érdekében. — Kivánatra mintával készséggel szolgálunk.

Mate Jerković Subotica

TELEFON 52.

9322

Ne vegyen és ne fogadjon
el mást, mint
„VULKÁN”
„ETERNA”
GUMMISARKOT

mert az:

Legjobb

Legolcsóbb

Legtartósabb

Aki mást vesz, vétkezik a hazai ipar és valuta ellen!

„VULKÁN”

gumiáruraktár Vel. Bečkerek

Obala Princeza Jelena (Gizella-part) 7.

Városi és községi

tűzoltóságok figyelmébe!

Modern, tökéletes, legújabb típusu német
gyárimányu

kocsifekendők és tűzoltófelszerelések

Jugoszláviában egyetlen nagy raktára

GERŐ IMRE NOVISAD

Zeljeznička-u. 66. — Telefon interurban 311.

Jindrich-féle függőleges kövidaráló malmok, Hoffherr és Schrantz-féle mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle vaddisznójegyű egyes és kettős ekék, stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű beszemer acél, Winter-tengelyek és vaslemezek minden méretben állandóan raktáron vannak

Guba József

vas, szerszám és mezőgazdasági
gépkereskedésében

Bačka-Topola

179

Nyersolaj-motort

keresek megvételre, 20-25-30 lóerőig.

Villany-malom
Malihedjes

857

Szeszgyár alapításához

financier (társ) kerestetik. A szeszgyárat Boszniában (a Vrhas mentén) építjük fel. A szeszgyár alapításához szükséges engedély már kezünkben van.

Megkoresések a „Vojvodina” ügynökséghez kéretnek Novisad, Magyar-utca 28. sz. 10/7

Finoman örölt kőso,
vagon és kisebb
tétélekben azonnali szállítá-
sra a legolcsóbban
kapható.

Gausz János sómalmában
NOVISAD, FUTOSKI PUT 66.

TELEFON 8.

AUTÓ ELADÓ

Elegáns, majdnem új
Renaultkocsi, 24 lóerős.
6 üléses, elsőrangú kocsi
Wolfner Vilmos, Vrsac.

SZAKKÉPZETT SEGÉD

a fűszerszakmából, aki utazásra is alkalmas,
azonnali belépésre kerestetik.
Özv. Guttman Jakabné és Fiai,
Veliki-Bečerek.

Bécsi Nemzetközi Vásár

1923. március 18-tól március 24-ig
Legjobb bevásárlási alkalom
minden szakma részére
4000 bel- és külföldi kiállító.

Mindennemű felvilágosítással szolgál a
Bécsi Vásár r. t. Bécs Vil., Messeplast
továbbá a következő tiszteletbeli képviselők és hivatalos utbaigazítóhelyek:
Subotica: Özv. Halbrohr Sándorné
Osijek: Hugo Schön
Novisad: „Sava“ nemz. szállítmány. Miletićeva 15.

170
korona

apritott fa

kivánatra házhoz szállítva
**Hasábfá kicsinyben
és nagyban**
Pontos és gyors
kiszolgálás

Werber Emil

Paja Kulundžića ul. 45.

MÉSZÉGETŐ SENTÁN

A vasutalomás mellett
levő mészégető kemencémet
üzembe helyeztem és ajánlok
azonnali szállításra beremendi kőből,
javul égetett elsőrendű
fehér darabos meszet.

Király József
Senta 877

Jókarban tartott
60 darab

ASZTAL

300 darab
kerti székekkel
jutányosan eladó.
RUFF ANDRÁS
Vrsac

Kralj Petar trg. 20.

Műlábak, műkezek,

egyenestartó
fűzők készítő
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,
Pašićeva 5. Telefon 275.

DIAMALT

Pékek figyelem! „DIAMALT”
a Hauser & Szobotka gyárból
Wien-Stadtla, békebell minőségben,
kapható kizárólag a
vezérképviseleténél Jugoszlavia
számára

Eduard Dužanec, Zagreb
erakat Strossmajerova ul. 10.
Ovokodjunk poráku vagy fo-
lyékony utasoktól.

Bükk-, gyertyán-, cser-, tölgy

TÜZIFA

Bognárok részére kőrisrönk, kádárdonga és
kész hordók.

Bármely kályhában égő darabos szén, kovácszén
faszén, aprított fa 40 dinárért, vagonkételekben és
kicsinyben legolcsóbban

KRIKS i DRUG cégnél

Subotica, Save Tekelije (Halaški) 52. alatt
kapható. — Telefon 425. 389

Állást kaphat

icés, főpincér, szobaasszony,
kaszirónó, portás, szoptatós
dada, házmester és szakácsné
Szálloda-, étterem- és kávéház-
személyzet közvetítő
Eberhardt-iroda
Subotica, I., Agina ulics 2.
(Tejpiac mögött.)

KÖZSÉGEK villanyvilágítását,
teljes hálózatok
kiépítését szakszerűen és legelőnyösebb fel-
tétel mellett vállalja, terveket és költségve-
téseket kivánatra legteljesebben készít

FARAGÓ ISTVÁN SENTA
DEPERIA UL. 47. PÓSTAFIÓK 28.

GANZ-féle

villanymotor

24 lóerős, 3 fázisu forgó áramra, 250
volt, 50 amper, fordulat 1200, kap-
csolóval és indítóval, igen jókarban van
jutányos áron eladó.
VILLANYMALOM, MALIHADJES

Romániai saját termelésű

tűzifát, faszenet, meszet

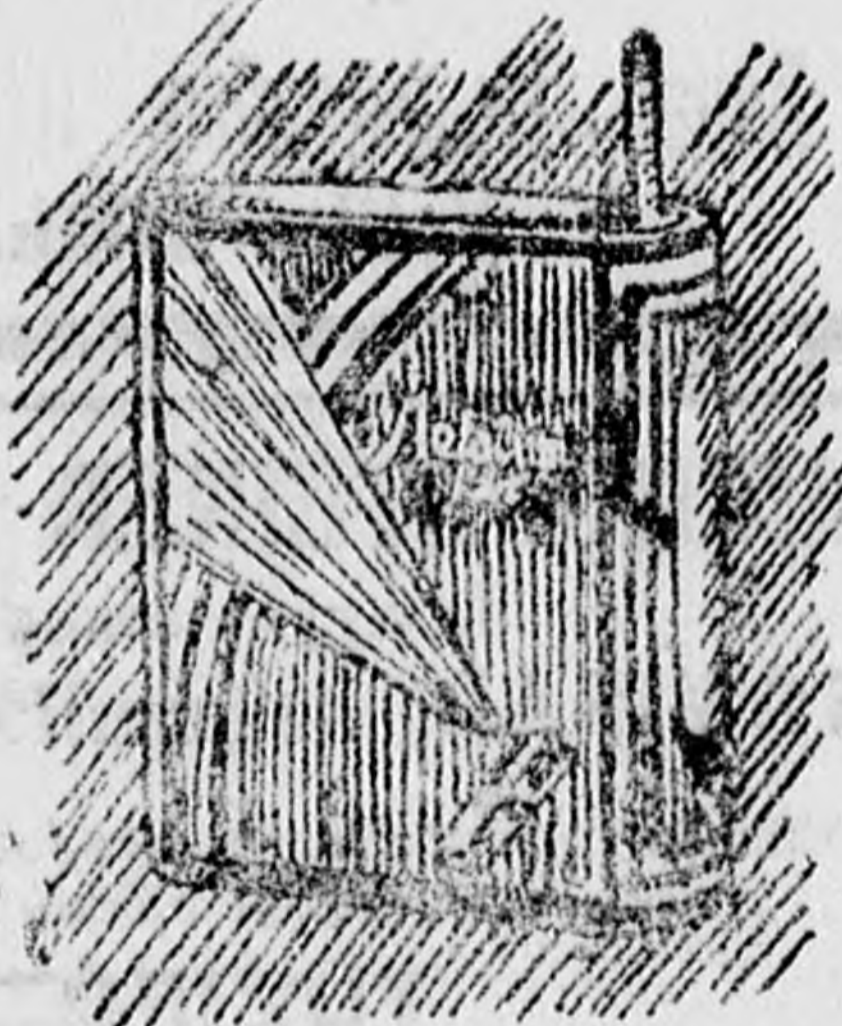
ajánl azonnali szállításra

IMPORT FAÉRTÉKESITŐ
VELIKA KIKINDA

KORNIS ZSIGMOND ÉS MÁRTON

aradi fatermeiök bizományosa
Telefon: Vel. Kikinda 12.

Melyik zseblámpa-elem a legjobb?

Zseblámpa-hüvely és
öngyújtók nagyban el-
adása eredeti gyári áron

Főlerakat a Vajdaság
részére:

Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica

Kereskedőknek eredeti gyári áron!

Adler & Büchler szövetárúháza

Telefon 26-56.

ZAGREB, Preradovićeve ul. 2. Sürgöncim: Štofova, Zagreb.

Megérkeztek a legújabb

tavaszi és nyári

SZÖVETEK

a legnagyobb választékban

VIKTOR SCHMIDT & SÖHNE, WIEN.

A legfinomabb Dessert csokoládé különlegességek a legizlésebb kiállításban, u.m.:

ILDEFONSO, HOBÉ, EXCELSIOR keverék, MOZART GOLYOK stb. nagyban, mindig frissen kaphatók az egyedüli leraktnál:

Bröder és Fenyő cégnél Novisad

Kérjen árajánlatot. — Uyanott fehér és színes Staniol papír állandóan raktáron. 695

Kubikos talicskakat

vasalva és vasalás nélkül készít

Első Sombori Kocsigyár

Napi teljesítmény 200 drb.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Nizza

szappanok

a legjobbak.

SALAMA

prve vrsti

nova roba

posve zrela

dobiva se svuda

I. hrv. tvornica salame, sušena mesa i masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.

Petrinja.

ŽAN SAVA

gyógy- és ipari növény kereskedés
Alibunár, Bánát

Nagyban és kicsinyben
SZÁLLIT

waggontételekben is
különösen boróka fenyőt,
szappangyökeret, sikkar
gyökeret, finom kefe
gyökeret stb.

FÜZŐK

legujabb szabásu halcsontos, — ha csont nélküli gumival és bebujszfuzók, melltartó gyomorszorító

Haskötők

orvosok által legjobban elismert és ajánlott szabás szerint készítik. Vidékre slusz és csipő méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nenzetivel szemben

Tüzmentes

pénzszekrényeket

és

okmányszekrényeket

ujjonnan készít és régieket javít

Kirschner Mihály Sombor

Sveta Roka ulica 8.

Állandó nagy raktár! 176

Uj dobozgyár Suboticán

**VOJVODINAI DOBOZIPAR
SUBOTICA**

Sudarevičeva ul. 84.

Készít: Posta, kalap, fűző, pouderes, szappanos, parfümös, gyógyszer, cukorkás és ékszerdobozokat s általában mindenfajta papirdobozt egyszerű és díszes kivitelben, minden alakban. — Gondos, izlése munka. — Pontos szállítás. — Mérsékelt árak. — Telefonhívás 421. (Welsz Armin fűszeres). 364

Sürgöncim: Jutešif, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.

Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.

Wien, Blindengasse 46/a.

Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákköleszőnö osztály.
Használt zsákok vétele és eladása!

Vezek minden mennyiségben használt

Jugoszláv postabélyegeket

az 5, 10, 15 és 60 parásért és büntető portóért fizetek 40%-ot
a piros és kék 1 D., a 4, 8, 20, 30 D.-ért 25%-ot
20, 75 para, 2 és 10 D.-ért 15%-ot
1 és 5 D.-ért 10%-ot
25 parásért 4% és 50 parásért 2%-ot

Deutsch Károly Stara-Kanjiza. 587

LEVELEZŐ (NŐ)

ki a gépirásban szerb-horvát, német és magyar levelezésben jártas, s a könyvelést némileg bírja, állandó alkalmazást nyerhet a „Bácskai Műmalomban Pátia” Topolán. A folyamódványokat kérjük a fentebbi címre minél előbb benyújtani.

Igazgatóság.

953

Reiner Lajos

fakereskedő

NOVISAD

Laze Kostića (Széchenyi) ul. 3.

9228

□□□

Telefon: IRODA 108.

Sürgöncim: „FORESTA“

Nagy raktár mindenféle épületfa- és deszkákban. Nagy készletek prima fichta

asztalosáruból

minden méretben.

Fatelepek a Strand mellett.

Telefon: Telep 291.

KOVINI BANK R. T. FAOSZTÁLYA, KOVIN.

Épületfa; deszka, lécz, zárléc, gömbfa.

Asztalosáru, puha és keményfa.

Állandó nagy raktár. — Olcsó árak.

Fűrészgyárunk és modern berendezésű fagegymunkáló telepünket legközelebb üzembe helyezük. Mindenféle rendeléseket fűrészelt épüetiára, ajtóablakok, butorok és különféle tömegcikkék gyártására elfogadunk.

LEIPZIGI MINTAVÁSÁR 1923.

Vásároljon árut Németországban és küldesse az eladó által közvetlen

BRÖDER és FENYŐ PASSAU

szállító címére. Ren. szerez gyűjtőforgalom Passauból Zagreb, Novisad és Suboticára. Szállítási idő 18-20 nap. Olcsó fuvardíjtelek. Vasúti és dunaszállítás. Érdeklődésre felvilág. sítással szolgál

Bröder & Fenyő szállítóirodája

Novisad, Že jeznička ul. 20. Bécs 1. Sonnenfelsgasse 8. Passau, Braffischwinkel 3. 925

Hengerek csiszolását és rovátkolását

a legmodernebb géppel pontosan és olcsón végzi a

Bánati Hengermalom Részvénytársaság
Velika Kikinda. 9190

MIRKO STEINER i SINOVI

fanagykereskedők

NOVISAD, Željeznička ulica 19.

Ajánlanak: Erdélyi fichtát, faragott épületfát, zárlécet, lécezt, gőzölt bükkfát, zindelyt

TÜZIFÁC

vagontételekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

ALKALMI VÉTEL

Veliki Bečkerek legforgalmasabb beléri utcájában levő **LAKÓHÁZ** 8 szobával és minden mellékke yiséggel elkötözés miatt eadó. Egyik 4 szobás lakás azonnal elfoglalható. Felvilágosítással **Kramberger mérnök Veliki-Bečkerek, Karadjordjiv** trg. 2. szolgál. 957

A jó üzletmenet

mindig az áru minőségétől függ. Azért tartson üzletében elsőrendű italokat. Kérjen árajánlatot tea-rum, törköly, szilvórium, borovicska, barackpálinka gyártmányaimról. Egy kis (25 literes) rendelés elegendő, hogy nálam állandó vevő legyen.

KOHN IGNÁCZ

hor- és szászaru nagykereskedése, cognac, törköly és szilvóriumfőzde, Veliki-Bečkerek